

Załącznik do:

Uchwały Nr XVIII/157/2008

Rady Powiatu w Świdnicy

z dnia 25 czerwca 2008 r.

**STRATEGIA
INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
POWIATU ŚWIDNICKIEGO
NA LATA 2008-2013**

CZERWIEC 2008

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	8
1.1. TŁO I PRZYCZYNY	9
1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE	10
1.3. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	14
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	25
2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU	26
2.2. DEMOGRAFIA.....	38
2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.....	44
2.4. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE	62
2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH	85
2.6. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI.....	95
2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU.....	98
2.8. ANALIZA SWOT	108
2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	118
2.10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	131
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	138
3.1. MISJA.....	139
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	141
3.3. MONITORING I EWALUACJA.....	156
4. UWAGI KOŃCOWE	164

WPROWADZENIE

Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie powiatu, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd w porównaniu ze strategiami gminnymi dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy** przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

W pracach nad strategią uczestniczyli eksperci, specjaliści, przedstawiciele środowisk kultury, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, przedstawiciele organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego. Wśród nich:

L.p.	Imię i nazwisko	Przynależność (instytucja, organizacja)
1.	Beata Galewska	Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy

2.	Alicja Synowska	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy
3.	Tadeusz Kotlarski	Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy
4.	Janusz Marlinga	Dyrektor Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Świdnicy
5.	Anna Borowska	Dyrektor Biura ds. Europejskich i Promocji Powiatu Świdnickiego
6.	Zbigniew Okarmus	Dyrektor Wydziału Zdrowia Starostwa Powiatowego w Świdnicy
7.	Daria Kurek	Przewodnicząca Komisji Przeciwdziałania Bezrobociu, Rodziny i Spraw Społecznych
8.	Szczepan Kownacki	Członek Komisji Przeciwdziałania Bezrobociu, Rodziny i Spraw Społecznych
9.	Wojciech Latuszek	Członek Komisji Przeciwdziałania Bezrobociu, Rodziny i Spraw Społecznych
10.	Elżbieta Gaszyńska	Członek Komisji Przeciwdziałania Bezrobociu, Rodziny i Spraw Społecznych
11.	Beata Nejman	Członek Komisji Przeciwdziałania Bezrobociu, Rodziny i Spraw Społecznych
12.	Violetta Kalin	Kierownik Domu Dziennego Pobytu w Świdnicy
13.	Jowita Klusik	Kierownik Warsztatów Terapii Zajęciowej w Mokrzeszowie, jako przedstawiciel Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
14.	Małgorzata Gruszka	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach
15.	Ewa Burdek	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy
16.	Renata Bielińska	Pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie
17.	Halina Bil	Pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach
18.	Irena Orzechowska	Pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegomiu
19.	Anna Cieloch	Pracownik socjalny Domu Pomocy Społecznej w Jaskulinie
20.	Lidia Starzyk	Pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy
21.	Anna Babina	Pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy

22.	Joanna Piechowicz	Pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy
23.	Magdalena Grześlowska	Pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy
24.	Anna Kędzierska-Kłęsk	Pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy
25.	Robert Klimkiewicz	Prezes Fundacji Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”
26.	Grzegorz Rzeszotarski	Pracownik Wydziału Oświaty i Wychowania Starostwa Powiatowego w Świdnicy
27.	Marta Sakowska	Pracownik Wydziału Oświaty i Wychowania Starostwa Powiatowego w Świdnicy

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2008-2013 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej. Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu – są w niej przedstawione: aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, oraz analiza dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować strategia.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera charakterystykę powiatu, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej jego mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu oraz całego powiatu, opartą na badaniu źródeł zastanych oraz analizie specjalnie skonstruowanych do tego celu ankiet i wywiadów.

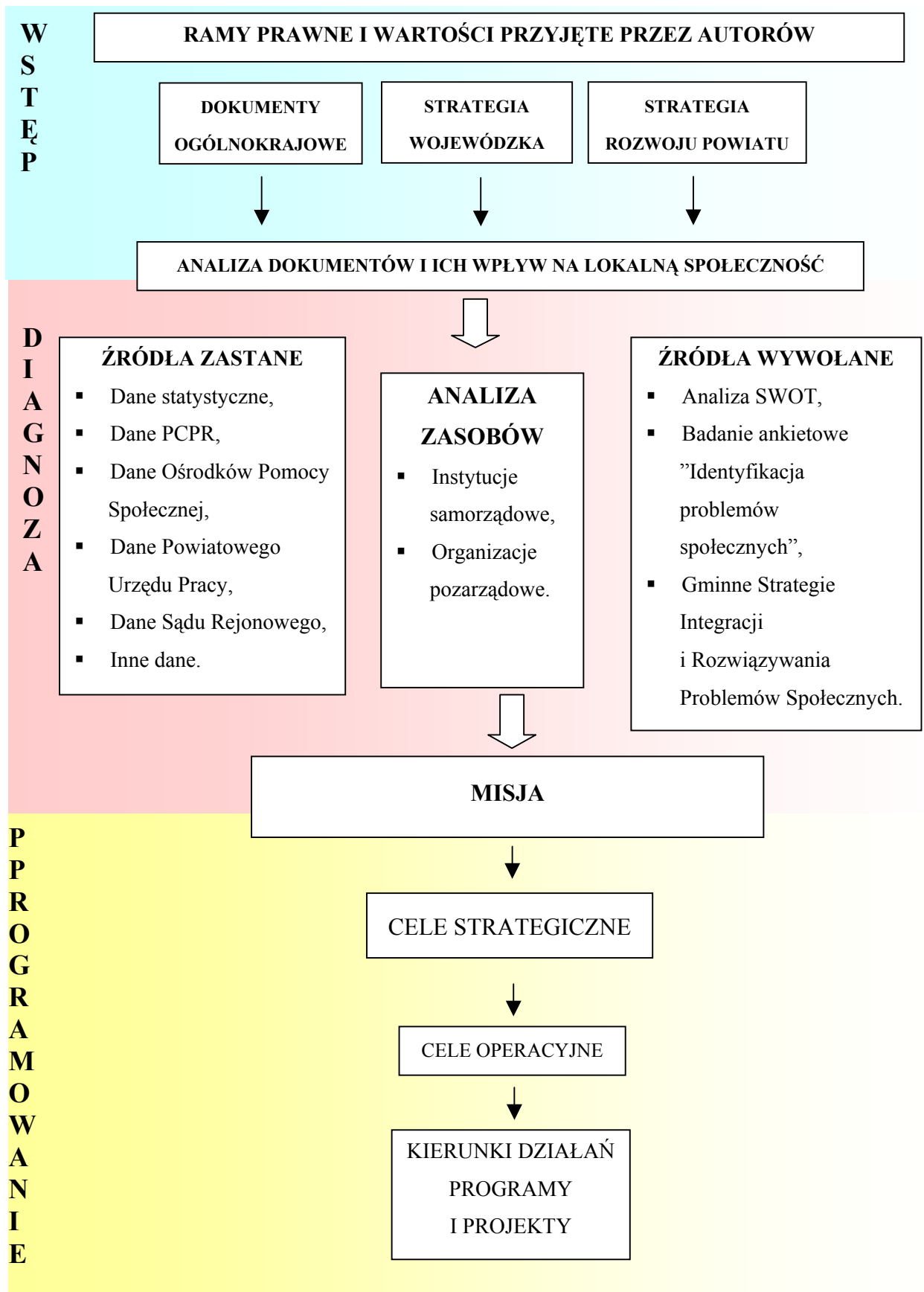
W podsumowaniu części diagnostycznej, po nałożeniu wyników dokonanej analizy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu powiatowego, zostały wskazane najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej dokumentu. Ponadto pokazany został związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego.

W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej

realizacji. Część programowa dokumentu zawiera również projekty zaproponowane przez przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji powiatu działających w obszarze polityki społecznej.

Przedstawienie graficzne metodologii opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2008-2013 prezentuje poniżej zamieszczony diagram.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, oraz zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna. Ponadto zawiera ona analizę dokumentów programowych opracowanych na poziomie kraju, województwa czy powiatu, z którymi powinna korespondować i być spójna strategia.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i niepublicznych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Powiatowej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że

zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego.

W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie, czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013.

1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich odrzuca jako złe, czyli traktuje jako „antywartości”, inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przeczności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.

5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzysząc temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopolską czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. **Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej.** Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.3. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych powiatu, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2008-2013 jest spójna z poniższymi dokumentami.

1.3.1. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwiania dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu programów zdrowia publicznego w celu objęcia nimi kobiet i dzieci.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.3.2. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągnięcia integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;

- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, by polska polityka integracji społecznej była realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.3.3. NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013 (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013)

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Europejskiej, ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, przygotowano strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy z uwzględnieniem innych polityk Unii Europejskiej. Projekt tego dokumentu Komisja Europejska opublikowała w dniu 5 lipca 2005 r. pod nazwą „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne Wytyczne Wspólnoty 2007-2013” (SWW). Dokument ten zaleca każdemu funduszowi realizację celu priorytetowego, którym jest promowanie harmonijnego, zrównoważonego i trwałego rozwoju Wspólnoty. Uwzględnia przy

tym zalecenia KE w zakresie polityki gospodarczej oraz zatrudnienia – Zintegrowany Pakiet Wytycznych w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na lata 2005-2008 (ZPW).

Na podstawie zapisów Strategicznych Wytycznych Wspólnoty Polska opracowała „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” (NSRO), które integrują główne priorytety Wspólnoty z priorytetami polskimi, uwzględniając jednocześnie zapisy Krajowego Programu Reform, odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności (FS).

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia określają działania o charakterze rozwojowym, jakie rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych. Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej.

W wyniku przeprowadzonej analizy, która wykazała różnice poziomu społeczno-gospodarczego rozwoju kraju oraz poszczególnych jego regionów w stosunku do innych krajów UE, oraz w odpowiedzi na wyzwania Strategii Lizbońskiej i cele Zintegrowanego Pakietu Wytycznych, których instrumentem realizacji na gruncie krajowym jest Krajowy Program Reform, sformułowano cel strategiczny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013. Zakłada on tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m.in.:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa;
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej;
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski;

- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

1.3.4. PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka zatrudnienia i integracji społecznej została ujęta w trzech priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanych na poziomie regionalnym priorytetach VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” i VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki zatrudnienia i integracji społecznej:

- Priorytet I – Działanie 1.1. „Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy”, którego celem jest podniesienie efektywności funkcjonowania instytucji rynku pracy oraz poprawa jakości świadczonych przez nie usług;
- Priorytet I – Działanie 1.2. „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”, którego cel zakłada podniesienie jakości i efektywności funkcjonowania instytucji działających w obszarze pomocy i integracji społecznej poprzez rozszerzanie realizowanych przez nie usług, poprawę systemu monitorowania i oceny efektywności podejmowanych działań oraz inwestycje w rozwój kwalifikacji i kompetencji kadr;
- Priorytet I – Działanie 1.3. „Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej”, którego celem jest opracowywanie, wdrażanie i promocja ogólnopolskich i ponadregionalnych rozwiązań z zakresu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej, skierowanych do grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym w szczególności: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób pozbawionych

wolności, osób niepełnosprawnych oraz członków społeczności romskiej, a także upowszechnianie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia;

- Priorytet VI – Działanie 6.1. „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie”, którego cel zakłada podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie;
- Priorytet VI – Działanie 6.2. „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia”, którego celem jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia;
- Priorytet VI – Działanie 6.3. „Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich”, którego cel zakłada podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich;
- Priorytet VII – Działanie 7.1. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji”, którego celem jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawę skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie;
- Priorytet VII – Działanie 7.2. „Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej”, którego cel zakłada poprawę dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej;
- Priorytet VII – Działanie 7.3. „Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji”, którego celem jest wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.

Pośrednio dla problematyki zatrudnienia i integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4. „Rozwój potencjału trzeciego sektora”, którego cel zakłada wspieranie potencjału organizacji pozarządowych w celu ich efektywnego i profesjonalnego uczestnictwa w mechanizmach partnerstwa, szczególnie w obszarach istotnych dla realizacji Strategii Lizbońskiej i Krajowego Programu Reform.

1.3.5. DOLNOŚLĄSKA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ NA LATA 2005-2013

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005-2013 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań Samorządu Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej. Stanowi ona integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz jest próbą odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć, by mieszkańcy województwa mogli w sposób jak najpełniejszy zaspokajać swe potrzeby i realizować własne scenariusze życiowe.

Struktura priorytetów i działań strategicznych w zakresie polityki społecznej podejmowanych przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego obejmuje:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu:
 - aktywizację osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,
 - redukcję zjawiska ubóstwa,
 - wsparcie osób niepełnosprawnych, pozbawionych możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie,
 - przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie,
 - wsparcie dzieci i młodzieży dotkniętej sieroctwem,
 - przeciwdziałanie marginalizacji społecznej powodowanej uzależnieniami,
 - przeciwdziałanie bezdomności.
2. Integrację społeczną środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia:
 - integrację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych,
 - doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i rodziną,
 - aktywizację społeczną osób starszych,
 - wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn.
3. Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego:
 - wsparcie lokalnych inicjatyw opartych o zasady pomocniczości i partnerstwa,
 - aktywizację społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich,
 - umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej z organizacjami sektora pozarządowego,
 - kreowanie opinii społecznej, eliminującej negatywne stereotypy w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną.

4. Podnoszenie jakości usług społecznych:

- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników oraz kadr kierowniczych jednostek pomocy społecznej,
- współpracę z partnerami zagranicznymi i opracowywanie nowych oraz wspólnych rozwiązań z zakresu polityki społecznej,
- promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki społecznej,
- doskonalenie współpracy z administracją rządową oraz samorządową wszystkich szczebli.

1.3.6. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDNICKIEGO

W oparciu o diagnozę stanu powiatu oraz konsultacje z przedstawicielami różnych grup społecznych w Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego, przyjętej przez Radę Powiatu w Świdnicy w maju 2005 roku, określono misję, która wyznacza kierunek i sposób działania samorządu. Sformułowano ją następująco: „Mieszkańcy Powiatu Świdnickiego swoją przyszłość budują w oparciu o przedsiębiorczość i aktywność, wykorzystując potencjał społeczno-gospodarczy oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe regionu. Polityka władz samorządu powiatowego opiera się na wartościach wyznaczanych przez zasady lokalnego partnerstwa, zrozumienia potrzeb i oczekiwań”. Skonkretyzowaniu misji służyło wyznaczenie najbardziej ogólnych kierunków rozwoju powiatu. Uznano, że powinien się on dokonywać poprzez:

- awans cywilizacyjny, na który składa się edukacja, humanizacja środowiska, kultura oraz zdrowie i rekreacja;
- wspieranie przedsiębiorczości i innowacji, przez co rozumie się strategię rozwoju gospodarczego, politykę zatrudnienia i pozyskiwanie zasobów;
- integrację z regionem budowaną w oparciu o takie elementy społeczne i techniczne, jak: tożsamość i wzmocnienie więzów mieszkańców z regionem, nowoczesna sieć komunikacyjna, sprawny system przepływu informacji, współpraca samorządów.

W trakcie prac nad Strategią sformułowano 3 cele strategiczne. Jednakże z punktu widzenia problematyki niniejszego opracowania, należało skoncentrować się na celu strategicznym C1, który zakłada poprawę warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do infrastruktury technicznej i społecznej. W jego ramach wyznaczono następujące cele średniookresowe i operacyjne:

1. Zniesienie infrastrukturalnych barier rozwoju.
2. Poprawa dostępu do edukacji i informacji.
3. Promocja zdrowia.
4. Tworzenie warunków dla zaspokajania potrzeb kulturalnych.
5. Ochrona społeczna.
 - Modernizacja bazy oświatowej.
 - Wzrost jakości wykształcenia.
 - Wdrożenie programów wychowawczych.
 - Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do zmieniających się warunków społeczno- ekonomicznych.
 - Poprawa jakości oraz dostępności usług opieki zdrowotnej.
 - Budowa nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych i modernizacja istniejącej bazy.
 - Doposażenie obiektów sportowych w sprzęt sportowo-rekreacyjny.
 - Stworzenie warunków do opieki nad osobami przewlekle chorymi.
 - Wyposażenie placówek kulturalnych w nowoczesne urządzenia techniczne.
 - Modernizacja istniejących obiektów kultury.
 - Tworzenie sprawnego systemu poradnictwa rodzinnego i interwencji kryzysowej.
 - Opieka nad rodziną i dzieckiem.
 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
 - Praca socjalna na rzecz osób wymagających wsparcia i pomoc w zapewnieniu im godnych warunków życia.

W Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego uwzględniono konkretne programy odnoszące się do celów strategicznych, wśród nich Program Rozwoju Oświaty, wpisujący się w cel C1. Wśród zadań priorytetowych w ramach tego programu wskazano:

- Wdrożenie projektu sieci szkół zawodowych.
- Wyposażenie technodydaktyczne i programowe Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego.
- Program umiejętności poszukiwania i uzyskiwania zatrudnienia.
- Stworzenie warunków kształcenia praktycznego młodocianych w Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego.
- Program dostosowania kierunków kształcenia do możliwości znalezienia zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.
- Stworzenie warunków do rozwoju zawodowego nauczycieli w ramach Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego.

- Modernizacja obiektów szkół podstawowych, gimnazjalnych ponadgimnazjalnych i specjalnych.
- Stworzenie systemu pomocy stypendialnej dla młodzieży z rodzin ubogich i zagrożonych demoralizacją.
- Zapewnienie dobrych warunków do edukacji poza miejscem zamieszkania uczniom w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej.
- Uruchomienie systemu kształcenia dla dzieci inwestorów zagranicznych z podstref WSSE w Świdnicy i Żarowie.

Innym programem ze sfery społecznej jest Program Ochrony Krajobrazu Kulturowego, który wyszczególnia następujące zadania priorytetowe:

- Opracowanie kalendarza imprez kulturalnych.
- Opracowanie i realizacja porozumień z instytucjami kultury prowadzącymi działalność statutową na terenie Powiatu.
- Opracowanie i realizacja porozumień z organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi w projekty budowania demokracji lokalnej i propagowania idei społeczeństwa obywatelskiego.
- Monitorowanie listy projektów finansowanych ze środków europejskich – występowanie jako inicjator i partner w projektach mających na celu ochronę krajobrazu kulturowego Ziemi Świdnickiej.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych powiatu. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych (dane Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Policji, Sądu Rejonowego, inne) oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat świdnicki leży na Dolnym Śląsku, w południowej części Niziny Śląskiej, u podnóża gór Sowich i Wałbrzyskich. Od północy graniczy z powiatem średzkim, jaworowskim i wrocławskim, a od południa otoczony jest przez powiat dzierzoniowski i wałbrzyski. Jego granice administracyjne oddalone są o ok. 30 kilometrów od Wrocławia i ok. 7 kilometrów na południowy zachód od autostrady A4. Powiat przecina także droga krajowa nr 5 (Świecie – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Kostomłoty – Przejście Graniczne w Lubawce) oraz droga krajowa nr 35 (Przejście Graniczne w Golińsku – Mieroszów – Wałbrzych – Świebodzice – Świdnica - Wrocław).

Powiat świdnicki zajmuje powierzchnię 743 km², co stanowi 3,7% terytorium województwa dolnośląskiego. Zasięgiem obejmuje 2 gminy miejskie: Świdnica i Świebodzice; 3 gminy miejsko-wiejskie: Strzegom, Żarów, Jaworzyna Śląska oraz 3 gminy wiejskie: Dobromierz, Marcinowice i Świdnica. W jego skład wchodzi 113 sołectw oraz 130 miejscowości (łącznie z miastami). Pod względem powierzchni największe w powiecie są gminy: wiejska Świdnica (208,3 km²) zajmująca 28% jego terytorium, miejsko-wiejska Strzegom (143,6 km²) obejmująca 19,3% powierzchni oraz wiejska Marcinowice (96 km²) rozpościerająca się na 12,9% obszaru powiatu. Pozostałe gminy zajmują od 2,9% (gmina miejska Świdnica – 21,8 km²), poprzez 4% (gmina miejska Świebodzice – 23,1 km²), 9% (Jaworzyna Śląska – 67 km²) i 10,9% (Żarów – 81,3 km²) do 11,6% (Dobromierz – 86 km²) terytorium powiatu świdnickiego.

Z końcem 2006 r. powiat liczył 160.230 mieszkańców, w tym 83.366 kobiet i 76.864 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła w tym czasie 216 osób na km² i była wyższa o 71 osób od średniej gęstości zaludnienia województwa dolnośląskiego.

Gęstość zaludnienia w powiecie świdnickim i w poszczególnych gminach, wchodzących w jego skład z końcem 2006 roku

Powiat/gmina	Ludność na 1 km ²	Powiat/gmina	Ludność na 1 km ²
Powiat Świdnicki	215,6	Żarów	152,3
Świdnica	277,2	Dobromierz	62,9
Świebodzice	757,6	Marcinowice	67,4
Jaworzyna Śląska	154,6	Gm. Świdnica	73,2
Strzegom	187,8		

Badanie własne Centrum AV.

Populacja powiatu świdnickiego stopniowo zmniejsza się, przy czym największy spadek wystąpił w 2002 roku, kiedy liczba ludności zmalała o 5.874 osoby do poziomu 161.763 osoby. Od tamtej pory wielkość populacji utrzymuje się na stabilnym poziomie, z niewielką tendencją spadkową i niewielką przewagą kobiet (2006 r - 52% ogółu mieszkańców). Prognozy demograficzne opracowane przez Główny Urząd Statystyczny dla powiatu świdnickiego na lata 2002-2009 przewidują starzenie się społeczności powiatu, wyrażające się w spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 35.070 osób w 2002 r. do 27.255 osób w 2009 r.) i wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (z 24.355 osób w 2002 r. do 26.241 osób w 2009 r.).

Niewątpliwym atutem gospodarczym powiatu świdnickiego jest niewielka odległość od Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK (ok. 10 km), a także usytuowanie na terenie powiatu (gminy Żarów i Świdnica) podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

W roku szkolnym 2006/2007 na terenie powiatu świdnickiego działało 15 szkół ponadgimnazjalnych, do których uczęszczało łącznie 8.623 uczniów. Były to następujące placówki:

1. Zespół Szkół nr 1 w Świdnicy – 506 uczniów,
2. Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych w Świdnicy – 464 uczniów,
3. Zespół Szkół nr 3 w Świdnicy – 353 uczniów,
4. Zespół Szkół Budowlano-Elektrycznych w Świdnicy – 807 uczniów,
5. Zespół Szkół Ekonomicznych w Świdnicy – 790 uczniów,
6. Zespół Szkół Mechanicznych w Świdnicy – 850 uczniów,
7. Zespół Szkół w Świebodzicach – 453 uczniów,
8. Zespół Szkół w Strzegomiu – 712 uczniów,
9. Zespół Szkół w Żarowie – 350 uczniów,
10. Zespół Szkół w Jaworzynie Śląskiej – 100 uczniów,
11. I Liceum Ogólnokształcące w Świdnicy – 570 uczniów,
12. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Świdnicy – 827 uczniów,
13. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 w Świdnicy – 551 uczniów,
14. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Świebodzicach – 313 uczniów,
15. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Strzegomiu – 513 uczniów.

Starostwo Powiatowe w Świdnicy reprezentujące powiat świdnicki jest organem prowadzącym dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Świdnicy i Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Powiatowe Pogotowie Ratunkowe w Świdnicy.

2.1.1. CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU

Gmina miejska Świdnica jest stolicą powiatu i stanowi jego centrum administracyjne. Miasto położone jest w centralnej części województwa dolnośląskiego, u podnóża Sudetów, na Równinie Świdnickiej, na wysokości 204-266 m n.p.m. Przez Świdnicę przepływa rzeka Bystrzyca, będąca dopływem Odry oraz przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 35 (Przejście Graniczne w Golińsku – Mieroszów – Wałbrzych – Świebodzice – Świdnica – Wrocław), droga nr 382 (Stanowice - Paczków) oraz droga nr 379 (Wałbrzych – Świdnica). Świdnicę od najbliższego przejścia granicznego z Czechami (Golińsk-Starostin) dzieli ok. 40 km.

Oprócz urzędów powiatowych i gminnych w Świdnicy znajdują się także Sąd Okręgowy i Rejonowy oraz Prokuratura Okręgowa i Rejonowa. Ponadto funkcjonuje wiele instytucji regionalnych: Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa, Centrum Wspierania Biznesu, Izba Rzemieślnicza, Dolnośląski Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Informatycznego. W 2004 roku utworzono nową Diecezję Świdnicką z siedzibą biskupią i katedrą w Świdnicy.

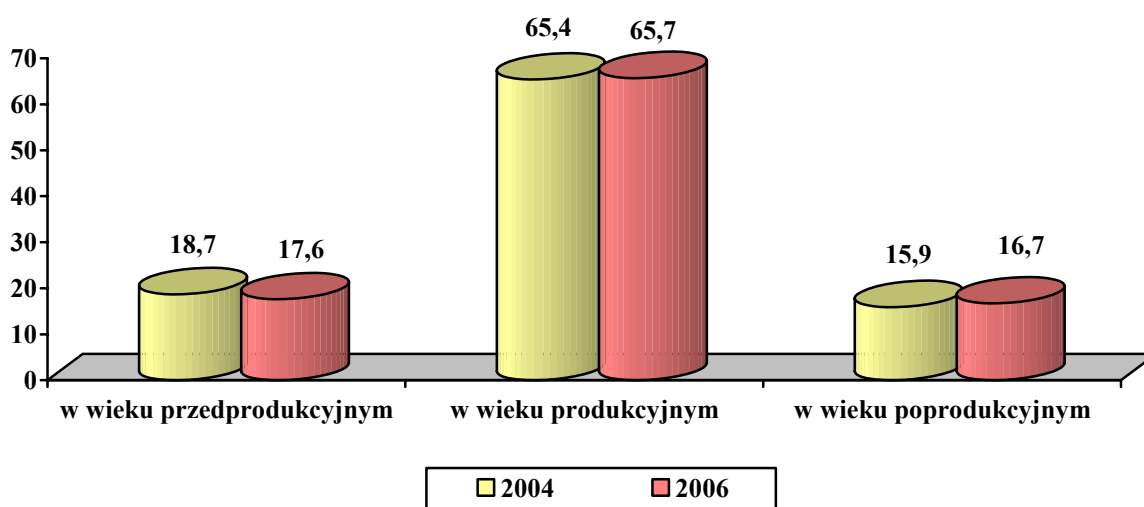
Świdnica stanowi najcenniejszy po Wrocławiu zespół urbanistyczny Dolnego Śląska, który w zasadniczym kształcie przetrwał od średniowiecza. Starówka świdnicka uznawana jest przez specjalistów za porównywalną pod względem wartości ze starówką krakowską i toruńską. Do rejestru zabytków wpisanych jest ponad 400 obiektów, reprezentujących niemal wszystkie style architektoniczne.

Świdnica jest miastem uprzemysłowionym. Szczególnie rozwinęła się branża elektromaszynowa i elektrotechniczna, w której znaczącą pozycję zajmuje Fabryka Aparatury Pomiarowej Pafal S.A. – największy w Polsce producent liczników indukcyjnych i elektronicznych energii elektrycznej. Mniejsze zakłady wyspecjalizowały się w branżach: meblowej, skórzaney, poligraficznej, włókienniczej i odzieżowej. W ostatnich latach przybywa małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjno-handlowo-usługowych. W Świdnicy funkcjonuje przeszło 8.000 firm. Działają też firmy z udziałem m.in. kapitału amerykańskiego i włoskiego, produkujące szeroką gamę wagonów towarowych, wyroby elektrotechniki motoryzacyjnej, tkaniny dla przemysłu samochodowego, odzieżowego, meblarskiego.

W kwietniu 2004 roku utworzono świdnicką podstrefę Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Invest Park. Miasto Świdnica obejmując 165 udziałów spółki o wartości 1,65 mln zł wniosło do spółki 17,49 ha terenów przy ul. Przemysłowej, Metalowców i Wokulskiego.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 61.342 mieszkańców Świdnicy 34.025 osób (55,5%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 28.718 osób utrzymywało się z pracy najemnej, a 5.307 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 135 osób z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 18.576 osób, z czego 10.565 mieszkańców otrzymywało świadczenia emerytalne, a 8.011 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 1.091 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców Świdnicy w roku 2004 i 2006

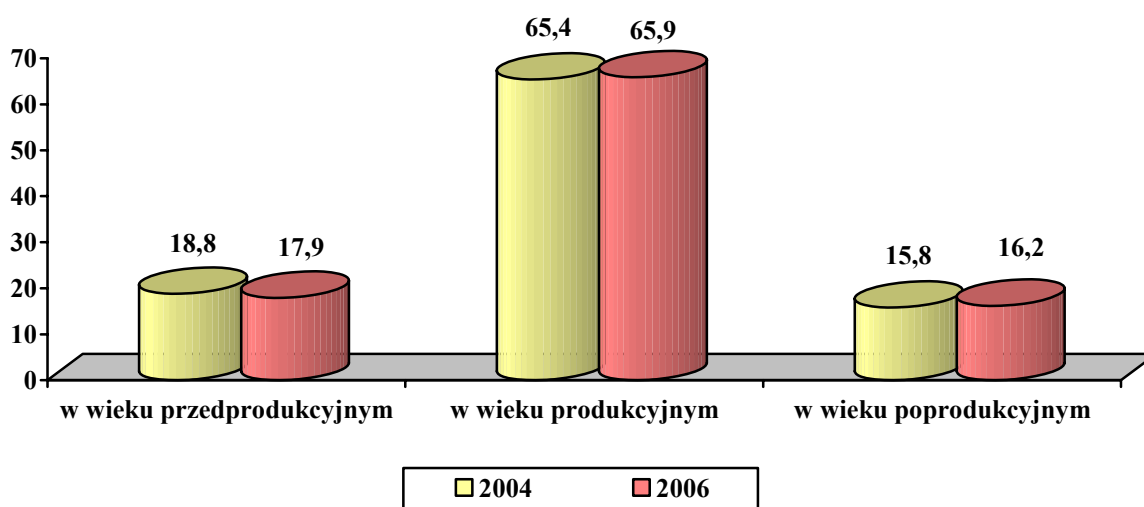
Badanie własne Centrum AV.

W 2006 r. w Świdnicy mieszkało 60.317 osób. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,6% (10.632 osoby) mieszkańców miasta, 65,7% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (39.643 osoby), a 16,7% - w wieku poprodukcyjnym (10.042 osoby). Struktura wiekowa mieszkańców, od której w znacznym stopniu zależy zakres pomocy społecznej, jej formy, wysokość nakładów, grupy adresatów itp. uległa zmianie w 2006 roku w stosunku do 2004 roku. W mieście Świdnica zmniejszyła się w tym czasie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrosła natomiast liczba ludności w wieku produkcyjnym i w wieku poprodukcyjnym.

Gmina miejska Świebodzice położona jest w południowo-zachodniej części powiatu świdnickiego. Przez jej teren przepływa rzeka Pełcznica. Przez Świebodzice przebiega droga krajowa nr 35 (granica państwa – Mioszów – Wałbrzych - Wrocław), nr 34 (Świebodzice – Dobromierz) oraz droga wojewódzka nr 374 (Jawor – Świebodzice).

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 23.540 mieszkańców gminy Świebodzice 11.932 osoby (50,7%) posiadały własne źródło utrzymania. Wśród nich 10.120 osób utrzymywało się z pracy najemnej, a 1.812 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 204 osoby z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystały 7.822 osoby, z czego 4.044 mieszkańców otrzymywało świadczenia emerytalne, a 3.778 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 225 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców Świebodzic w roku 2004 i 2006

Badanie własne Centrum AV.

Z końcem 2006 roku w Świebodzicach zamieszkiwało 23.070 osób. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,9% mieszkańców miasta (4.134 osoby), 65,9% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (15.210 osób), a 16,2% - w wieku poprodukcyjnym (3.726 osób). W 2006 roku, w stosunku do 2004 roku, zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrosła liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Teren gminy to obszar typowo przemysłowy z różnorodnymi branżami i gałęziami przemysłu. Znaczna część firm dysponuje bogato rozwiniętym, nowoczesnym parkiem maszynowym. Do najważniejszych przedsiębiorstw działających na terenie Świebodzic zaliczyć można m.in.: Termet S.A., Alstom T&D S.A., GEA Klimator Sp. z o.o., Defalin S.A., czy Dolnośląskie Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Śnieżka” S.A.

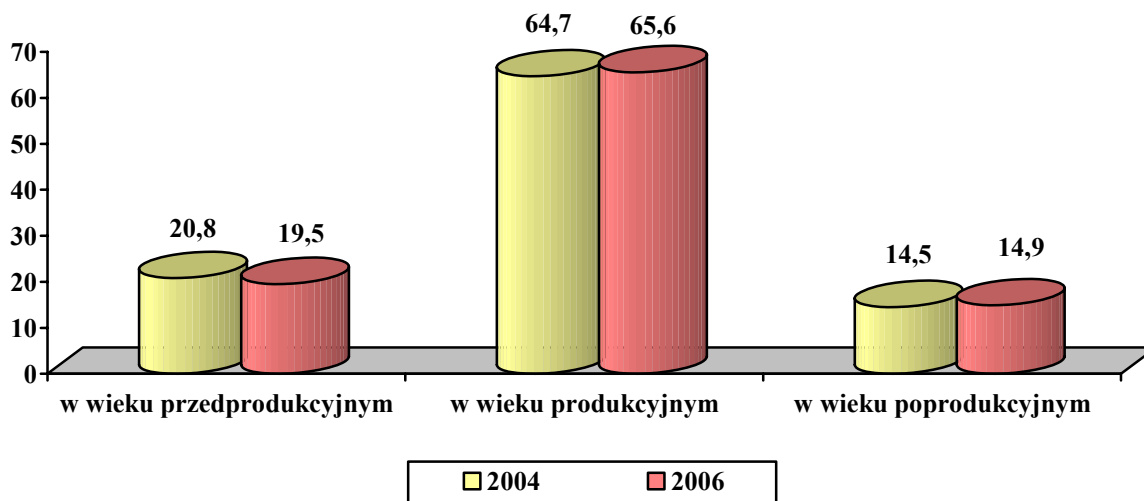
Historycznie uwarunkowana urbanizacja miasta i Sudecki Uskok Brzeżny dzieli obszar gminy (30.45 km²) na dwie części: północno-równinną (teren inwestycyjno-rolniczy) oraz południowo-górską (teren o walorach turystyczno krajoznawczych i rekreacyjnych). Szczególnie

atrakcyjną wartość posiada panorama miasta z trzema charakterystycznymi wieżami: ratusza i dwóch kościołów.

Gmina miejsko-wiejska Strzegom leży w północno-zachodniej części Podgórza Sudeckiego, wśród granitowych i bazaltowych wzniesień, zwanych wzgórzami Strzegomskimi. Najwyższym wzniesieniem Wzgórz Strzegomskich jest Góra Krzyżowa zwana Kromołą (354 m n.p.m.) z tarasem widokowym na panoramę miasta i okolic. Południowa część gminy to równina, urozmaicona dolinami rzeki Strzegomki. W skład miejsko-wiejskiej gminy wchodzi miasto Strzegom i 22 wsie.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 27.346 mieszkańców gminy Strzegom 16.108 osób (58,9%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 13.235 osób utrzymywało się z pracy najemnej, a 2.873 osoby z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 891 osób z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 8.007 osób, z czego 4.158 mieszkańców otrzymywało świadczenia emerytalne, a 3.849 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 97 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Strzegom w roku 2004 i 2006

Badanie własne Centrum AV.

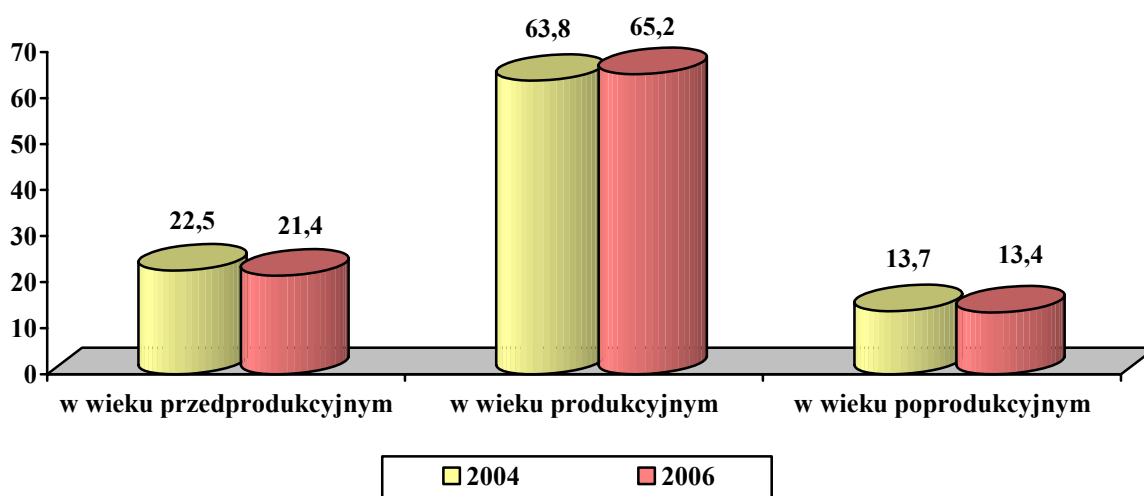
Z końcem 2006 roku w gminie Strzegom zamieszkiwało 26.970 osób. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 19,5% mieszkańców (5.263 osoby), 65,6% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (17.693 osoby), a 14,9% – w wieku poprodukcyjnym (4.014 osób). W 2006 roku, w porównaniu do 2004 roku, zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrosła natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Strzegom jest ośrodkiem przemysłowym związanym z eksploatacją i przeróbką kamienia. Na obszarze gminy występują złoża granitów, kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych. Okolice miasta położone na Wzgórzach Strzegomskich kryją w sobie bogate złoża szarego granitu. Zasoby granitu, rozmieszczonego w 24 złożach wokół Strzegomia oraz w północnej i zachodniej części gminy, szacowane są na 881 mln ton. Kruszywo naturalne (piasek) występuje w Międzyrzeczu, Grochotowie i Rogoźnicy. Eksploatowane jest także złożo glin ogniotrwałych. Na terenie Godzieszówka położone jest złożo kaolinu „Kazimierz”. Z wydobywanego surowca liczne zakłady kamieniarskie produkują bogaty asortyment materiałów budowlanych, elementy małej architektury, nagrobki, itp. Wiodące branże gminy to kamieniarstwo, wydobywanie i przetwórstwo granitu oraz glin kaolinowych. Użytki rolne stanowią ok. 14% powierzchni gminy. Oprócz produkcji tradycyjnych zbóż, rzepaku i buraka cukrowego, rolnictwo gminy koncentruje się także na hodowli zwierząt.

Gmina wiejska Świdnica położona jest w południowo-zachodniej części powiatu świdnickiego. Jej przeważająca część położona jest na Przedgórzu Sudetów, gdzie znajdują się najlepsze użytki rolne. Północną i środkową część gminy stanowi falista równina położona na wysokości 200-230 m n.p.m. Na południu część górską gminy usytuowana jest na wysokości 400-460 m n.p.m. Są to obszary Gór Sowich i Gór Wałbrzyskich. W skład gminy wiejskiej Świdnica wchodzi 33 miejscowości, a obszar ma głównie charakter rolniczy (tereny rolne – 68,7%, lasy – 22,5%). Podstawowe miejsca pracy i centra usługowe dla mieszkańców gminy znajdują się w mieście Świdnica.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 15.081 mieszkańców gminy Świdnica 8.690 osób (57,6%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 6.663 osoby utrzymywały się z pracy najemnej, a 2.027 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 1.070 osób z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystały 4.440 osób, z czego 2.068 mieszkańców otrzymywało świadczenia emerytalne, a 2.372 osoby – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 53 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy wiejskiej Świdnica w roku 2004 i 2006

Badanie własne Centrum AV.

Z końcem 2006 roku w gminie wiejskiej Świdnica zamieszkiwało 15.239 osób. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 21,4% mieszkańców (3.260 osób), 65,2% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (9.933 osoby), a 13,4% - osoby w wieku poprodukcyjnym (2.046 osób). W roku 2006, w stosunku do 2004 roku, zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym., wzrosła natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym.

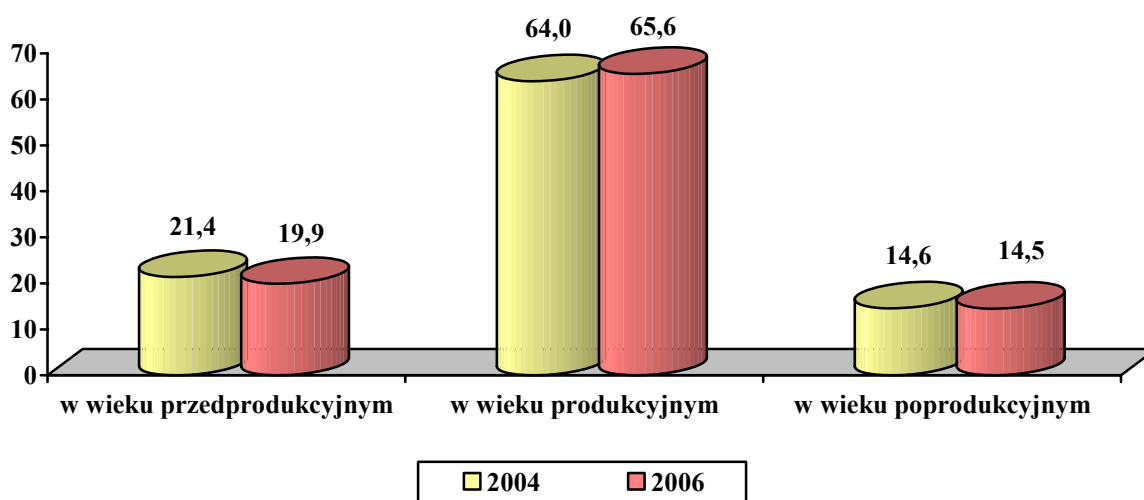
Gmina Świdnica i miasto Świdnica posiadają wspólne urządzenia wchodzące w skład infrastruktury technicznej. Gmina posiada dobre połączenie komunikacyjne z całym krajem. Najbliższy węzeł kolejowy znajduje się w mieście Świdnica oraz w leżącej nieopodal Jaworzynie Śląskiej. Gminę przecina także droga łącząca Wrocław z Jelenią Górą oraz szereg dróg wojewódzkich i krajowych, co zapewnia funkcjonalne i ponadregionalne połączenia miejscowe.

Największym ośrodkiem **miejsko-wiejskiej gminy Żarów** jest miasto Żarów, liczące ponad 7 tys. mieszkańców. Powierzchnia gminy jest w przeważającej części płaska. Przez gminę przepływają 2 rzeki: Strzegomka, która wraz ze swym dopływem Tarnawką, uchodzi do rzeki Bystrzycy, oraz Bystrzyca, która stanowi południową granicę gminy. Istotnymi atutami gminy Żarów są: Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna Invest-Park - Podstrefa Żarów oraz bogate zasoby surowców (m.in. największe w Polsce złoża kaolinu, surowce ogniotrwałe i ceramiczne). Zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego miasta, teren podstrefy jest przeznaczony na prowadzenie działalności produkcyjnej i usługowej. Staraniem gminy podstrefa wyposażona jest w odpowiednią infrastrukturę, na którą składają się połączenie drogowe, linia energetyczna dużej mocy z własnym transformatorem, kanalizacja, wodociąg, sieć gazowa oraz linia telefoniczna. W pobliżu podstrefy znajduje się też bocznica kolejowa. Teren podstrefy,

leżącej w północnej części miasta, posiada znakomite połączenie z siecią dróg krajowych oraz autostrad i z siecią kolejową. W podstrefie WSSE Invest-Park działa między innymi holenderska firma Thermaflex, która produkuje materiały termoizolacyjne, japońskie Amatsuji, Yagi i Daicel oraz szwedzki koncern Electrolux. Gospodarka gminy ma charakter przemysłowo-handlowy. W sektorze produkcji przemysłowej znajduje zatrudnienie ponad połowa pracujących mieszkańców gminy (źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego).

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 12.372 mieszkańców gminy 6.716 osób (54,3%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 5.490 osób utrzymywało się z pracy najemnej, 1.226 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 642 osoby z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 3.841 osób, z czego 1.944 mieszkańców gminy otrzymywało świadczenia emerytalne, 1.898 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 84 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Żarów w roku 2004 i 2006

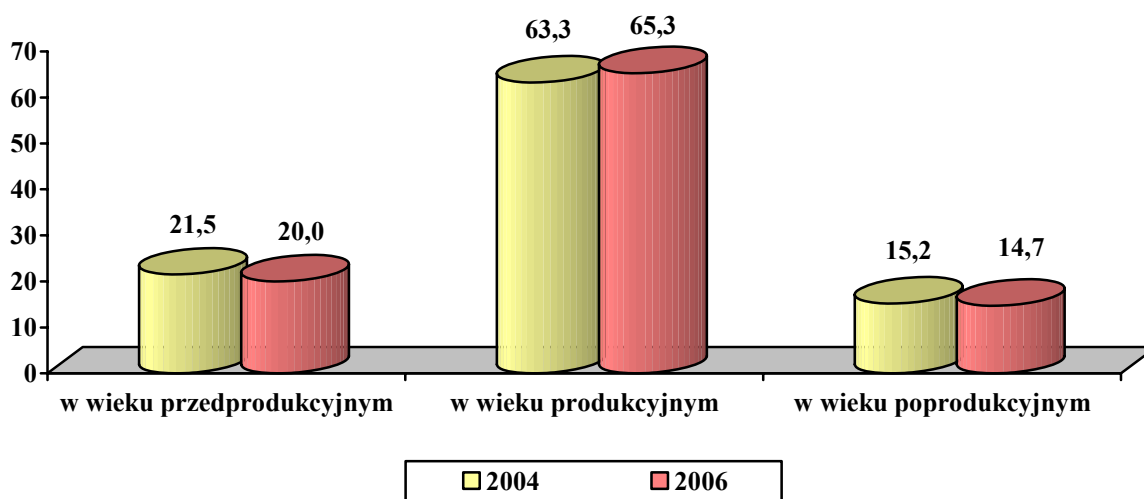
Badanie własne Centrum AV.

Z końcem 2006 roku gminę Żarów zamieszkiwało 12.392 mieszkańców. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 19,9% mieszkańców (2.467 osób), 65,6% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (8.125 osób), a 14,5% - osoby w wieku poprodukcyjnym (1.800 osób). Struktura wiekowa mieszkańców gminy Żarów w 2006 roku, w stosunku do 2004 roku, uległa zmianie: zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrosła w wieku produkcyjnym, natomiast nie uległa zmianie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym.

Gmina wiejska Dobromierz leży na pograniczu Obniżenia Podsudeckiego i Podgórze Bolkowsko-Wałbrzyskiego, nad rzeką Strzegomką. Teren równinny obejmuje północno-wschodnią część gminy, zaś południowo-zachodnią stanowi teren pagórkowaty. Gminę tworzy 12 wsi i 4 przysiółki. Dobromierz posiada rolniczy charakter, o czym decyduje duża ilość użytków rolnych (72% powierzchni gminy).

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 5.514 mieszkańców gminy 2.835 osób (51,4%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 2.116 osób utrzymywało się z pracy najemnej, a 719 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 523 osoby z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 1.866 osób, z czego 777 mieszkańców gminy otrzymywało świadczenia emerytalne, a 1.089 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 10 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Dobromierz w roku 2004 i 2006

Badanie własne Centrum AV.

Z końcem 2006 roku gminę Dobromierz zamieszkiwało 5.414 mieszkańców, Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 20% mieszkańców (1.085 osób), 65,3% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (3.536 osób), a 14,7% - osoby w wieku poprodukcyjnym (793 osoby). W roku 2006, w stosunku do 2004 roku, zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, wzrosła natomiast populacja w wieku produkcyjnym.

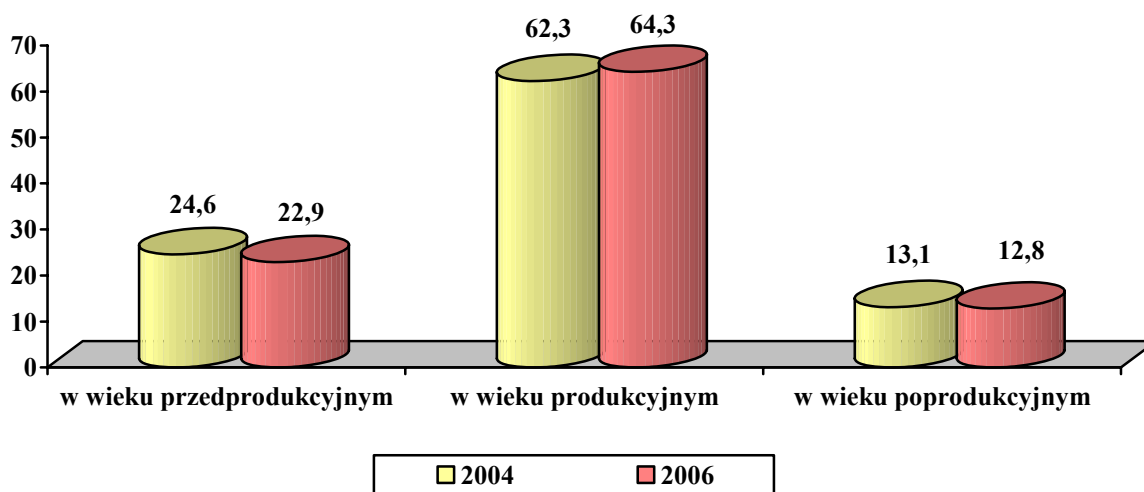
Gmina posiada wysokiej klasy zabytki, m.in. zespoły pałacowo-parkowe we wsiach: Jaskulin, Szymanów, Jugowa, Dobromierz, Bronówek, Bronów i Rozтока. Przez gminę przebiega zielony szlak turystyczny „Szlak Grodów Piastowskich”, który na końcu wioski Pietrzyków łączy się ze „Szlakiem Legii Nadwiślańskiej” (niebieski).

Dobromierz zmierza do wzmocnienia swojego usługowo-rolniczego charakteru, ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa rolno-spożywczego. Celem gminy jest wykorzystanie naturalnych walorów krajobrazowych (związanych z kompleksem Książańskiego Parku Krajobrazowego i sztucznym zbiornikiem wody) poprzez rozwój szlaków turystycznych i zaplecza turystycznego, ścieżek rowerowych, gastronomii i handlu pamiątkarskiego, a także nowoczesnych kompleksów sportowych.

Gmina wiejska Marcinowice położona jest we wschodniej części powiatu świdnickiego, w części wschodniej Równiny Świdnickiej Przedgórze Sudeckiego. Przez teren gminy przepływa rzeka Czarna Woda i rzeka Bystrzyca. Granica gminy biegnie m.in. wzdłuż wzniesień Kiełczańskich przechodzących w masyw Ślęży (718 m n.p.m.), gdzie występują liczne szlaki turystyczne.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 6.474 mieszkańców gminy 3.899 osób (60,2%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 2.789 osób utrzymywało się z pracy najemnej, a 1.110 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 746 osób z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 1.900 osób, z czego 877 mieszkańców gminy otrzymywało świadczenia emerytalne, a 1.023 osoby – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 38 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Marcinowice w roku 2004 i 2006

Badanie własne Centrum AV.

Z końcem 2006 roku gminę Marcinowice zamieszkiwało 6.469 mieszkańców. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 22,9% mieszkańców (1.485 osób), 64,3% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (4.158 osób), a 12,8% - osoby w wieku poprodukcyjnym (826

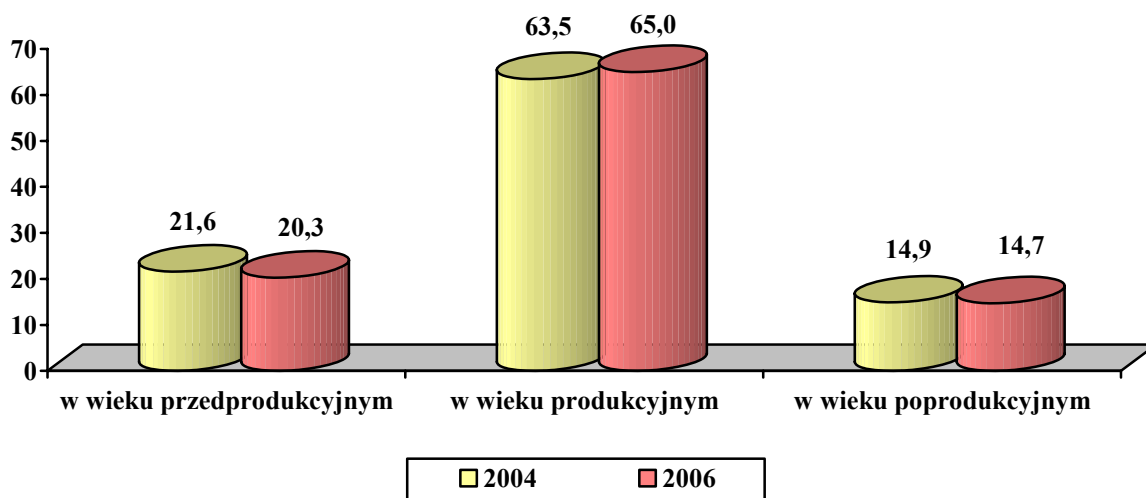
osób). W roku 2006, w stosunku do 2004 roku, zmiany struktury wiekowej polegały na zmniejszeniu się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, wzroście populacji w wieku produkcyjnym i zmniejszeniu się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Gmina Marcinowice ma typowo rolniczy charakter. Firmy działające na jej terenie stwarzają możliwości do realizacji przedsięwzięć w branży przetwórstwa mięsa, warzyw i owoców oraz wydobywania i przerobu granitu oraz kwarcu. Gmina posiada korzystne połączenie z Wrocławiem oraz portem lotniczym we Wrocławiu. Ponadto w bezpośredniej bliskości znajduje się małe sportowe lotnisko w Mirosławicach.

Gmina miejsko-wiejska Jaworzyna Śląska leży w centrum powiatu świdnickiego. Zajmuje obszar o charakterze równinnym, z niewielkimi pagórkowatymi wzniesieniami. Siedzibą władz gminnych jest miasto Jaworzyna Śląska, a na pozostałą część gminy składa się 12 wsi. Szczególnie cenne pod względem turystycznym są wsie posiadające zabytkowe kompleksy pałacowo-parkowe, a zwłaszcza zamek w Bagieńcu i w Piotrowicach Świdnickich.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku spośród 10.305 mieszkańców gminy 6.073 osoby (58,9%) posiadały własne źródło utrzymania. Wśród nich 5.132 osoby utrzymywały się z pracy najemnej, a 941 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 424 osoby z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystały 3.084 osoby, z czego 1.657 mieszkańców gminy otrzymywało świadczenia emerytalne, a 1.427 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 48 osób.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Jaworzyna Śląska w roku 2004 i 2006

Badanie własne Centrum AV.

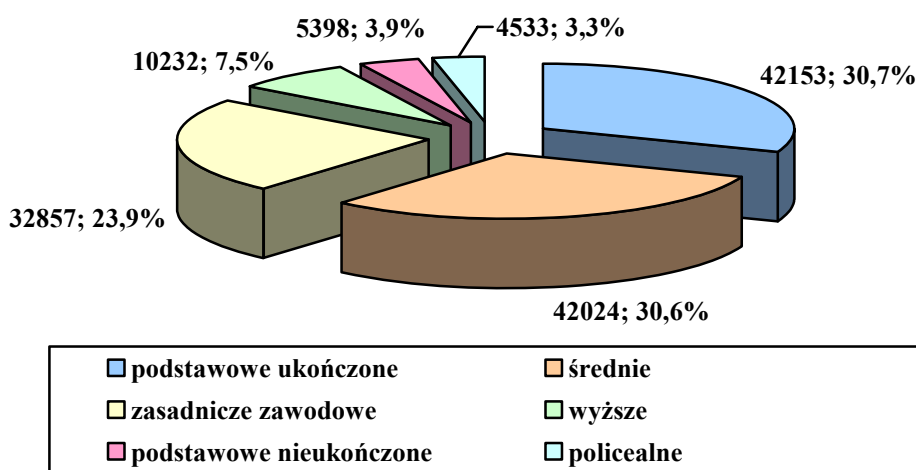
Z końcem 2006 roku gminę Jaworzyna Śląska zamieszkiwało 10.359 mieszkańców. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 20,3% mieszkańców (2.101 osób), 65,0% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (6.738 osób), a 14,7% - osoby w wieku poprodukcyjnym (1.520 osób). Zmiana struktury wiekowej mieszkańców w latach 2004-2006 polegała na zmniejszeniu się grupy osób w wieku przedprodukcyjnym, wzroście liczby osób w wieku produkcyjnym i zmniejszeniu liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Użytki rolne (gleby o wysokiej bonitacji) zajmowały ok. 80% powierzchni gminy. W gminie działały przeważnie małe, jednoosobowe firmy, zwłaszcza w branżach: drzewnej, kamieniarskiej, transportowej, handlowej i blacharskiej.

2.2. DEMOGRAFIA

W 2002 roku teren powiatu świdnickiego zamieszkiwały 161.974 osoby. Analizując strukturę wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej (137.197 osób), należy stwierdzić, iż największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (42.153 osoby), średnim (42.024 osoby), zasadniczym zawodowym (32.857 osób), a wykształceniem wyższym legitymowały się 10.232 osoby.

Ludność powiatu w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 r.

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

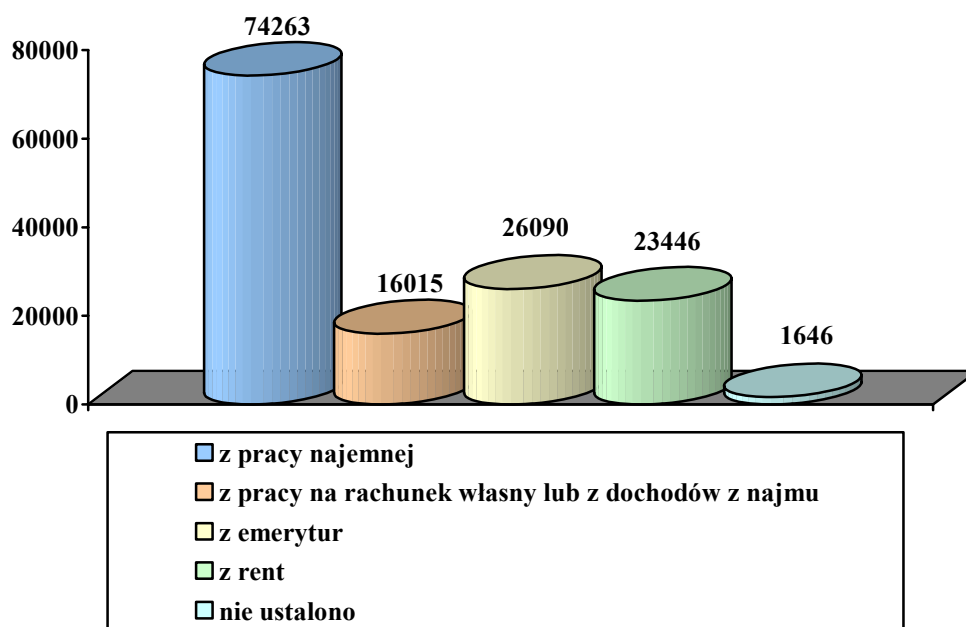
Ludność gmin powiatu w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Gmina	Ogółem	wyższe	policealne	średnie	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
Gmina miejska Świdnica	52.077	5.770	1.940	18.926	10.574	13.454	1.413
		11,1%	3,7%	36,4%	20,3%	25,8%	2,7%
Gmina miejska Świebodzice	20.196	1.548	867	6.467	4.827	5.782	705
		7,7 %	4,3%	32,0%	23,9%	28,6%	3,5%
Gmina miejsko-wiejska Strzegom	23.166	1.201	711	6.187	6.257	7.691	1.119
		5,2%	3,1%	26,7%	27,0%	33,2%	4,8%
Gmina miejsko-wiejska Żarów	10.413	464	275	2.872	2.723	3.570	509
		4,5%	2,6%	27,6%	26,1%	34,3%	4,9%
Gmina miejsko-wiejska Jaworzyna Śląska	8.680	344	199	2.306	2.294	3.193	344
		4,0%	2,3%	26,6%	26,4%	36,8%	3,9%
Gmina wiejska Świdnica	12.681	522	322	2.946	3.464	4.736	691
		4,1%	2,5%	23,2%	27,3%	37,3%	5,6%
Gmina wiejska Marcinowice	5.324	209	107	1.167	1.469	2.091	281
		3,9%	2,0%	21,9%	27,6%	39,3%	5,3%
Gmina wiejska Dobromierz	4.660	174	112	1.153	1.249	1.636	336
		3,7%	2,5%	24,7%	26,8%	35,1%	7,2%
Powiat świdnicki	137.197	10.232	4.533	42.024	32.857	42.153	5.398

Badania własne Centrum AV.

Analiza poziomu wykształcenia ludności w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego prowadzi do wniosku, że w 2002 roku najwyższym poziomem wykształcenia charakteryzowała się ludność gmin miejskich: w mieście Świdnica największy odsetek populacji legitymował się wykształceniem wyższym (11,1% ogółu mieszkańców gminy w wieku 13 i więcej lat) i średnim (36,3%), a w Świebodzicach najwięcej osób ukończyło szkoły policealne. Natomiast największy odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym mieszkał w gminie wiejskiej Marcinowice (27,6%) i gminie wiejskiej Świdnica (27,3%). W gminie Marcinowice, na tle pozostałych gmin, największy odsetek mieszkańców posiadał wykształcenie podstawowe (39,3%), a osób z nieukończonym wykształceniem podstawowym lub bez wykształcenia najwięcej było w gminie wiejskiej Dobromierz (7,2%).

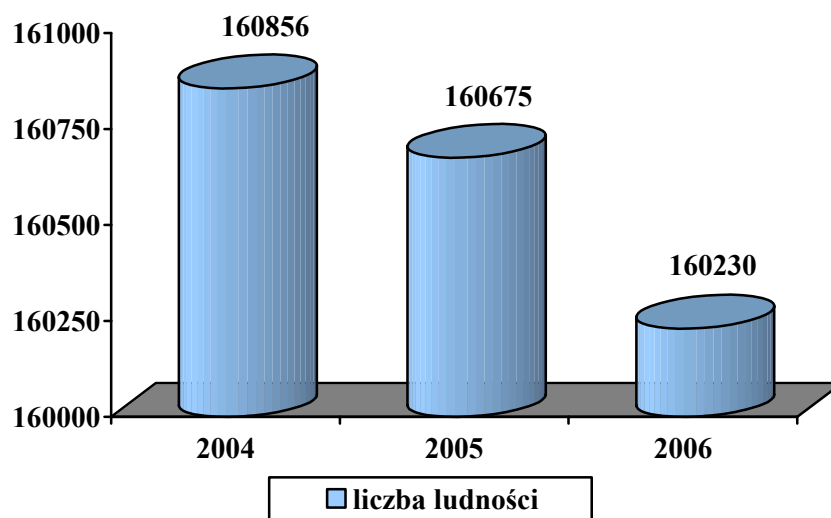
Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 roku

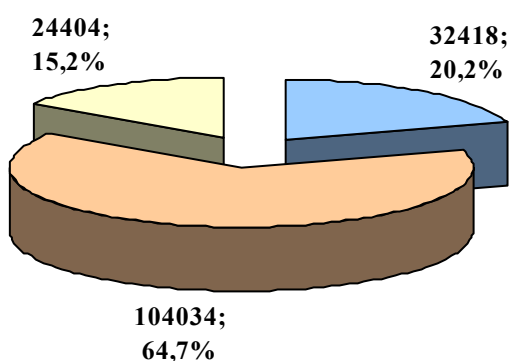
Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku spośród 161.974 mieszkańców powiatu 90.278 osób (55,7%) posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 74.263 osoby utrzymywały się z pracy najemnej, a 16.015 osób z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 4.635 osób z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 49.536 osób, z czego 26.090 mieszkańców powiatu otrzymywało świadczenia emerytalne, a 23.446 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania nie ustalono dla 1.646 osób.

Ludność powiatu świdnickiego w latach 2004-2006

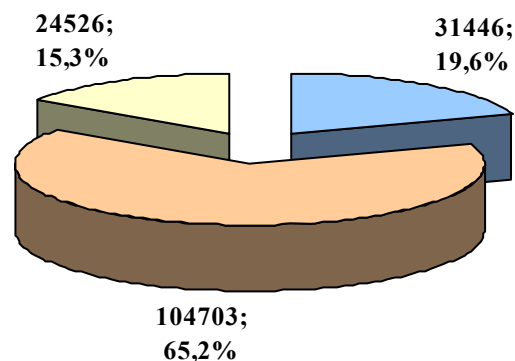

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu z końcem 2004 roku

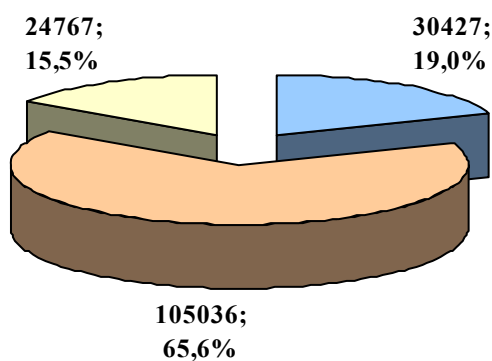
■ osoby w wieku przedprodukcyjnym
■ osoby w wieku produkcyjnym
■ osoby w wieku poprodukcyjnym

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu z końcem 2005 roku

■ osoby w wieku przedprodukcyjnym
■ osoby w wieku produkcyjnym
■ osoby w wieku poprodukcyjnym

Struktura wiekowa mieszkańców powiatu z końcem 2006 roku

■ osoby w wieku przedprodukcyjnym
■ osoby w wieku produkcyjnym
■ osoby w wieku poprodukcyjnym

Dane uzyskane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Na przestrzeni lat 2004-2006 liczba ludności powiatu świdnickiego miała tendencję spadkową (z 160.856 osób w 2004 roku do 160.230 osób w 2006 r.). Zmianom ulegała również struktura wiekowa mieszkańców. W analizowanym okresie miał miejsce znaczny i systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Z powyżej przedstawionych danych wynika, iż struktura wiekowa mieszkańców powiatu w latach 2004-2006 była korzystna, co przejawiało się większą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym w porównaniu z osobami w wieku poprodukcyjnym. Prognozując sytuację demograficzną na najbliższe lata, należy jednak zwrócić uwagę na kilka istotnych kwestii. Pierwsza z nich dotyczy systematycznie zmniejszającej się ogólnej liczby ludności powiatu; druga - spadku liczby dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), co wynika z malejącej dzietności rodzin. Trzecie zagadnienie odnosi się do odnotowywanego także w skali kraju wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn). Szybsza dynamika wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do grupy produkcyjnej, przy malejącej grupie w wieku przedprodukcyjnym, sygnalizuje proces starzenia się społeczeństwa. Konstatacje te potwierdza prognoza demograficzna przedstawiona w Strategii Rozwoju Powiatu, z której wynika, że do 2009 roku ludność w wieku produkcyjnym będzie stopniowo zwiększać się zarówno w wielkościach absolutnych, jak i względnych (dopiero w następnym 5-leciu należy spodziewać się tendencji spadkowej). Jednocześnie znaczna grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, a tym samym zasili grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych w kraju jest wśród osób po 55. roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniej długości życia.

Struktura wiekowa mieszkańców poszczególnych gmin powiatu świdnickiego w 2006 roku

Gmina	Ogółem	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
Gmina miejska Świdnica	60.317	10.632	39.643	10.042
		17,6%	65,7%	16,6%

Gmina miejska Świebodzice	23.070	4.134	15.210	3.726
		17,9%	65,9%	16,1%
Gmina miejsko- wiejska Strzegom	26.970	5.263	17.693	4.014
		19,5%	65,6%	14,9%
Gmina miejsko- wiejska Żarów	12.392	2.467	8.125	1.800
		19,9%	65,6%	14,5%
Gmina miejsko- wiejska Jaworzyna Śląska	10.359	2.101	6.738	1.520
		20,3%	65,0%	14,7%
Gmina wiejska Świdnica	15.239	3.260	9.933	2.046
		21,4%	65,2%	13,4%
Gmina wiejska Marcinowice	6.469	1.485	4.158	826
		22,9%	64,3%	12,8%
Gmina wiejska Dobromierz	5.414	1.085	3.536	793
		20,0%	65,3%	14,6%
Powiat świdnicki	160.230	30.427	105.036	24.767

Badania własne Centrum AV.

Na dzień 31 grudnia 2006 r. ludność powiatu świdnickiego liczyła ogółem 160.230 osób, wśród których 30.427 osób było w wieku przedprodukcyjnym, 105.036 osób w wieku produkcyjnym, a 24.767 osób w wieku poprodukcyjnym.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż proces starzenia się społeczności w największym stopniu dotyka mieszkańców miast Świdnica i Świebodzice (osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią w ww. gminach odpowiednio 16,6 i 16,1% ogółu ludności), a w najmniejszym ludność gminy Marcinowice (tylko 12,8% mieszkańców gminy osiągnęło wiek poprodukcyjny). Jednocześnie najmniejsze udziały (17,6-17,9%) grupy przedprodukcyjnej występują w miastach (Świdnica, Świebodzice). Z kolei największym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym (22,9%) charakteryzują się Marcinowice. Największą liczbę osób w wieku produkcyjnym notuje się natomiast w gminach miejskich – w Świebodzicach 65,9% i w Świdnicy 65,7%.

2.3. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY OŚRODKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

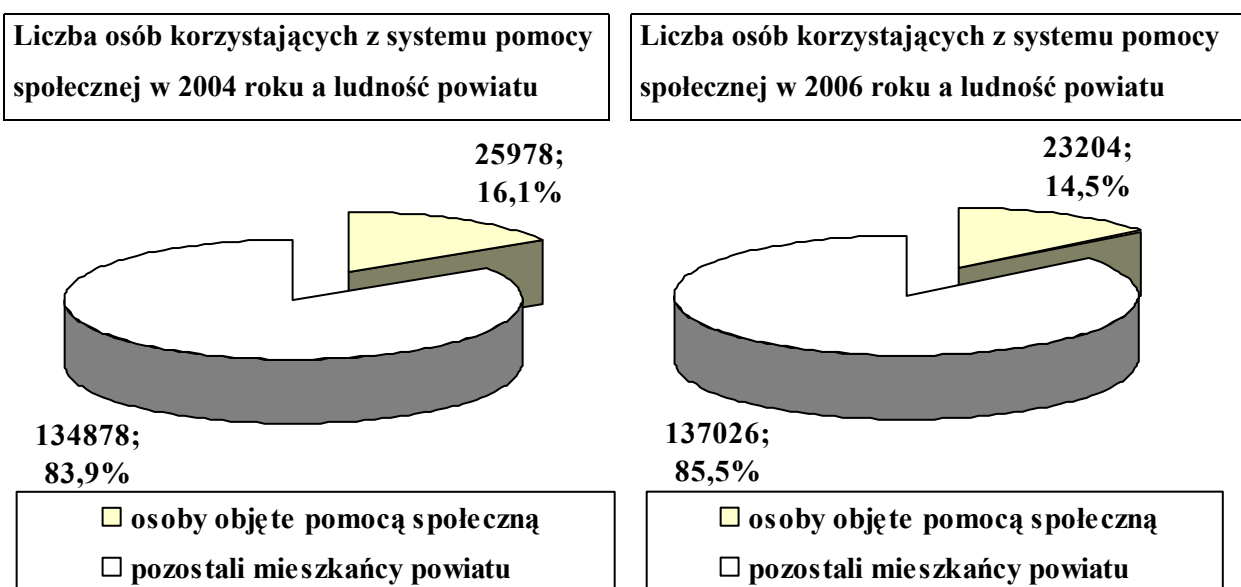
Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin powiatu świdnickiego odpowiedzialnych jest 8 ośrodków pomocy społecznej – 2 w gminach miejskich, 3 w miejsko-wiejskich i 3 w wiejskich. Do ich podstawowych obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny. Od 1 października

2006 roku kryterium to ustalono na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (poprzednio 461 zł) i 351 zł na osobę w rodzinie (poprzednio 316 zł). Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę uprawnionych i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

Badania własne Centrum AV.

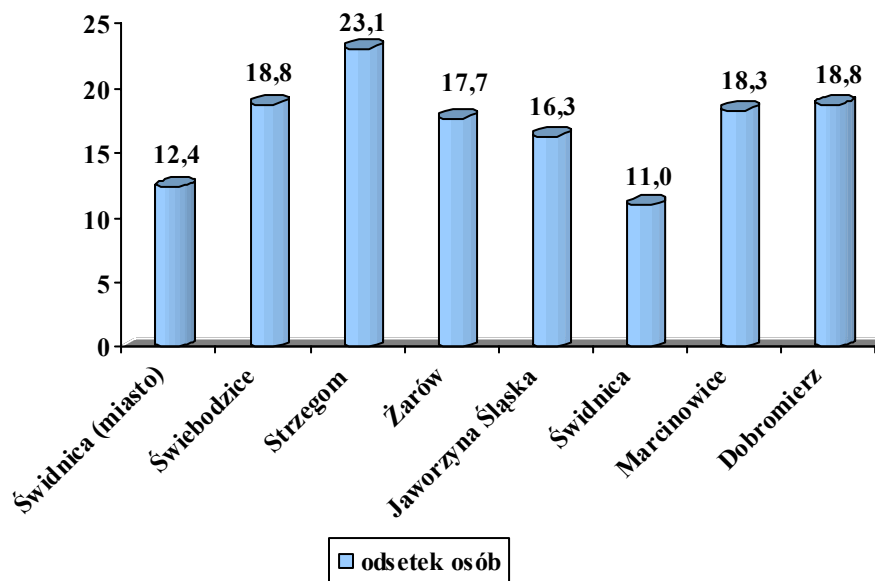
W 2004 r. spośród 160.856 mieszkańców powiatu, 25.978 osób objętych było pomocą społeczną. Natomiast w 2006 r. ze 160.230 mieszkańców powiatu, z pomocy społecznej skorzystały 23.204 osoby. Liczba objętych pomocą społeczną obejmuje również członków rodzin osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

Obecnie mamy do czynienia z tendencją obserwowaną od 1996 roku, polegającą na wzroście zasięgu ubóstwa obiektywnego szacowanego na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych (GUS). W 2004 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,8% polskiego społeczeństwa (w porównaniu do 4,3% w 1996 r.). W okresie od 1996 do 2003 roku liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji zwiększyła się w skali całego kraju o 2,8 mln osób. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych

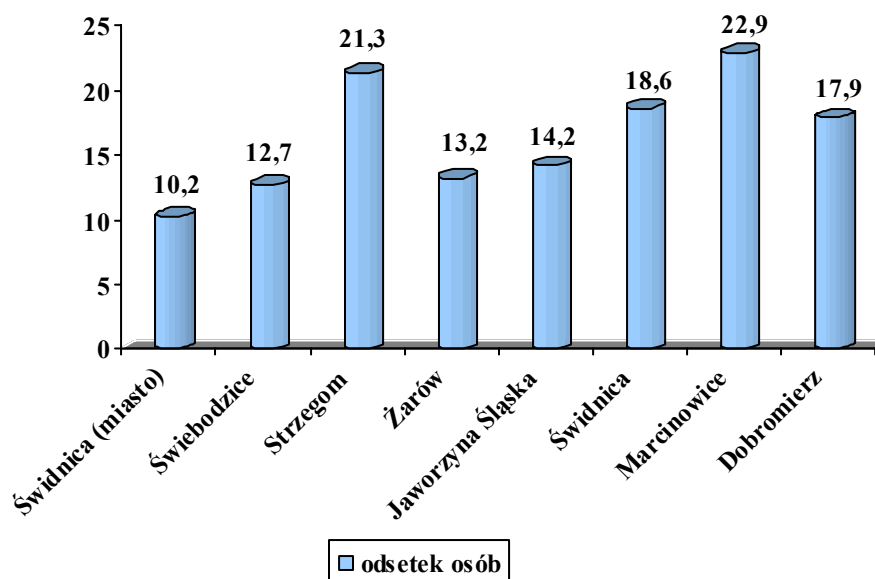
ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2004 roku w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego (dane w procentach)

Badania własne Centrum AV.

Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2006 roku w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego (dane w procentach)

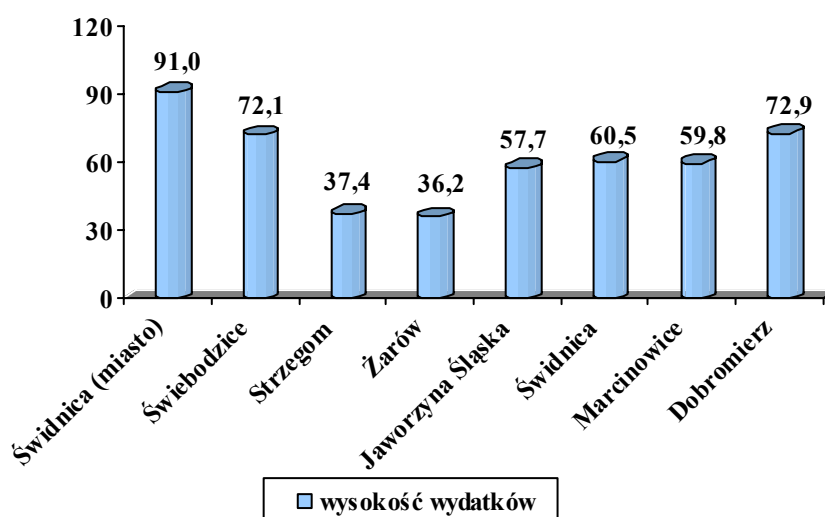
Badania własne Centrum AV.

Porównując odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu świdnickiego w 2006 r., należy zauważyć znaczne różnice w odniesieniu do poszczególnych gmin. Najwyższe wartości omawiany wskaźnik osiągnął w gminach Marcinowice i Strzegom, gdzie z pomocy społecznej w 2006 roku korzystało ponad 20 proc. mieszkańców. Najniższy odsetek ludności korzystającej z pomocy odnotowano w gminie miejskiej Świdnica. O trudnej sytuacji ludności przekonujemy się także na przykładzie gmin wiejskich Świdnica i Dobromierz, w których wsparcia potrzebowało około 18 procent mieszkańców. Natomiast najmniejszą grupę świadczeniobiorców (od 10,2 do 14,2 proc.) odnotowano w pozostałych gminach: Świdnica (gm. miejska), Świebodzice, Żarów i Jaworzyna Śląska.

W 2004 r. najwięcej osób korzystało z pomocy społecznej w gminie Strzegom (23,1 proc.), a także Dobromierz, Świebodzice i Marcinowice (ponad 18 procent). Najmniej – w gminie wiejskiej Świdnica (11 proc.)

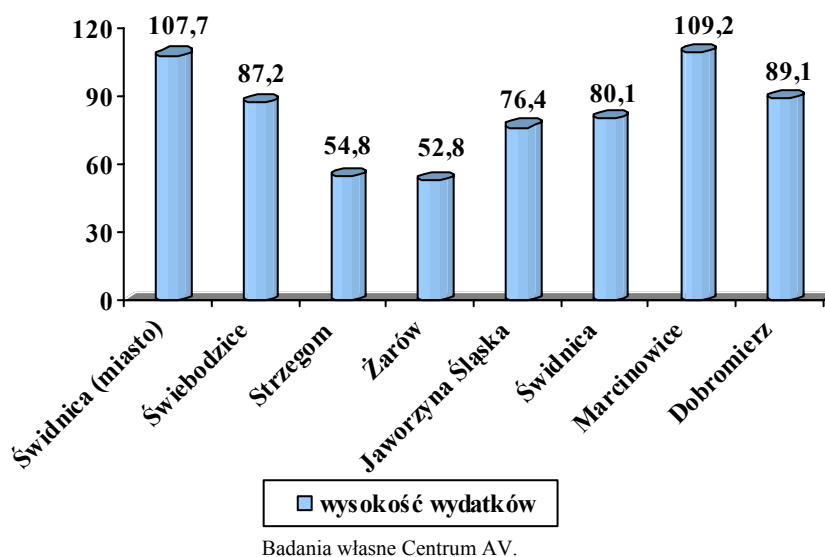
Wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji ośrodków pomocy społecznej była zróżnicowana. Uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, kwoty na zadania zlecone uzyskane z budżetu państwa, a następnie przeliczając wartości na jednego mieszkańca uzyskaliśmy dane dla poszczególnych gmin powiatu w zakresie wydatkowania środków na system pomocy społecznej.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 roku w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Badania własne Centrum AV.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 roku w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w złotych)

Prezentowane w zestawieniu za 2006 r. kwoty były mocno zróżnicowane - od wartości najniższych w przypadku gminy Żarów i Strzegom, gdzie średnia oscylowała w granicach ok. pięćdziesięciu pięciu złotych, po Marcinowice i miasto Świdnica, gdzie wysokość środków przypadających na jednego mieszkańca wynosiła niemal sto dziesięć złotych. Warto zauważyć, że w przypadku wspomnianych Marcinowic wartość nakładów finansowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2004 r. była znacznie niższa niż w 2006 r. W 2004 r. na pomoc społeczną per capita przeznaczano najwięcej w gminie miejskiej Świdnica, a także w gminach Dobromierz i Świebodzice.

Ilość środków budżetowych przeznaczanych na system pomocy społecznej wynika z różnych czynników. Tylko częściowo jest odzwierciedleniem istniejącego ubóstwa mieszkańców i związanych z tym realnych potrzeb; częściowo jest wynikiem zamożności samej jednostki samorządu terytorialnego, która może wyasygnować mniej lub więcej środków finansowych na wsparcie mieszkańców.

Najczęściej udzielaną formą pomocy są świadczenia pieniężne. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodki pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium

Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję Ośrodka Pomocy Społecznej utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Obraz pojawiających się w poszczególnych gminach kwestii społecznych prezentujemy w zestawieniach, które odzwierciedlają najpoważniejsze determinanty istniejącej w 2004 i 2006 r. sytuacji społecznej. Zestawienia sporządzono jednolicie dla każdej z gmin powiatu.

Świdnica (gmina miejska) – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 60.541.

Ludność w 2006 r.: 60.317.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 3.626.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 3.457.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 3.257.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 2.932.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 7.490.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 6.150.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 12,4%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 10,2%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 5.511.397 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 6.496.876 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 91,04 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 107,71 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 15.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 15.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 15,4%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Lp.	Powody	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	6646	1.	ubóstwo	4852
2.	bezrobocie	5764	2.	bezrobocie	4256

3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2197	3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1890
4.	długotrwała lub ciężka choroba	1665	4.	niepełnosprawność	1596
5.	niepełnosprawność	1655	5.	długotrwała lub ciężka choroba	1255
6.	alkoholizm	487	6.	alkoholizm	340
7.	potrzeba ochrony macierzyństwa	354	7.	potrzeba ochrony macierzyństwa	159
8.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	86	8.	bezdomność	62
9.	bezdomność	79	9.	przemoc w rodzinie	59
10.	przemoc w rodzinie	37	10.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	53
11.	narkomania	22	11.	narkomania	22
12.	brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	15	12.	zdarzenie losowe	11
13.	trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	5	13..	sieroctwo	5
14.	zdarzenie losowe	5	14.	brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	3
15.	sytuacja kryzysowa	5	15.	sytuacja kryzysowa	1

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie miejskiej Świdnica w 2004 i 2006 roku były: ubóstwo, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Świebodzice – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 23.233.

Ludność w 2006 r.: 23.070.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 2.030.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 2.732.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 1.590.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 1.130.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 4.366.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 2.930.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 18,8%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 12,7%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 roku: 1.675.748 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 roku: 2.012.291 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 72,13 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 87,22 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 8.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 8.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 18,3%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Lp.	Powody	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	3581	1.	ubóstwo	2730
2.	bezrobocie	2147	2.	bezrobocie	2120
3.	niepełnosprawność	1053	3.	niepełnosprawność	1091
4.	bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	821	4.	bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	853
5.	długotrwała lub ciężka choroba	679	5.	długotrwała lub ciężka choroba	562
6.	alkoholizm	144	6.	alkoholizm	355
7.	potrzeba ochrony macierzyństwa	119	7.	zdarzenie losowe	131
8.	bezzdomność	21	8.	potrzeba ochrony macierzyństwa	81
9.	przemoc w rodzinie	19	9.	przemoc w rodzinie	27
10.	narkomania	15	10.	bezzdomność	27
11.	zdarzenie losowe	9	11.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	23
12.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	12.	narkomania	13

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Świebodzicach

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Świebodzice w 2004 i 2006 roku były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Strzegom – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 27.220.

Ludność w 2006 r.: 26.970.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 1.899.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 2.431.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 1.710.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 2.076.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 6.297.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 5.738.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 23,1%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 21,3%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 1.019.292 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 1.479.164 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 37,44 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 54,84 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 12.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 13.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 14,1%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)					
Lp.	Powody	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	6086	1.	ubóstwo	5206
2.	bezrobocie	4868	2.	bezrobocie	4800
3.	alkoholizm	478	3.	alkoholizm	465
4.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	437	4.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	442

5.	długotrwała lub ciężka choroba	189	5.	niepełnosprawność	135
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	150	6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	116
7.	niepełnosprawność	148	7.	długotrwała lub ciężka choroba	105
8.	bezdomność	27	8.	przemoc w rodzinie	45
9.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	16	9.	narkomania	21
10.	narkomania	15	10.	bezdomność	20
11.	sieroctwo	2	11.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	19
			12.	sieroctwo	3

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegomiu.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Strzegom w 2004 i 2006 roku były ubóstwo i bezrobocie oraz alkoholizm, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Żarów – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004: 12.340.

Ludność w 2006: 12.392.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 760.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 611.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 705.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 426.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 2.184.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 1.631.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 17,7%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 13,2%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 446.933 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 654.021 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 36,22 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 52,78 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 4.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 3.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 14,2%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Lp.	Powody:	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	2184	1.	ubóstwo	1241
2.	bezrobocie	1042	2.	bezrobocie	588
3.	bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	552	3.	bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	214
4.	długotrwała lub ciężka choroba	290	4.	niepełnosprawność	89
5.	niepełnosprawność	234	5.	sytuacja kryzysowa	25
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	215	6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	16
7.	alkoholizm	36	7.	alkoholizm	12
8.	sytuacja kryzysowa	7	8.	bezdomność	8
			9.	długotrwała lub ciężka choroba	7
			10.	zdarzenia losowe	7

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarowie.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Żarów w 2004 i 2006 roku były: ubóstwo, bezrobocie oraz bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Jaworzyna Śląska – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 10.294.

Ludność w 2006 r.: 10.359.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 1.272.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 1.207.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 517.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 483.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 1.740.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 1.470.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 16,3%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 14,2%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 594.213 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 791.161 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 57,72 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 76,37 zł.

Liczba pracowników socjalnych: 2.

Liczba pracowników socjalnych: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 15,1%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Lp.	Powody:	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	1679	1.	ubóstwo	1250
2.	bezrobocie	1243	2.	bezrobocie	990
3.	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	668	3.	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	403
4.	niepełnosprawność	611	4.	długotrwała lub ciężka choroba	442
5.	długotrwała lub ciężka choroba	573	5.	potrzeba ochrony macierzyństwa	400
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	155	6.	niepełnosprawność	384
7.	alkoholizm	71	7.	alkoholizm	148
8.	przemoc w rodzinie	19	8.	przemoc w rodzinie	32
9.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	15	9.	bezzadność	11
10.	bezzadność	14	10.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5
11.	sieroctwo	4	11.	narkomania	4

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworzynie Śląskiej.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Jaworzyna Śląska w 2004 i 2006 roku były: ubóstwo, bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Świdnica (gmina wiejska) – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 15.181.

Ludność w 2006 r.: 15.239.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 708.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 1.007.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 692.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 1.006.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 1.674

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 2.833.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 11,0%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 18,6%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 918.567 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 1.220.837 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 60,50 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 80,11 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 3.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 3.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 16,7%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)					
Lp.	Powody	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	bezrobocie	1036	1.	bezrobocie	1272
2.	ubóstwo	292	2.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	766
3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	238	3.	ubóstwo	259

4.	niepełnosprawność	169	4.	niepełnosprawność	152
5.	długotrwała lub ciężka choroba	98	5.	potrzeba ochrony macierzyństwa	102
6.	potrzeba ochrony macierzyństwa	92	6.	alkoholizm	94
7.	alkoholizm	16	7.	długotrwała lub ciężka choroba	85
8.	bezdomność	15	8.	klęska żywiołowa lub ekologiczna	25
9.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12	9.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	22
10.	przemoc w rodzinie	7	10.	bezdomność	10
11.	zdarzenia losowe	4	11.	sieroctwo	8
			12.	przemoc w rodzinie	4
			13.	zdarzenia losowe	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie wiejskiej Świdnica w 2004 i 2006 roku były: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność.

Marcinowice – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 6.560.

Ludność w 2006 r.: 6.469.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 486.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 474.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 337.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 462.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 1.198.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 1.480.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 18,3%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 22,9%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 391.958 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 706.153 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 59,75 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 109,16 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 2.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 17,1%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Lp.	Powody	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	1081	1.	ubóstwo	926
2.	bezrobocie	760	2.	bezrobocie	632
3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	438	3.	niepełnosprawność	308
4.	niepełnosprawność	116	4.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	263
5.	potrzeba ochrony macierzyństwa	58	5.	długotrwała lub ciężka choroba	249
6.	długotrwała lub ciężka choroba	41	6.	zdarzenia losowe	41
7.	alkoholizm	10	7.	alkoholizm	15
8.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	8.	potrzeba ochrony macierzyństwa	14
9.	sieroctwo	1	9.	bezdomność	14
10.	bezdomność	1	10.	sieroctwo	6
			11.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Marcinowice w 2004 i 2006 roku były ubóstwo i bezrobocie, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w 2004 r.) oraz niepełnosprawność (w 2006 r.).

Dobromierz – dane za 2004 i 2006 r.

Ludność w 2004 r.: 5.487.

Ludność w 2006 r.: 5.414.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2004 r.: 328.

Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia w 2006 r.: 461.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 328.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 318.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2004 r.: 1.029.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w 2006 r.: 972.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2004 r.: 18,8%.

Odsetek osób, korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców gminy w 2006 r.: 17,9%.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2004 r.: 400.163 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2006 r.: 482.646 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2004 r.: 72,93 zł.

Wysokość wydatków na pomoc społeczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.: 89,15 zł.

Liczba pracowników socjalnych w 2004 r.: 1.

Liczba pracowników socjalnych w 2006 r.: 2.

Odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku: 22,2%.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2004 i 2006 roku (liczba osób w rodzinach)

Lp.	Powody	Rok 2004	Lp.	Powody	Rok 2006
1.	ubóstwo	910	1.	ubóstwo	780
2.	bezrobocie	751	2.	bezrobocie	617
3.	potrzeba ochrony macierzyństwa	169	3.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	346
4.	długotrwała lub ciężka choroba	134	4.	długotrwała lub ciężka choroba	209
5.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	56	5.	niepełnosprawność	157
6.	niepełnosprawność	40	6.	alkoholizm	150
7.	alkoholizm	28	7.	zdarzenia losowe	27
8.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	8.	sytuacja kryzysowa	20
9.	sytuacja kryzysowa	7	9.	sieroctwo	14
10.	bezdomność	3	10.	bezdomność	8

12.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	3	12.	przemoc w rodzinie	3
-----	---	---	-----	--------------------	---

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobromierzu.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Dobromierz w 2004 i w 2006 roku były: ubóstwo i bezrobocie, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (w 2006 r.) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (w 2004 r.).

Najczęstsze powody ubiegania się o pomoc w gminach powiatu świdnickiego w 2004 roku

Gmina	Ubóstwo	Bezdomność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepelnosporność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Alkoholizm
Świdnica (miasto)	6.646	79	354	5.764	1.655	1.665	2.197	487
Świebodzice	3.581	21	119	2.147	1.053	679	821	144
Strzegom	6.086	27	150	4.868	148	189	437	478
Żarów	2.184	–	215	1.042	234	290	552	36
Jaworzyna Śląska	1.679	14	155	1.243	611	573	668	71
Świdnica (gmina)	292	15	92	1.036	169	98	238	16
Marcinowice	1.081	1	58	760	116	41	438	10
Dobromierz	910	3	169	751	40	134	56	28
Razem	22.459	160	1.312	17.611	4.026	3.669	5.407	1.270

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej z powiatu świdnickiego.

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszymi powodami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w powiecie świdnickim w 2004 roku były ubóstwo (22.459) i bezrobocie (17.611), a następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (5.407), niepełnosprawność (4.026), długotrwała i ciężka choroba (3.669), potrzeba ochrony macierzyństwa (1.312), alkoholizm (1.270) i bezdomność (160).

Najczęstsze powody ubiegania się o pomoc w gminach powiatu świdnickiego w 2006 roku

Gmina	Ubóstwo	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepelnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Przemoc w rodzinie	Alkoholizm
Świdnica (miasto)	4.852	159	4.256	1.596	1.255	1.890	59	340
Świebodzice	2.730	81	2.120	1.091	562	853	27	355
Strzegom	5.206	116	4.800	135	105	442	45	465
Żarów	1.241	16	588	89	7	214	-	12
Jaworzyna Śląska	1.250	400	990	384	403	591	32	148
Świdnica	259	102	1.272	152	85	766	4	94
Marcinowice	929	14	632	308	249	263	-	15
Dobromierz	780	157	617	157	209	346	3	150
Razem	17.247	1.045	15.275	3.912	2.875	5.365	170	1.579

Dane Ośrodków Pomocy Społecznej z powiatu świdnickiego.

Ze zbiorczego zestawienia wynika, że najczęstszymi powodami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej w powiecie świdnickim w 2006 roku były ubóstwo (17.247) i bezrobocie (15.275), a następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (5.365), niepełnosprawność (3.912), długotrwała i ciężka choroba (2.875), alkoholizm (1.579), potrzeba ochrony macierzyństwa (1.045) i przemoc w rodzinie (170).

Podsumowując powyższe zestawienia, warto zwrócić uwagę na dwie kwestie. Pierwsza z nich dotyczy mniejszej w 2006 roku, w porównaniu z rokiem 2004, liczby beneficjentów ubiegających się o wsparcie z systemu pomocy społecznej z takich przyczyn, jak: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Druga natomiast odnosi się do większej liczby klientów, którym udzielono pomocy z powodu występowania w ich rodzinach problemu alkoholowego i zjawiska przemocy domowej.

2.4. PROBLEMY SPOŁECZNE Z PERSPEKTYWY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

Za realizację zadań powiatowych z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Do jego obowiązków należy m.in. **realizacja zadań własnych.:**

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 3) organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- 4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- 5) pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;
- 6) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 7) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- 8) pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy;

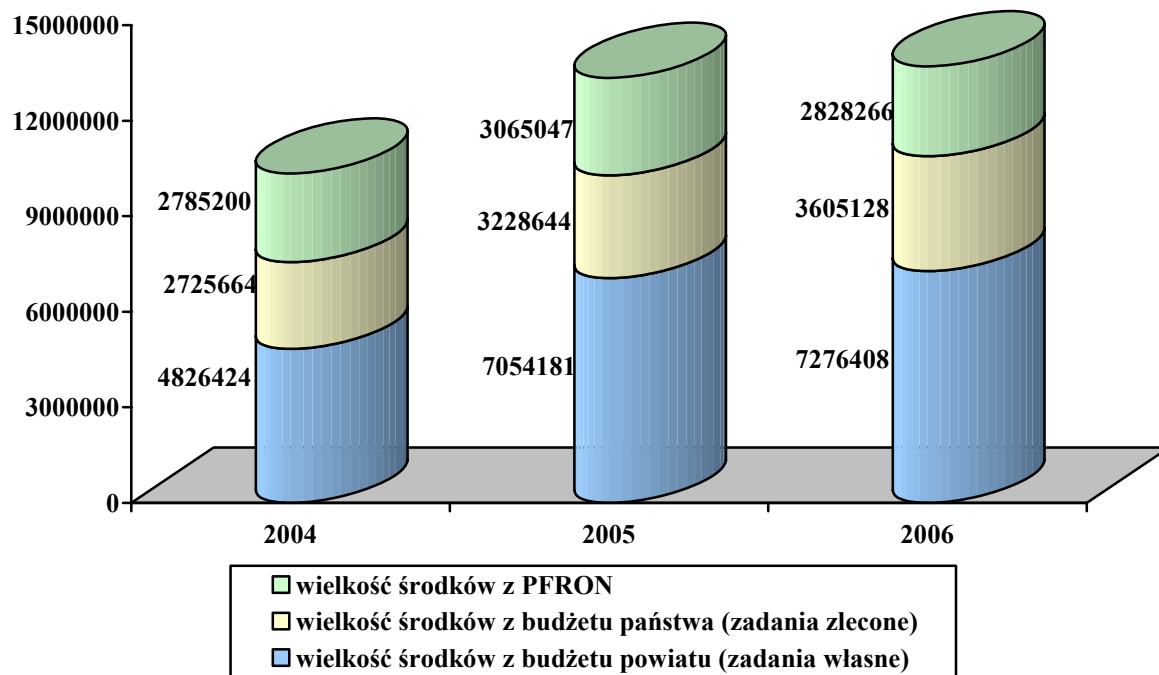
- 9) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 10) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 11) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 12) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 13) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 14) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 15) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 16) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 17) sporządzanie bilansu potrzeb powiatu w zakresie pomocy społecznej;
- 18) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 2) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 4) udzielanie cudzoziemcom, o których mowa w art. 33 ust. 1 pkt 5 oraz art. 53 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;
- 5) finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców niewymienionych w art. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

- 6) realizacja zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecenie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Wielkość wydatków przeznaczonych przez powiat na realizację zadań PCPR w latach 2004-2006

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż wielkość wydatków przeznaczonych przez powiat na realizację zadań PCPR w latach 2004-2006 powiększała się z roku na rok. W 2004 roku wydatki te wyniosły łącznie 10.337.288 zł, rok później wzrosły do 13.347.872 zł, a w 2006 roku osiągnęły poziom 13.709.802 zł. Taki stan rzeczy był w głównej mierze efektem wzrostu wysokości środków uzyskanych z budżetu powiatu, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście wysokości środków otrzymanych z budżetu państwa. Wahaniom ulegała natomiast wielkość środków pochodzących z PFRON, osiągając największą wartość w 2005 roku.

2.4.1. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się m.in.:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska i świetlice wychowawcze oraz kluby środowiskowe,
- placówki wsparcia dziennego zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

2.4.1.1. DZIECKO W ŚRODOWISKU

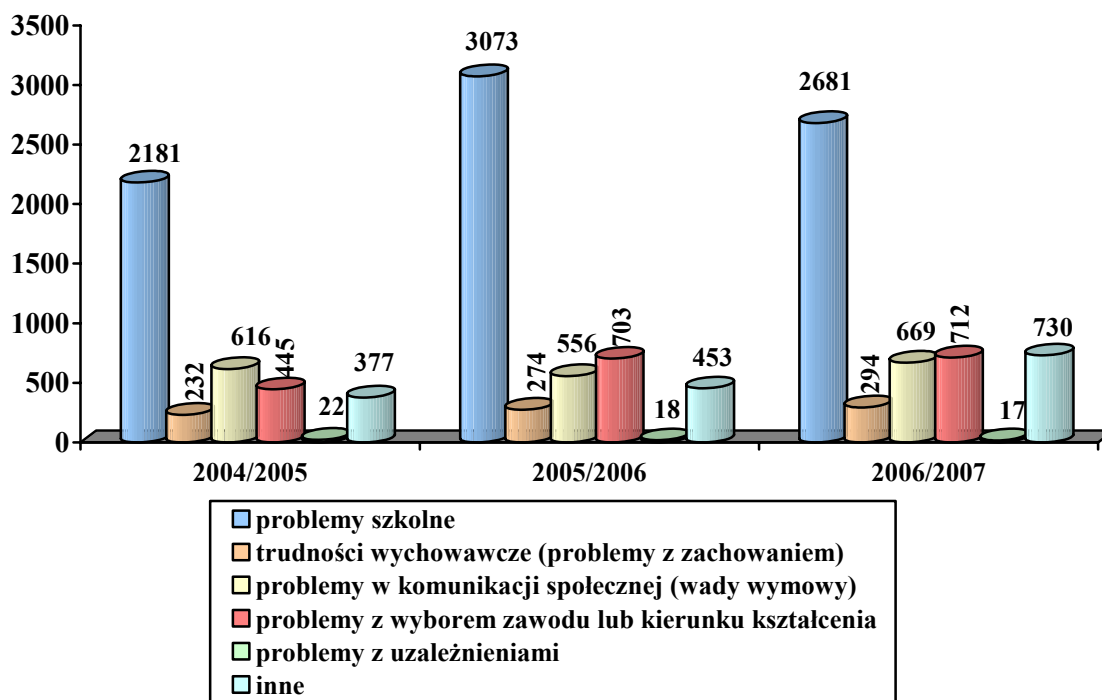
Na zapewnienie odpowiedniej pozycji dziecka w środowisku lokalnym wpływa wiele czynników. Jednym z kluczowych jest możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji, w tym poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego. Funkcje te spełniają w powiecie świdnickim trzy Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Bystrzycy Górnej oraz Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Mrowinach.

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Świdnicy, Świebodzicach i Strzegomiu swym zasięgiem obejmują wszystkie placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze z terenu powiatu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, domy dziecka). Jednostki merytorycznie podlegają Kuratorium Oświaty, organizacyjnie – Starostwu Powiatowemu. Należy zaznaczyć, że największą z nich jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świdnicy, pod opieką której pozostaje kilkakrotnie więcej dzieci i rodziców niż w pozostałych Poradniach.

Celem działania Poradni jest udzielanie wszechstronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej. Wspieraniem mogą być objęte dzieci i młodzież do dziewiętnastego roku życia. Udzielana pomoc jest nieodpłatna. Poradnie ze względu na swój powiatowy zasięg realizują wszystkie zadania statutowe, a więc zajmują się diagnozą rozwoju dziecka, wspomaganiami wychowawczej funkcji rodziny, dbaniem o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej i ze specyficznymi zaburzeniami poszczególnych funkcji, udzielaniem pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów w okresie dojrzewania, poradnictwem dla uczniów w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia i zawodu, dziećmi i młodzieżą z wybitymi uzdolnieniami, dziećmi z zaburzeniami w komunikowaniu się, wczesną interwencją oraz pomocą rodzicom i nauczycielom. Poradnie realizują zadania przez:

- diagnozę – są to przeważnie badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, po których wydaje się opinię lub orzeczenie określające dalszą drogę pomocy dla dziecka,
- terapię – terapia zaburzeń emocjonalnych dla dzieci, terapia rodzin, zajęcia logopedyczne,
- działalność profilaktyczną – profilaktyka uzależnień, wczesne wykrywanie trudności szkolnych,
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży (warsztaty zawodoznawcze, zajęcia), prelekcje dla rodziców i nauczycieli,
- konsultacje, mediacje, informacje,
- doradztwo – porady indywidualne dla rodziców, nauczycieli i młodzieży.

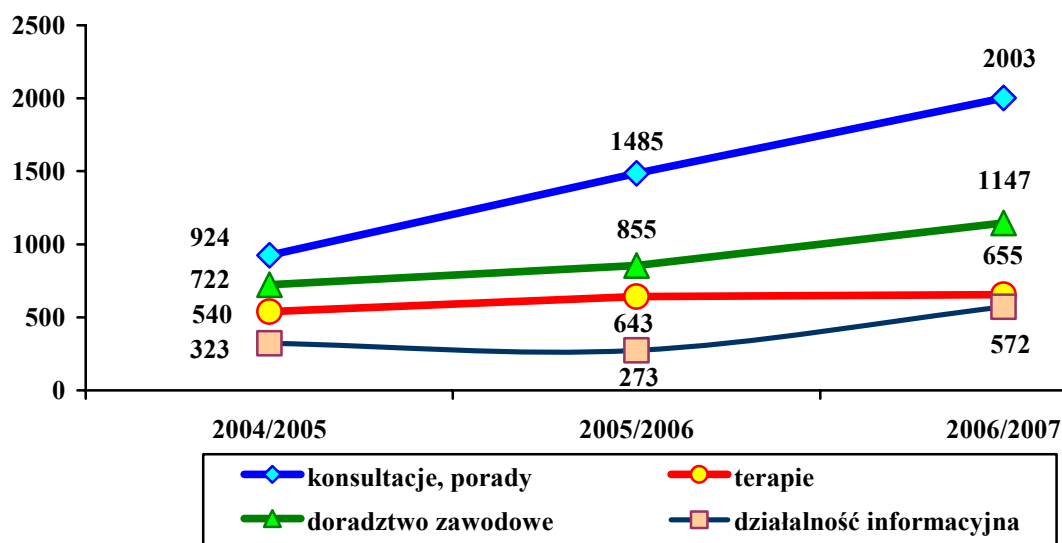
Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w powiecie świdnickim w latach szkolnych 2004/2005-2006/2007 (zestawienie zbiorcze)

Badania własne Centrum AV.

Analiza powyższego wykresu dowodzi, że główną przyczyną udzielanej pomocy w całym badanym okresie były problemy szkolne. W kolejnych latach szkolnych zanotowano odpowiednio 2.181, 3.073 i 2.681 zgłoszeń z tego tytułu. Inne powody w poszczególnych latach szkolnych występowały w różnym stopniu natężenia, jednakże dominowały dwa: problemy w komunikacji społecznej i problemy z wyborem zawodu lub kierunku studiów. Czwartym powodem, dla którego szukano pomocy w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu świdnickiego, były problemy związane ze stresem i agresją, podnoszeniem umiejętności wychowawczych itp., które na wykresie ujęto jako „inne”. Piątym powodem udzielanej pomocy były trudności wychowawcze. W kolejnych latach zanotowano ich - 232, 274 i 294. Pracownicy Poradni rozwiązywali również problemy wynikające z uzależnień. W roku szkolnym 2004/5 takich przypadków było 22, w roku szkolnym 2005/6 – 18, a roku szkolnym 2006/7 – 17.

Formy udzielanej pomocy w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych powiatu świdnickiego w latach szkolnych 2004/2005-2006/2007

Badania własne Centrum AV.

W poszczególnych latach szkolnych Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w powiecie świdnickim udzielały najczęściej konsultacji i porad uczniom, rodzicom i nauczycielom. W kolejnych latach szkolnych było to odpowiednio: 924 – 1.485 – 2.003. W analizowanym okresie zaobserwować też można wzrost działań Poradni w zakresie doradztwa zawodowego, polegającego m.in. na prowadzeniu zajęć warsztatowych w szkołach. Na podobnym poziomie utrzymywała się liczba terapii psychologicznych, pedagogicznych i logopedycznych – w roku szkolnym 2005/6 było ich 643, a rok później 655. Zintensyfikowaniu uległa natomiast działalność informacyjna i (nieodnotowana na wykresie) działalność profilaktyczna w szkołach. Tą ostatnią formą objęto w roku szkolnym 2004/5 - 714 uczestników, rok później – 873, a w roku szkolnym 2006/7 - głównie z uwagi na realizację programu „Wyrównywania szans między regionami” przez Poradnię w Świdnicy - w działaniach profilaktycznych uczestniczyło aż 4.475 osób.

Zespół Placówek Specjalnych w Bystrzycy Górnej tworzą: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu i Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii. W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wchodzi Zespół Szkół Specjalnych (Szkoła Podstawowa Nr 2 i Gimnazjum Nr 1 w Bystrzycy Górnej). Ośrodek jest placówką prowadzącą działalność przez cały rok szkolny, w której przewidziane są ferie szkolne. W SOS-W przebywają głównie wychowankowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, funkcjonuje w nim również klasa dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym.

Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Bystrzycy Górnej prowadzi grupy wychowawcze dla dzieci i młodzieży z SOS-W oraz (w miarę możliwości) dla młodzieży uczęszczającej do Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Bystrzycy Dolnej. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii jest placówką prowadzącą działalność w ciągu całego roku kalendarzowego, w której nie są przewidziane ferie. Celem placówki jest udzielanie specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz zaburzonej w zachowaniu i zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Do zadań placówki należy:

- przygotowanie wychowanków do samodzielnego udziału w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem;
- zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych wychowanków oraz stworzenie odpowiednich warunków do nauki;
- wspomaganie rodziców (opiekunów prawnych) w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych;
- pomoc rodzicom w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży;
- współpraca ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania trudnych problemów dydaktyczno-wychowawczych dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do tych szkół;
- prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktyczno-wychowawczej w środowisku lokalnym;
- eliminowanie przyczyn i przejawów zaburzeń zachowania;
- zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i młodzieży w okresie kształcenia się poza miejscem stałego zamieszkania.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Mrowinach jest placówką resocjalizacyjno-wychowawczą dla młodzieży niedostosowanej społecznie w normie intelektualnej do 18 roku życia. Oferuje kształcenie na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum, resocjalizację oraz opiekę całodobową (skierowania na mocy postanowienia sądowego). Oferta jednostki skierowana jest do młodzieży w wieku 13-18 lat (chłopcy). Liczba osób objętych pomocą w 2004 roku wyniosła 48.

Celem placówki jest tworzenie właściwych dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży warunków wychowawczych, zdrowotnych, materialnych, zapewnienie prawidłowego przebiegu wychowania resocjalizującego oraz możliwości ukończenia szkoły podstawowej i gimnazjum.

Organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Kuratorium Dolnośląskie. MOW jest jednostką organizacyjną powiatu świdnickiego, prowadzoną w formie jednostki budżetowej.

W Ośrodku funkcjonują 3 grupy wychowawcze, liczące od 8 do 12 wychowanków. Praca resocjalizacyjna przebiega zgodnie z planem zatwierdzonym przez dyrektora Ośrodka po zasięgnięciu opinii zespołu wychowawców będącego kolegialnym zespołem doradczym dyrektora. Ośrodek zatrudnia pracowników pedagogicznych (wychowawców, nauczycieli, pedagoga), psychologa i inny personel (pracowników ekonomicznych, administracyjnych, obsługi, opiekunów nocnych, dozorców, palaczy itp.).

2.4.1.2. DZIECKO POZBAWIONE OPIEKI RODZINY

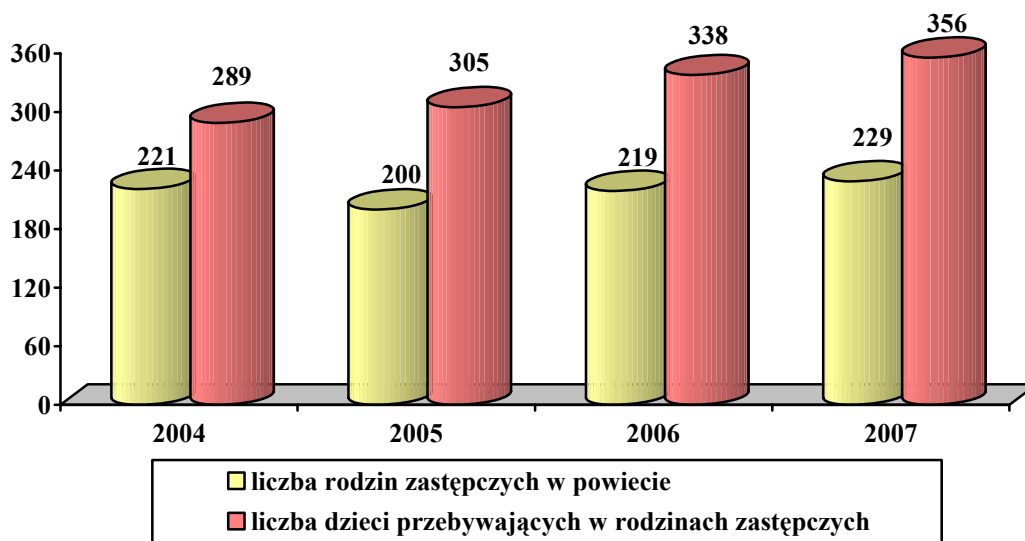
Znaczącą część klientów lokalnego systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych, wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniają się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości.

Wyuczona bezradność prowadzi do zjawiska sieroctwa, które związane jest ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych. Problem sieroctwa nie jest zjawiskiem nowym. Sieroty w coraz większym stopniu pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych, w których panuje niewłaściwa atmosfera, konflikty rodzinne, błędy wychowawcze, brak odpowiedzialności za dzieci, są zerwane więzi uczuciowe między członkami rodziny, a szczególnie w stosunku do dziecka. Na dezintegrację rodziny wpływa również zła sytuacja materialna, mieszkaniowa, narastająca frustracja spowodowana bezrobociem.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych niejednokrotnie jest podstawą do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem. Jedną z najbardziej dogodnych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. **Rodzina zastępcza** to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub

których rodzice nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza nie jest rodziną adopcyjną. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

Rodziny zastępcze na terenie powiatu świdnickiego w latach 2004-2007

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Na przestrzeni lat 2004-2007 liczba rodzin zastępczych w powiecie świdnickim ulegała wahaniom – od 221 w 2004 roku, poprzez 200 (bez rodzin pełniących zadania pogotowia rodzinnego) w roku 2005 i 219 w roku 2006 do 229 w 2007 roku. Liczba dzieci przebywających w tych rodzinach zastępczych była najwyższa w 2007 roku – 356, a najniższa w 2004 roku – 289.

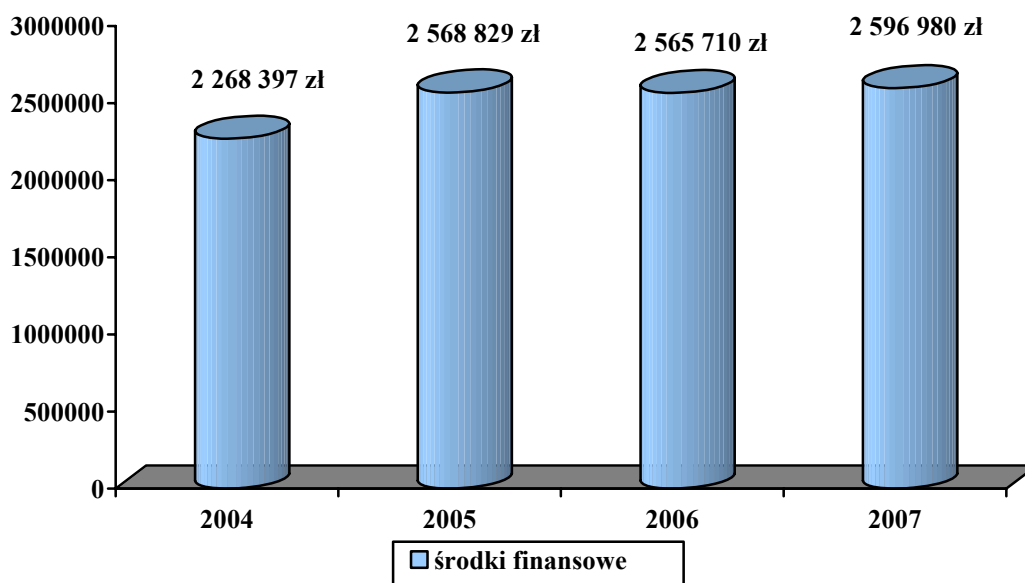
Sytuacja rodzin zastępczych w powiecie świdnickim w 2006 roku

Rodzaj sprawy	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	Rodziny niespokrewnione z dzieckiem	Rodziny pełniące zadania pogotowia rodzinnego	Rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem	Ogółem
Rodziny objęte pomocą	189	20	6	10	225
Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	262	27	31	49	369
Pomoc pieniężna dla dziecka - ogółem	1.786.501	264.372 zł	159.415 zł	141.330 zł	2.351.618 zł

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

W 2006 roku spośród 369 dzieci objętych opieką rodzin zastępczych, 262 przebywało w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem, 27 w rodzinach niespokrewnionych, 31 w rodzinach pełniących zadania pogotowia rodzinnego, a 49 w rodzinach zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem.

Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie – dane za lata 2004-2007

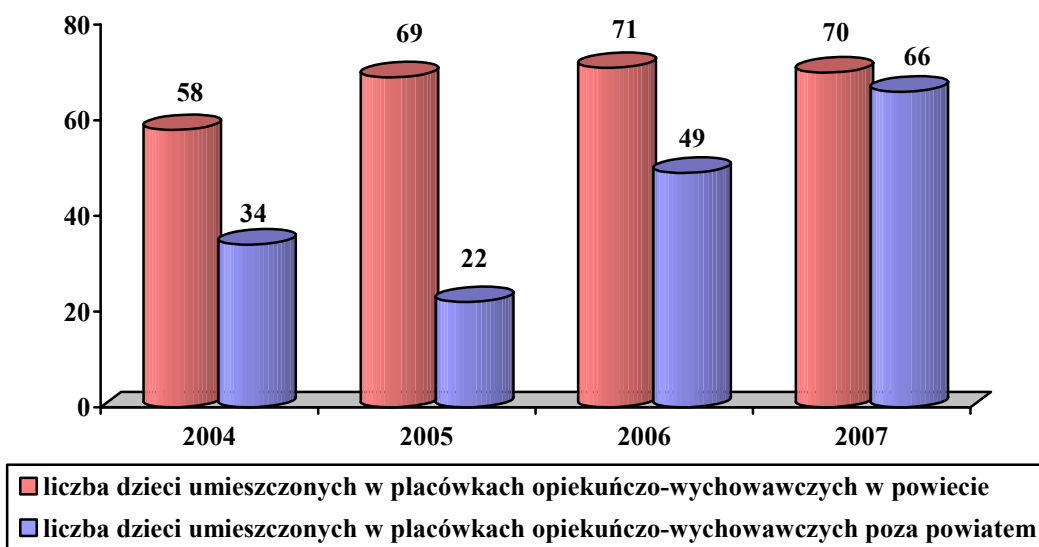

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Jeśli chodzi o środki finansowe przeznaczane na rodziny zastępcze w latach 2004-2007, to w 2005 roku nastąpił ich istotny wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. Był on efektem znacznego zwiększenia ilości środków wydatkowanych na świadczenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem (z 1.694.049 zł w 2004 r. do 2.024.511 zł w 2005 r.) oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin wielodzietnych (z 6.484 zł w 2004 r. do 213.629 zł w 2005 r.).

Ogółem wielkość środków finansowych przeznaczanych na rodziny zastępcze w kolejnych latach wyniosła: w 2004 r. – 2.268.397 zł, w 2005 r. – 2.568.829 zł, w 2006 r. – 2.565.710 zł, a w 2007 r. 2.596.980 zł.

Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2004-2007

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

W latach 2004-2007 dzieci z powiatu świdnickiego kierowano zarówno do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu, jak i – w ramach porozumień zawartych na podstawie art. 86 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – na terenie innych powiatów. W 2004 roku w placówkach tych umieszczono łącznie 92 dzieci, rok później liczba dzieci wyniosła 91, a w latach 2006-2007 wzrosła odpowiednio do 120 i 136. W 2006 roku dzieci zostały umieszczone w Domach Dziecka w Bystrzycy Górnej (23 dzieci), Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Krzydlinie Małej (24), Domu Małego Dziecka w Wałbrzychu (7), Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Środzie Śląskiej (5), Zespole Placówek Specjalnych w Pleszewie (4), a także w Domach Dziecka i Domach Małego Dziecka w Kłodzku, Górze, Sułowie, Jaworze, Wrzosowej.

Dzieci usamodzielniane – dane za lata 2004-2006

Wyszczególnienie	2004 r.		2005r.		2006 r.	
	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek	Z rodzin zastępczych	Z placówek
Liczba dzieci usamodzielnianych ogółem	60	91	58	47	67	50
W tym w poszczególnych kategoriach wydanych decyzji						
1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	60 osób	91 osób	58 osób	47 osób	67 osób	50 osób

2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	24.436 zł 6 osób	9 osób	19.452 zł 4 osoby	7 osób	14.667 zł 7 osób	6 osób
3. Pomoc w formie rzeczowej na zagospodarowanie	2.298 zł 1 osoba	-	2.995 zł 1 osoba	6 osób	3.885 zł 3 osoby	7 osób
Ogólna kwota przyznanych świadczeń	490.092		507.456		611.339	

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Wielkość środków przeznaczanych na wspomaganie dzieci usamodzielnianych w latach 2004-2006 rosła z roku na rok. W roku 2004 wyniosła 490.092 zł, w roku następnym wzrosła do poziomu 507.456 zł, a w roku 2006 osiągnęła poziom 611.339 zł. W omawianym czasie zmieniała się liczba dzieci usamodzielnianych. W roku 2004 było ich łącznie 151, w tym 60 dzieci z rodzin zastępczych i 91 z placówek, rok później – 105, w tym 58 dzieci z rodzin zastępczych i 47 z placówek, natomiast w roku 2006 łącznie usamodzielniało się 117 dzieci, w tym 67 z rodzin zastępczych i 50 z placówek.

W latach 2004-2006 pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki otrzymali wszyscy podopieczni. Wyniosła ona łącznie 1.453.262 zł. W 2006 roku pomoc pieniężną na usamodzielnienie w wysokości 42.250 zł otrzymało 13 wychowanków, w tym 7 z rodzin zastępczych (3.885 zł) i 6 z placówek opiekuńczo-wychowawczych (27.583 zł). W analizowanym roku na zagospodarowanie w formie rzeczowej wypłacono łącznie 14.444 zł. Pomoc tego typu otrzymało 10 wychowanków, w tym 3 z rodzin zastępczych. Spośród 67 pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych pozostających w 2006 roku pod opieką powiatu świdnickiego, 9 pochodziło z innych powiatów. Przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej zamieszkiwali oni na terenie powiatu świdnickiego.

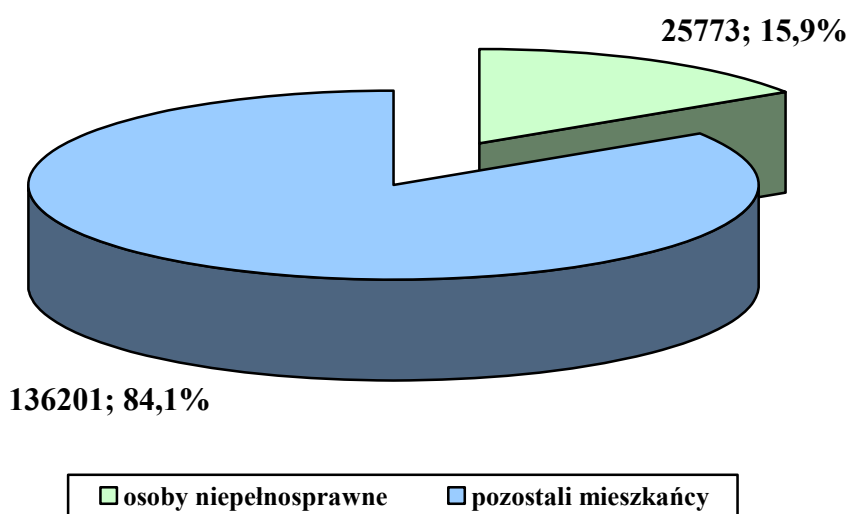
Zdaniem PCPR w najbliższym okresie należy zwiększyć liczbę rodzin zastępczych w powiecie i zorganizować dla nich większą liczbę szkoleń warsztatowych. Niezmiernie ważnym elementem jest również praca z rodziną naturalną. Dzięki systematycznie prowadzonym szkoleniom liczba rodzin zastępczych (szczególnie zawodowych) co prawda wzrasta, jednakże nie w stopniu oczekiwanym. Rozpatrując problem w aspekcie finansowym, PCPR podnosi argument, iż średni miesięczny koszt pobytu dziecka w placówce wynosił w 2006 roku 2.200 zł, zaś pobyt dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej 650 zł, niespokrewnionej 820 zł, a w zawodowej 1.200 zł. W kontekście deficytu rodzin zastępczych dodać należy, że zapewnienie opieki dzieciom w placówkach z sąsiednich powiatów kosztowało powiat świdnicki ponad milion zł.

Na terenie powiatu świdnickiego działa **Dom Dziecka w Bystrzycy Górnej**, którego organem prowadzącym jest powiat świdnicki reprezentowany przez Starostwo Powiatowe. Placówka opiekuje się 68 dziećmi pozbawionymi stale lub czasowo opieki rodzicielskiej, które nie mogły skorzystać z opieki w rodzinach zastępczych. Szczegółowe informacje o placówce zostały umieszczone w tzw. kartach zasobów, w końcowej części dokumentu.

2.4.2. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

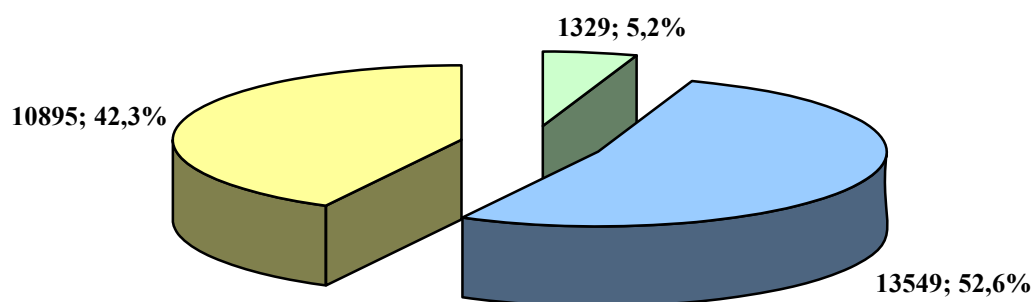
W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu w 2002 roku

Dane Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, Oddział w Wałbrzychu.

Osoby niepełnosprawne w powiecie według struktury wiekowej w 2002 roku

■ w wieku przedprodukcyjnym
 ■ w wieku produkcyjnym
 ■ w wieku poprodukcyjnym

Dane Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, Oddział w Wałbrzychu.

Według Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, Oddział w Wałbrzychu, w powiecie świdnickim w 2002 roku zamieszkiwały 25.773 osoby niepełnosprawne, co stanowiło 15,9% ogółu mieszkańców powiatu. Wśród nich 1.329 osób było w wieku przedprodukcyjnym, 13.549 osób w wieku produkcyjnym, a 10.895 osób w wieku poprodukcyjnym. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat populacji osób niepełnosprawnych i ich procentowego udziału w liczbie ludności poszczególnych gmin.

Osoby niepełnosprawne w poszczególnych gminach powiatu w 2002 roku

Gmina	Ogółem	Osoby niepełnosprawne
Gmina miejska Świdnica	61.342	9.447
		15,4%
Gmina miejska Świebodzice	23.540	4.308
		18,3%
Gmina miejsko-wiejska Strzegom	27.346	3.856
		14,1%
Gmina miejsko-wiejska Żarów	12.372	1.763
		14,2%
Gmina miejsko-wiejska Jaworzyna Śląska	10.305	1.556
		15,1%

Gmina wiejska Świdnica	15.081	2.516
		16,7%
Gmina wiejska Marcinowice	6.474	1.105
		17,0%
Gmina wiejska Dobromierz	5.514	1.222
		22,2%
Powiat świdnicki	161.974	25.773
		15,9%

Badania własne Centrum AV.

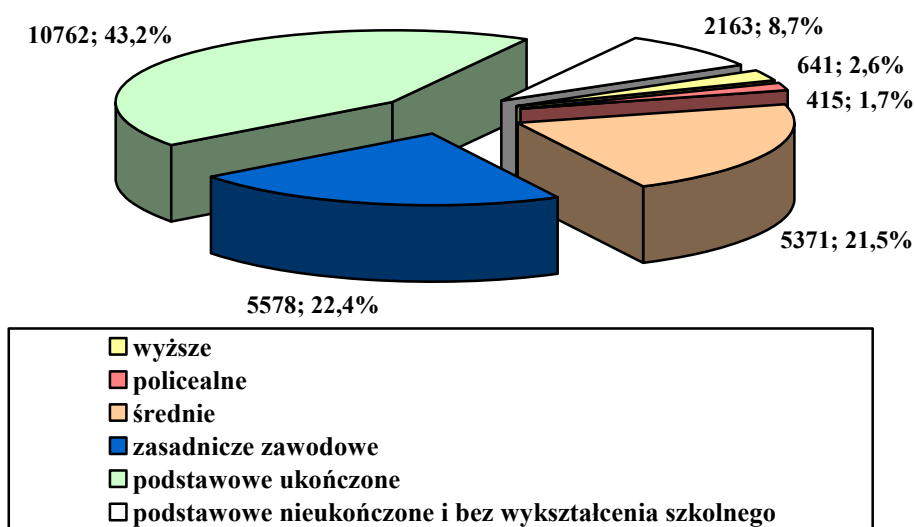
Z analizy powyższego zestawienia wynika, że największy odsetek osób niepełnosprawnych w 2002 roku odnotowano w gminach wiejskich (od 16,7% w gminie wiejskiej Świdnica, do 22,2% w gminie Dobromierz), a najmniejszy w gminach miejsko-wiejskich: Strzegom (14,1%), Żarów (14,2%), Jaworzyna Śląska (15,1%).

Jednostką orzekającą o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia, stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia, oraz wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W Świdnicy Zespół ten od 1 stycznia 2004 r. działa w strukturze organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Jego członkami w 2006 roku było 21 lekarzy, 2 psychologów, 2 pedagogów, 3 doradców zawodowych oraz 8 pracowników socjalnych. W 2006 r. Zespół przyjął 3.452 wnioski w sprawie wydania orzeczenia, z czego 2.854 dotyczyło ustalenia stopnia niepełnosprawności (dorośli i osoby powyżej 16 roku życia), natomiast 598 wiązało się z ustaleniem niepełnosprawności u dzieci. Stopień niepełnosprawności ustalono dla 2.099 osób, w tym w 336 przypadkach był to stopień znaczny, w 629 - umiarkowany a w 1.134 stopień lekki. Ponadto wydano 533 orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych. W 113 przypadkach odmówiono ustalenia stopnia niepełnosprawności. Zespół wydał również 703 legitymacje osób niepełnosprawnych, w tym 594 dla osób dorosłych oraz 109 dla dzieci. Od wydanych orzeczeń w 2006 r. wpłynęło 596 odwołań do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W skali całego kraju zdecydowana większość osób niepełnosprawnych – 84% – utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedynie dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu

innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy za 2006 rok, wśród 11.778 zarejestrowanych bezrobotnych było 490 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy. Na koniec 2005 roku w PUP zarejestrowanych było 535 osób niepełnosprawnych, a rok wcześniej - 501. Prawie połowa osób niepełnosprawnych w kraju legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to znacznie utrudnia wejście na rynek pracy i utrzymanie zatrudnienia.

Osoby niepełnosprawne w powiecie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Dane Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, Oddział w Wałbrzychu.

W 2002 roku najliczniejszą grupę niepełnosprawnych w powiecie świdnickim stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym – 10.762 osób. Poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych w poszczególnych gminach powiatu prezentuje poniższa tabela.

Osoby niepełnosprawne w gminach powiatu według poziomu wykształcenia w 2002 roku

Gmina	Ogółem	wyższe	policealne	średnie	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
Gmina miejska Świdnica	9.150	384	192	2.762	2.067	3.264	481
		4,2%	2,1%	30,2%	22,6%	35,7%	5,5%
Gmina miejska Świebodzice	4.156	115	91	958	1.011	1.669	312
		2,8%	2,2%	23,0%	24,3%	40,2%	7,5%

Gmina miejsko-wiejska Strzegom	3.737	56	48	580	819	1.787	447
		1,5%	1,3%	15,5%	21,9%	47,8%	12,0%
Gmina miejsko-wiejska Żarów	1.715	14	25	290	386	821	179
		0,8%	1,5%	16,9%	22,5%	47,9%	10,4%
Gmina miejsko-wiejska Jaworzyna Śląska	1.490	15	13	222	300	821	119
		1,0%	0,9%	14,9%	20,1%	55,1%	8,0%
Gmina wiejska Świdnica	2.425	31	27	297	528	1.253	289
		1,3%	1,1%	12,2%	21,8%	51,7%	11,9%
Gmina wiejska Marcinowice	1.063	14	8	103	238	579	121
		1,3%	0,7%	9,7%	22,4%	54,5%	11,4%
Gmina wiejska Dobromierz	1.194	12	11	159	229	568	215
		1,0%	0,9%	13,3%	19,2%	47,6%	18,0%
Powiat świdnicki	24.930	641	415	5.371	5.578	10.762	2.163
		2,6%	1,7%	21,5%	22,4%	43,2%	8,7%

Dane Urzędu Statystycznego we Wrocławiu, Oddział w Wałbrzychu.

Podobnie jak w skali całego kraju, największa grupa niepełnosprawnych mieszkańców powiatu (43,2%) w 2002 roku posiadała wykształcenie podstawowe, przy czym największy odsetek osób niepełnosprawnych z tym wykształceniem zanotowano w gminie Jaworzyna Śląska (55,1%), a najmniejszy – w mieście Świdnica (35,7%). Jednocześnie w Świdnicy mieszkało najwięcej osób niepełnosprawnych legitymujących się wykształceniem wyższym – 4,2%. Na drugim biegunie pod względem wykształcenia znalazła się gmina Dobromierz, w której 18% niepełnosprawnych mieszkańców posiadało wykształcenie podstawowe nieukończone lub nie posiadało żadnego wykształcenia szkolnego.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni (pokazują to powyższe dane), co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci

wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączenie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

Z zakresu **rehabilitacji społecznej**, której celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, powiat – za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – realizuje następujące zadania:

1. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
2. Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
3. Udzielanie dofinansowania do:
 - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Rehabilitacja społeczna – dane za lata 2004-2006

Rok	2004 r.		2005 r.		2006 r.	
	Dzieci i młodzież	Dorośli	Dzieci i młodzież	Dorośli	Dzieci i młodzież	Dorośli
Liczba osób korzystających z turnusów	233	715	262	1.137	223	1.096
Środki finansowe przeznaczone na turnusy	120.322	379.769	143.535	638.712	128.294	637.205
Liczba osób korzystających z pomocy ortopedycznej	209	317	259	523	204	495
Środki finansowe przeznaczone na pomoc ortopedyczną	156.361	319.134	237.512	534.103	230.776	452.197

Liczba osób korzystających z dofinansowania na łamanie barier	55	134	21	80	11	110
Środki finansowe przeznaczone na łamanie barier	218.978	400.502	202.669	422.413	52.778	488.382
Liczba osób korzystających ze sprzętu rehabilitacyjnego	12	13	20	20	10	19
Środki finansowe przeznaczone na sprzęt rehabilitacyjny	17.734	10.111	26.868	39.292	16.426	29.506
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Mokrzeszowie	35		35		35	
Środki finansowe na Warsztaty Terapii Zajęciowej	402.420		469.489		469.489	
Liczba osób korzystających z dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki	287	461	312	498	633	536
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	27.911		24.464		48.067	

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Na przestrzeni lat 2004-2006 wielkość środków finansowych przeznaczanych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z powyższym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy. W analizowanym okresie najwięcej dzieci i osób dorosłych skorzystało z turnusów rehabilitacyjnych w 2005 roku, co w konsekwencji spowodowało największe wydatki na ten cel. Jeśli chodzi o pomoc ortopedyczną, to również rekordowy był rok 2005 – zarówno w sensie liczby osób korzystających z tego typu pomocy, jak i wysokości nakładów finansowych. Z kolei w 2004 roku najwięcej osób (dzieci i dorosłych) skorzystało z dofinansowania na łamanie barier. Jednakże największe kwoty wyasygnowano na ten cel w 2005 roku, kiedy to liczba osób korzystających z dofinansowania była najmniejsza. Ze sprzętu rehabilitacyjnego najwięcej osób skorzystało w 2005 roku, a najmniej w 2006 roku. W przypadku **Warsztatu Terapii Zajęciowej w Mokrzeszowie** (prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Świdnicy) wsparcie finansowe w latach 2005-2006 miało stały charakter; nie zmieniała się także liczba uczestników WTZ. Jedynie w roku 2004 nakłady finansowe były niższe, bowiem w I kwartale 2004 roku w WTZ uczestniczyło 30 osób; dopiero w następnym okresie ich liczba wzrosła do 35. Ponadto w latach 2004-2006 udzielano wsparcia w zakresie dofinansowania sportu, kultury i turystyki. W 2006 roku środki przeznaczone na ten cel znacznie wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi, na co wpływ miała rosnąca liczba osób, w przypadku których pozytywnie rozpatrzono wnioski o dofinansowanie.

Rehabilitacja zawodowa, której celem jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, jest zadaniem zleconym powiatowi przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy realizuje następujące zadania:

- zwracanie pracodawcom kosztów poniesionych w związku przystosowaniem tworzonych lub istniejących miejsc pracy,
- zwracanie pracodawcom kosztów wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zatrudnionych na podstawie umów z lat poprzednich,
- udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej.

W latach 2004-2006 nie złożono żadnych wniosków o przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk. W 2004 roku przekazywano natomiast fundusze na rozpoczęcie przez osoby niepełnosprawne działalności gospodarczej lub rolniczej – złożono 6 wniosków, na realizację których wyasygnowano 188.000 zł. W 2005 roku złożono 1 wniosek na kwotę 30.000 zł, a rok później 2 wnioski na sumę 110.818 zł. Do realizacji ostatnich wniosków nie doszło z powodu wycofania się wnioskodawców. Zdaniem PCPR należy mówić o zjawisku niepodejmowania działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne. Wynika to z niespełniania przez potencjalnych pożyczkobiorców wymogów formalnych (np. brak rejestracji w PUP), nieskonkretyzowaniu rodzaju działalności, braku zabezpieczenia zwrotu pożyczki oraz braku możliwości otrzymania bezzwrotnego dofinansowania ze środków PUP. Omawiając problemy rehabilitacji zawodowej, należy również dodać, że w 2006 roku zwrócono pracodawcom koszty wynagrodzenia osób niepełnosprawnych zatrudnionych na stanowiskach utworzonych w 2002 roku (w wysokości 9.282 zł). Refundacją w 2006 roku objęto 11 osób, w tym 7 kobiet, z których 1 zatrudniona była w zakładzie pracy chronionej.

Analizując kwestię niepełnosprawności, warto odnotować, iż powiat świdnicki uczestniczy w „Programie wyrównywania różnic między regionami”. Jego celem strategicznym jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. W 2004 roku jego realizacja w powiecie świdnickim związana była z tworzeniem miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Projekty zostały złożone przez trzech pracodawców, dotyczyły utworzenia 7 stanowisk. W 2006 roku, mimo podjętych działań informacyjnych, tylko dwóch pracodawców powiatu podjęło starania mające na celu udział w Programie. Jedna z firm złożyła projekt

obejmujący utworzenie 10 stanowisk pracy. Projekt został przyjęty i rozliczony, a na jego realizację PFRON przekazał środki w wysokości 230.000 zł.

Więszym zainteresowaniem cieszył się „Program wyrównywania różnic między regionami” w zakresie likwidacji barier architektonicznych i transportowych. W jego ramach zrealizowano następujące projekty.

1. Gmina Świdnica – przystosowanie budynku Gimnazjum nr 2 w Świdnicy, ul. Ofiar Oświęcimskich 30, do potrzeb uczniów niepełnosprawnych z dobudową dźwigu. Wartość wnioskowanego dofinansowania wyniosła 150.000 zł.

2. Gmina Świebodzice:

- zabudowa dźwigu dla niepełnosprawnych w Publicznym Przedszkolu Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II w Świebodzicach. Wartość wnioskowanego dofinansowania wyniosła 58.228 zł.
- zabudowa dźwigu dla niepełnosprawnych w Publicznym Zespole Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych z Oddziałami Integracyjnymi w Świebodzicach. Wartość wnioskowanego dofinansowania wyniosła 81.443 zł.

Ponadto w zakresie likwidacji barier transportowych zrealizowano projekt gminy Strzegom na zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych i uzyskano środki w wysokości 164.150 zł.

Należy dodać, iż w październiku 2007 r. obowiązek realizacji części zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych został nałożony na Powiatowy Urząd Pracy.

Osoby wymagające całodobowej opieki, niemogące samodzielnie funkcjonować w środowisku z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, mogą korzystać z pomocy w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej. W latach 2004-2006 do domów pomocy społecznej skierowano odpowiednio 24, 21 i 14 osób. Szczegółowe dane, w rozbiciu na kategorie, zawiera poniższe zestawienie.

Mieszkańcy powiatu świdnickiego przebywający w Domach Pomocy Społecznej w latach 2004-2006			
---	--	--	--

	2004	2005	2006
Liczba osób z terenu powiatu skierowanych do DPS ogółem	24 (w tym 2 osoby skierowane do DPS dla samotnych matek)	21	14

1. W tym do Domów Pomocy Społecznej według kategorii:			
• osób w podeszłym wieku	0	1	0
• osób przewlekle somatycznie chorych	8	16	12
• osób przewlekle psychicznie chorych	9	2	1
• dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	2	1
• dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	4	0	0
• osób niepełnosprawnych fizycznie	0	0	0
2. Środowiskowych Domów Samopomocy	5	23	3
Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS	14	8	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Analizując powyższe zestawienie, należy zwrócić uwagę na spadek, jaki nastąpił w 2006 roku w liczbie osób skierowanych do domów pomocy społecznej i do środowiskowych domów samopomocy. Malą także liczbę osób oczekujących na umieszczenie w DPS. W analizowanym roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przyjęło 12 wniosków z prośbą o umieszczenie w DPS w Świebodzicach (7) i w Jaskulinie (5). Wydano 10 decyzji o umieszczeniu oraz 2 informacje o wpisaniu wnioskodawców na listę osób oczekujących. Centrum wydało 11 decyzji ustalających wysokość odpłatności oraz 28 decyzji odstępujących od ustalania odpłatności, z uwagi na trudną sytuację materialną i życiową rodziny.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Świdnicy jest placówką prowadzoną przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Świdnicy, finansowaną z budżetu państwa. Utworzony został we wrześniu 2004 r. i mieści się w Świdnicy przy ul. Kozara Słobódzkiego 28. W 2006 roku objął opieką 25 podopiecznych, w tym 3 osoby, które ze względu na niepełnosprawność wymagały częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W sprawie 22 osób wydano decyzję przedłużającą pobyt w Domu na kolejny rok kalendarzowy. Z uwagi na wejście w życie uchwały Rady Powiatu w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia, PCPR wydało 24 decyzje ustalające odpłatność i 1 decyzję zwalniającą z odpłatności.

Na terenie powiatu świdnickiego działa również **Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Świebodzicach**, który dysponuje 68 miejscami. Jest on prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr De Notre Dame. Niepełnosprawnymi dziećmi opiekują się też **placówki wsparcia dziennego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci** w Świdnicy (55 miejsc) i Strzegomiu (31 miejsc). Dorosłe osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z usług świadczonych w **Domu Pomocy Społecznej w Jaskulinie**. Organem prowadzącym dla DPS jest Powiat Świdnicki. Szczegółowe informacje

na jego temat znajdują się w kartach zasobów zamieszczonych w końcowej części niniejszego dokumentu.

2.5. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

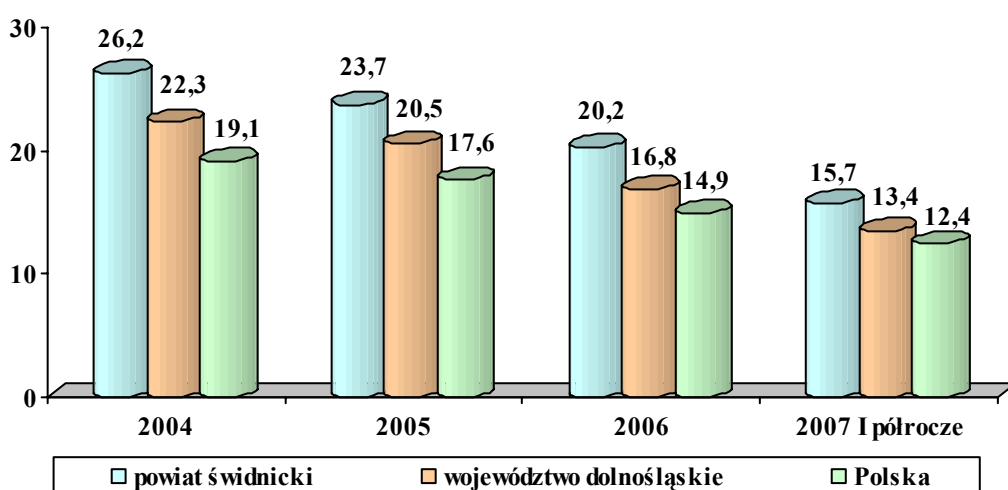
Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i kraju w latach 2004-2006 i pierwszym półroczu 2007 r

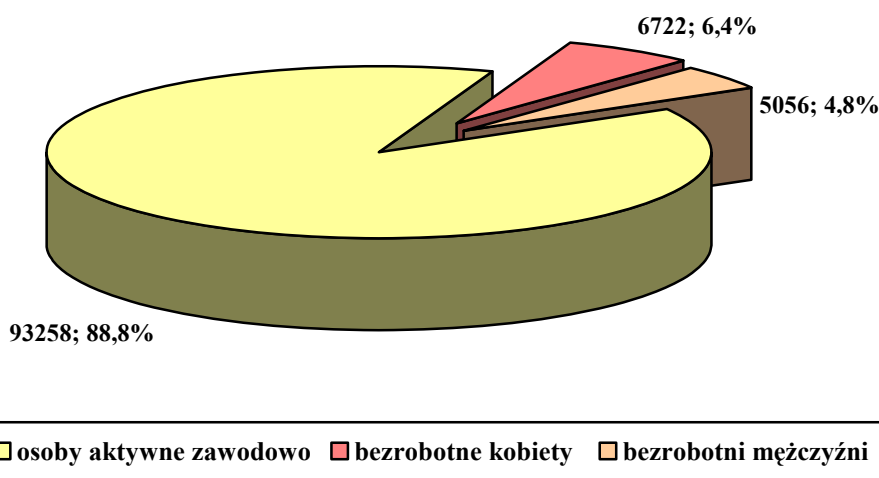

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w okresie 2004-pierwsze półrocze 2007 roku powiat świdnicki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Generalnie w skali całego kraju mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy na dzień 31 grudnia 2006 roku w powiecie świdnickim pozostawało zarejestrowanych 11.778 osób bezrobotnych, w tym 6.722 kobiety. Bezrobotnych mieszkających na wsi było 3.737 osób, co stanowiło 32% ogółu zarejestrowanych w PUP. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może się różnić od liczby osób faktycznie pozostających bez zatrudnienia.

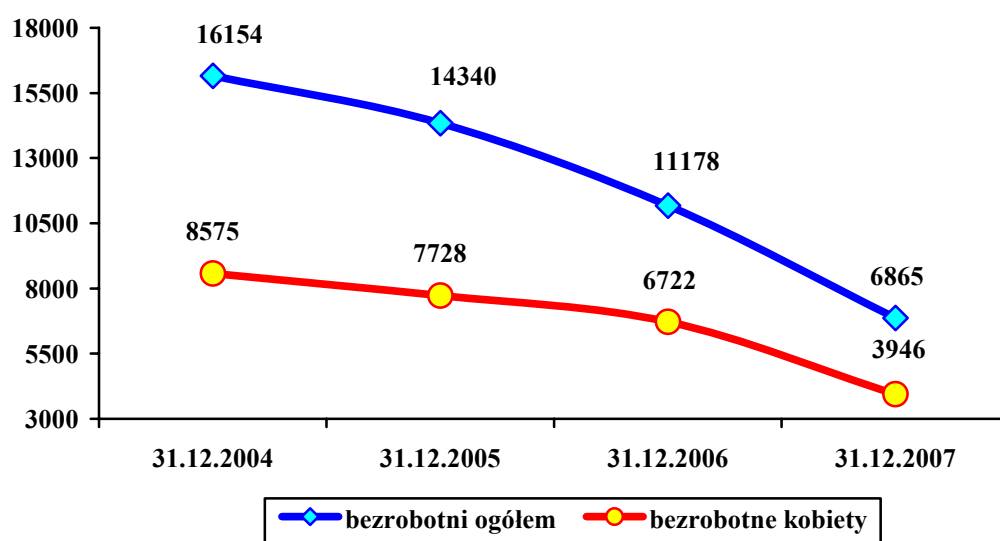
Bezrobotni a osoby aktywne zawodowo – dane na dzień 31 grudnia 2006 r.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Spośród 105.036 osób będących w wieku produkcyjnym w powiecie świdnickim z końcem 2006 roku 11,2% pozostawało bez zatrudnienia. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 2.347 osób. Udział osób bezrobotnych nieposiadających prawa do pobierania zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie świdnickim wynosił 80,1% (9.431 osób).

Bezrobotni w powiecie na koniec roku 2004, 2005, 2006 i 2007

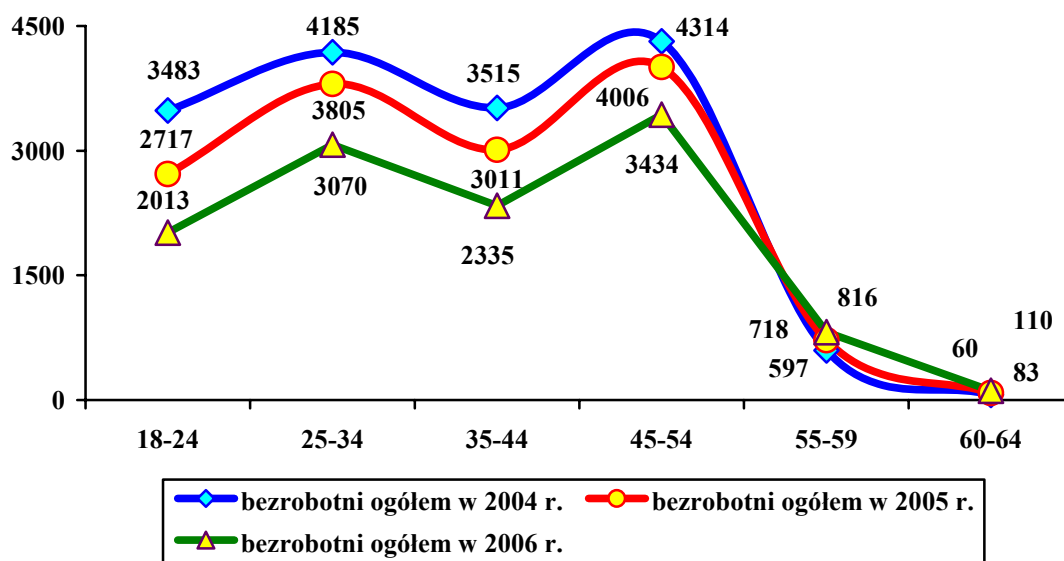

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Na przestrzeni lat 2004-2007 liczba osób bezrobotnych w powiecie świdnickim spadała z roku na rok. Największą liczbę bezrobotnych odnotowano na koniec 2004 roku (16.154 bezrobotnych, w tym 8.575 kobiet), natomiast najniższą liczbę bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy wykazał na koniec 2007 roku (6.865 osób bezrobotnych, w tym 3.946 kobiet). Analizując powyższy wykres, należy zwrócić uwagę na poziom bezrobocia wśród kobiet. Od 2004 do 2006 roku procentowy udział kobiet w populacji bezrobotnych rósł, a w 2007 roku nieznacznie spadł. W 2004 roku kobiety stanowiły 53,1% ogółu osób poszukujących pracy, rok później – 53,9%, w 2006 roku – 60,1%, natomiast w 2007 r. udział kobiet wśród bezrobotnych wynosił 57,5%.

Z danych PUP wynika ponadto, że w 2007 roku umocniła się tendencja spadkowa bezrobocia. W porównaniu do grudnia 2006 roku, z końcem 2007 roku liczba bezrobotnych w powiecie zmniejszyła się o 4.313 osób, osiągając poziom 6.865 osób. W analizowanym okresie grupa bezrobotnych kobiet zmalała o 2.776 osób.

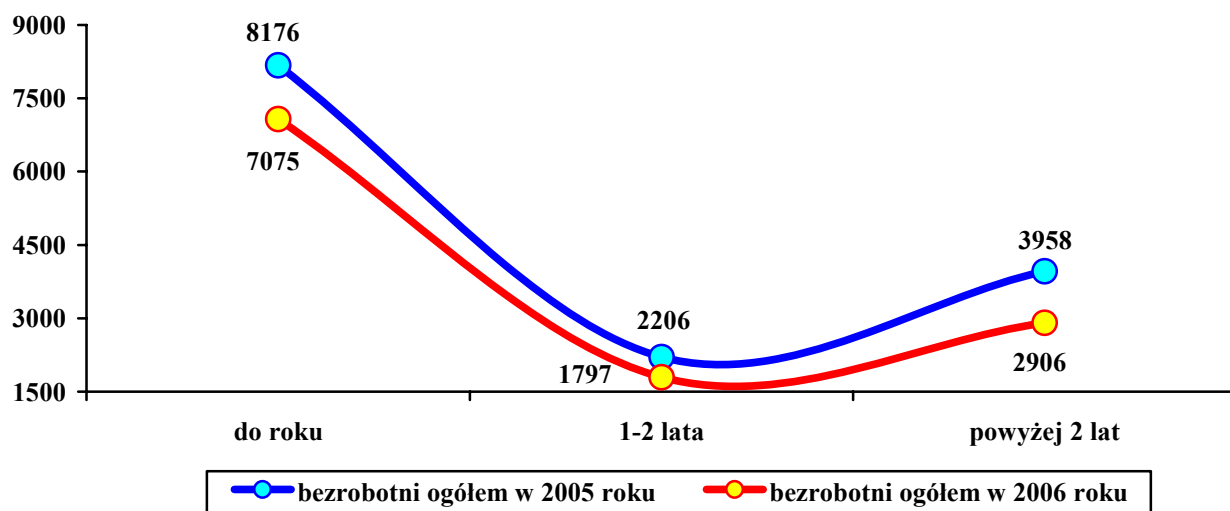
Bezrobotni w powiecie według wieku na koniec roku 2004, 2005, 2006

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Charakterystyczny dla lokalnego rynku pracy w latach 2004-2006 był generalny spadek liczby bezrobotnych obserwowany w kolejnych latach niemal we wszystkich grupach wiekowych. Drugim wyróżnikiem sytuacji na rynku pracy w omawianym okresie był wysoki udział osób bezrobotnych w dwóch grupach wiekowych - 25-34 oraz 45-54 lata. Najmniej osób bezrobotnych notowano natomiast w najstarszych grupach wiekowych – 55-59 i 60-64 lata, co wskazuje albo na wysoką aktywność zawodową tej grupy, albo objęcie jej świadczeniami przedemerytalnymi. Jednakże omawiając sytuację osób starszych na rynku pracy należy podkreślić, że w kolejnych latach liczba osób bezrobotnych w najstarszych grupach wiekowych rosła (w pozostałych malała). W 2004 roku osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 55-64 lata było łącznie 657, zaś w 2006 roku 926. Należy zatem uznać, że wzrost bezrobocia w starszych rocznikach przybiera w powiecie świdnickim charakter trwałej tendencji.

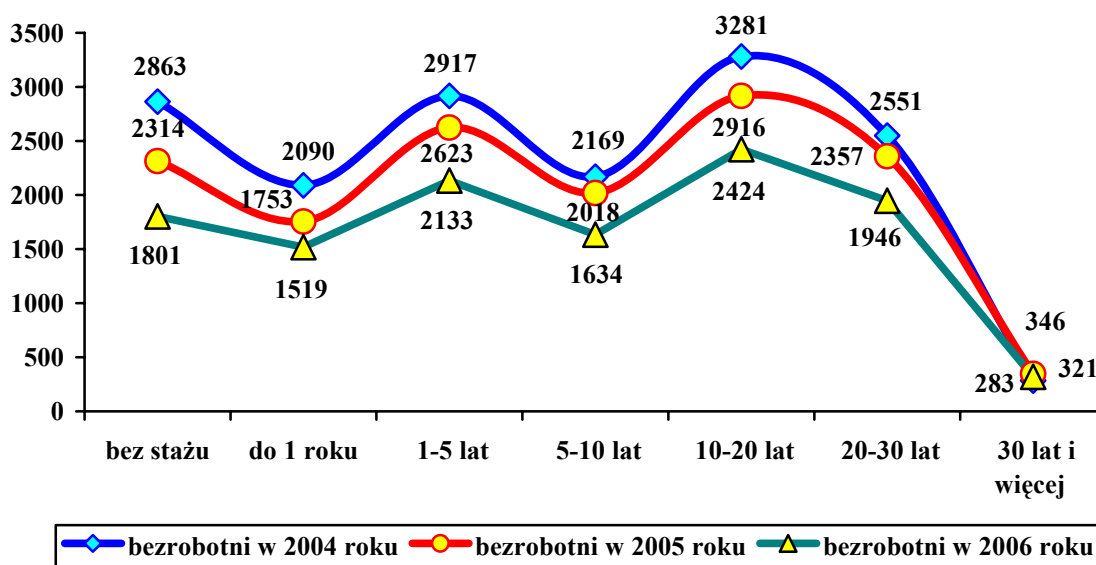
Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy na koniec roku 2005, 2006

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Z analizy danych z lat 2005-2006 wynika, iż najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia w okresie do 1 roku – w omawianym okresie łącznie 15.251 osób. Drugą grupą były osoby oczekujące na pracę od ponad 24 miesięcy – ogółem 6.864 osoby. Najmniejszą grupę stanowiły osoby pozostające bez pracy w okresie od roku do 2 lat – w sumie 4.003 osoby.

Bezrobotni w powiecie według stażu pracy na koniec roku 2004, 2005, 2006

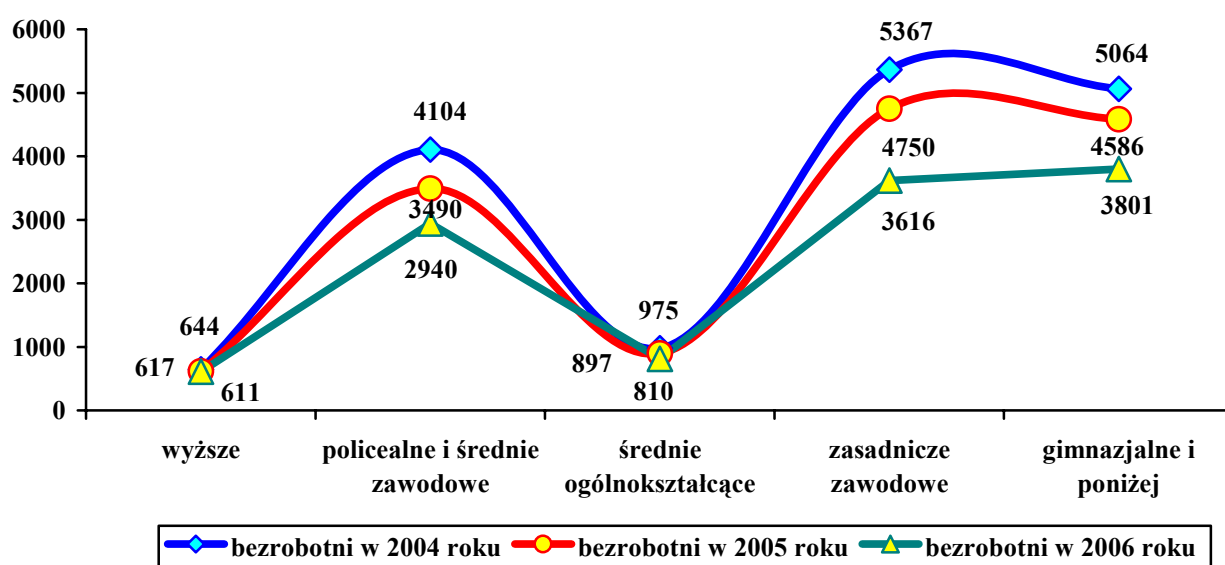

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

W latach 2004-2006 najliczniej reprezentowaną grupą wśród bezrobotnych były osoby ze stażem pracy 10-20 lat – łącznie 8.621 osób. Następną grupą były osoby legitymujące się stażem pracy 1-5 lat – w sumie 7.673 osoby, a kolejną osoby nieposiadające żadnego stażu pracy, czyli absolwenci bądź osoby nigdy niepracujące – ogółem 6.978 osób. Pozostałe grupy bezrobotnych stanowiły osoby ze stażem pracy 20-30 lat – w sumie 6.854 osoby, z doświadczeniem zawodowym 5-10 lat – 5.821 osób, ze stażem pracy do 1 roku – 5.362 osoby, a także osoby o najdłuższym okresie pracy, tzn. powyżej 30 lat – łącznie 950 osób.

Analizując powyższe zestawienie, należy zwrócić uwagę na niewielką grupę osób o najdłuższym stażu pracy oraz stosunkowo małą liczbę bezrobotnych wśród osób ze stażem do jednego roku oraz skokowy wzrost liczby bezrobotnych w gronie osób z doświadczeniem zawodowym od roku do pięciu lat. Wydaje się, że przyczyny tego zjawiska mogą być dwójakiego rodzaju. Po pierwsze, występuje gotowość pracodawców do zatrudniania osób z krótkim stażem (a więc nisko wynagradzanych), które po okresach próbnych tracą pracę, a po drugie, programy aktywizujące bezrobotnych skierowane do osób młodych bez stażu zawodowego mają swój wymiar czasowy i nie zawsze kończą się zatrudnieniem stażysty, który po krótkim okresie pracy ponownie zasila szeregi bezrobotnych. Charakterystyczne jest także systematyczne zmniejszanie się liczby osób pozostających bez pracy w gronie osób ze stażem powyżej pięciu lat. Niepokój budzi również najwyższa liczba bezrobotnych wśród tych, którzy przepracowali 10-20 lat zdobywając w tym czasie odpowiednie doświadczenie zawodowe.

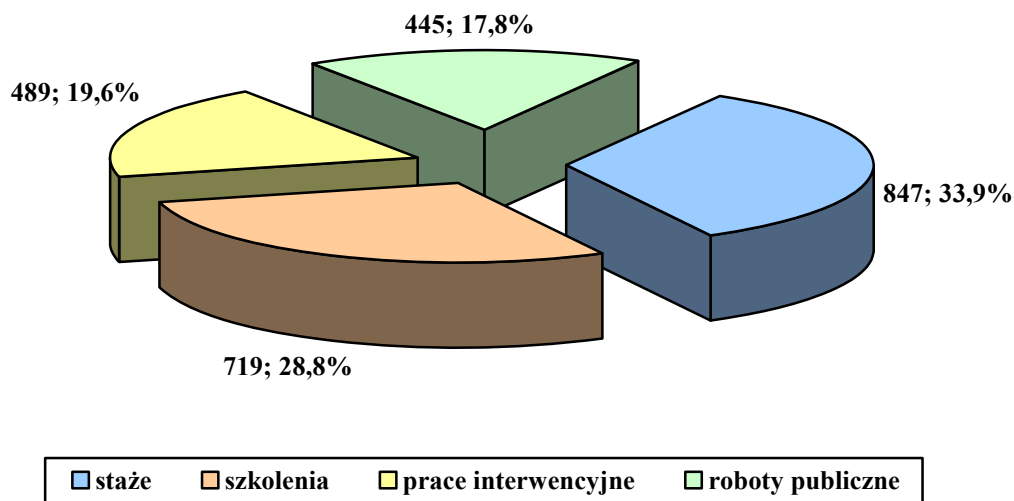
Bezrobotni w powiecie według wykształcenia na koniec roku 2004, 2005, 2006

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Poziom wykształcenia ma istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy. Dane ujęte na wykresie świadczą o tym, że w latach 2004-2006 najwyższe bezrobocie osiągało osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Takich osób było łącznie 13.733. Niewiele mniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – razem 13.451 osób. Znaczną grupę tworzyli również bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – w sumie 10.534 osoby. Problem braku zatrudnienia w najmniejszym stopniu dotyczył ludzi z wykształceniem wyższym, gdzie zarejestrowano ogółem 1.872 osoby, oraz średnim ogólnokształcącym, gdzie odnotowano w sumie 2.682 osoby bezrobotne.

Osoby bezrobotne korzystające z aktywizacji zawodowej w 2006 roku

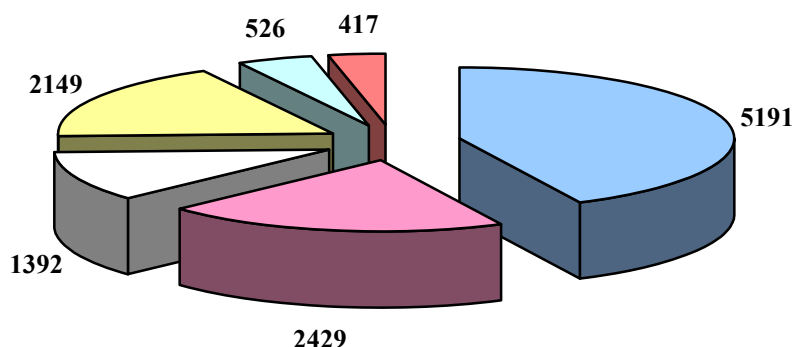

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

W 2006 roku najbardziej rozpowszechnioną formą aktywizacji zawodowej bezrobotnych były staże, w których uczestniczyło 847 osób, a także szkolenia i przekwalifikowania, na które skierowano 719 osób bezrobotnych. W pracach interwencyjnych brało udział 489 osób, natomiast w robotach publicznych – 445.

W pierwszym półroczu 2007 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła w powiecie świdnickim 8.805 osób, w tym 5.233 kobiety. Prawo do zasiłku posiadało 1.788 osób, co stanowiło 20,3% ogółu zarejestrowanych.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w pierwszym półroczu 2007 roku

■ długotrwale bezrobotni	■ bez kwalifikacji zawodowych
■ do 25. roku życia	■ pow. 50. roku życia
■ samotnie wychowujące dziecko do 7. roku życia	■ niepełnosprawni

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Położenie osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy jest wyjątkowo trudne. Na wykresie przedstawiono wielkość tej kategorii osób w liczbach bezwzględnych, co oznacza, że jedna osoba może być odnotowana w kilku podgrupach, a zatem ich ogólna liczba jest większa niż wszystkich zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Do bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się osoby długotrwale bezrobotne, tzn. zarejestrowane od co najmniej 12 miesięcy. Osoby te stanowiły w I półroczu 2007 roku 59% ogółu bezrobotnych. Ponadto do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zalicza się osoby bez kwalifikacji zawodowych (27,6% ogółu bezrobotnych), osoby do 25 roku życia (15,8%), powyżej 50 roku życia (24,4%), osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia (6%) oraz osoby niepełnosprawne (4,7%). Głównie do osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy skierowane są różne formy aktywizacji zawodowej.

W I półroczu 2007 r. Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy pozyskał łącznie 2.927 ofert pracy, tj. o 528 więcej niż w I półroczu 2006 roku, z tego 78 dla osób niepełnosprawnych. Na jedną ofertę przypadały średnio 3 osoby poszukujące pracy. Wpłynęło także 245 ofert w sieci EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia), która jest siecią współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, wspierającą mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym i transgranicznym, w krajach Unii Europejskiej oraz Norwegii, Islandii i Szwajcarii. Dodatkowo do PUP wpłynęły 742 oferty spoza powiatu. Propozycje prac dotyczyły zawodów: pracownik administracyjny, sprzedawca, pracownik gospodarczy,

pracownik produkcji, kamieniarz, pracownik ochrony, sprzątaczką. Zorganizowano również 42 giełdy pracy, w których uczestniczyło 1.346 osób.

Bezrobocie w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego w 2006 roku

Gmina	Ogółem	Wiek produkcyjny	Bezrobotni	Bezrobotni w gminie w ogóle bezrobotnych w powiecie (w %)
Miasto Świdnica	60.317	39.643	4.004	34,0
		65,7%	10,1%	
Miasto Świebodzice	23.070	15.210	1.812	8,4
		65,9%	11,9%	
Miasto i Gmina Strzegom	26.970	17.693	2.255	19,1
		65,6%	12,7%	
Miasto i Gmina Jaworzyna Śląska	10.359	6.738	796	6,8
		65,0%	11,8%	
Miasto i Gmina Żarów	12.392	8.125	844	7,2
		65,6%	10,4%	
Gmina Świdnica	15.239	9.933	1.060	9,0
		65,2%	10,7%	
Gmina Marcinowice	6.469	4.158	466	4,0
		64,3%	11,2%	
Gmina Dobromierz	5.414	3.536	541	4,6
		65,3%	15,3%	
Powiat świdnicki	160.230	105.036	11.778	–
		65,5%	11,2%	

Badania własne Centrum AV na podstawie danych GUS i PUP w Świdnicy za 2006 r.

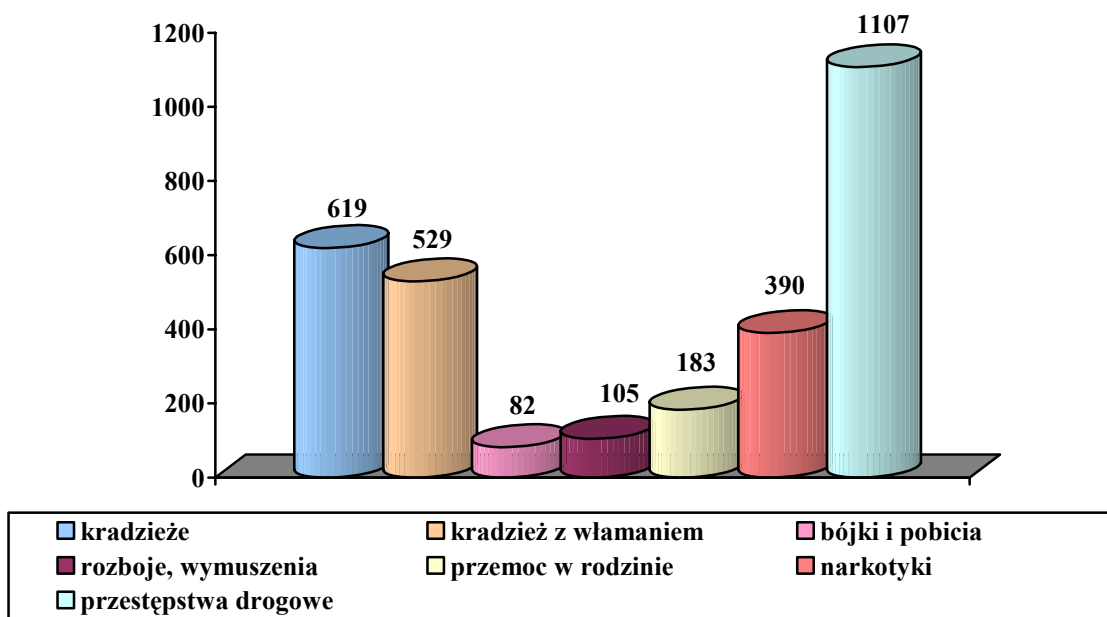
Z końcem 2006 roku problem bezrobocia w największym stopniu dotykał ludność gmin Dobromierz i Strzegom (odpowiednio 15,3 i 12,7% ogółu aktywnych zawodowo pozostawało bez pracy), a w najmniejszym ludność miasta Świdnica (10,1% ogółu mieszkańców w wieku produkcyjnym poszukiwało zatrudnienia). Ponadto z analizy zestawienia wynika, że najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie świdnickim pochodziło z miasta Świdnica (34% w stosunku do ogółu bezrobotnych w powiecie), a następnie z gminy Strzegom (19,1%). Najmniej zarejestrowanych w PUP było z gminy Marcinowice (4% ogółu bezrobotnych w powiecie).

2.6. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność powiatu świdnickiego.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2006 roku wynika, iż na terenie powiatu świdnickiego doszło do popełnienia 5.736 przestępstw, wśród których podstawowe kategorie przedstawiono na poniższym wykresie. Oprócz wyszczególnionych rodzajów przestępstw, największą grupę (2.721) stanowiły przestępstwa mniej istotne z punktu widzenia omawianej problematyki.

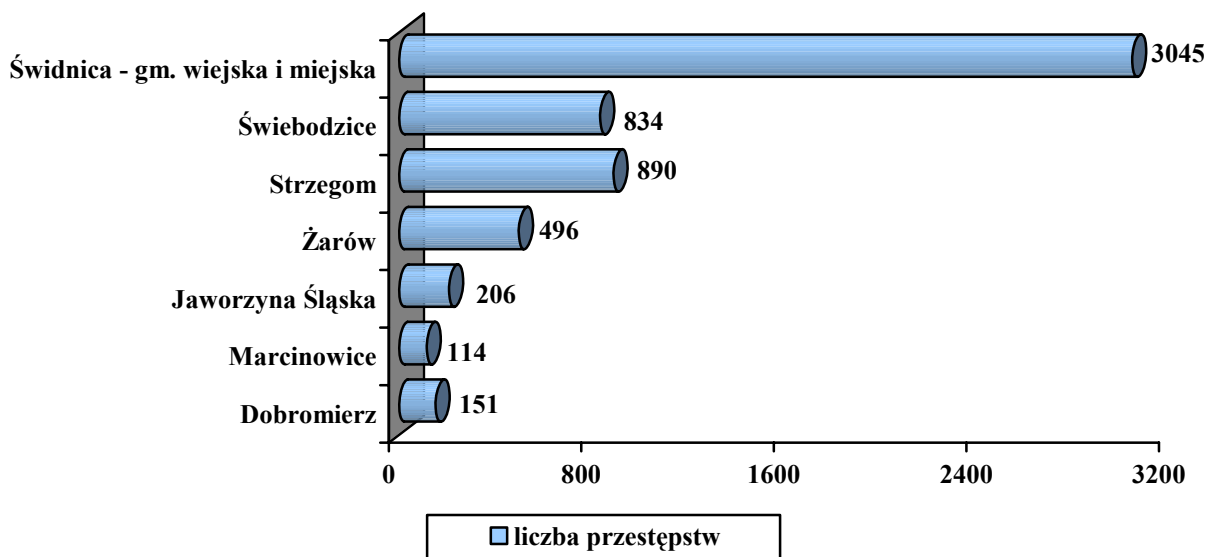
Przestępstwa stwierdzone na terenie powiatu świdnickiego w 2006 roku

Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy.

W powiecie świdnickim w 2006 roku najczęściej dochodziło do przestępstw drogowych (1.107 przestępstw). Kolejnymi kategoriami były kradzieże mienia (619 kradzieży, w tym 75 kradzieży samochodów) i kradzieże z włamaniem (529 zdarzeń). Poważnym zagrożeniem były przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (390 przypadków) i przypadki przemocy w rodzinie (183 zdarzenia). Dodajmy, że zjawisko przemocy domowej rejestrowane było w postaci Niebieskich Kart, których założono 692. Ponadto zanotowano 105 rozbojów oraz 82 bójk i pobicia.

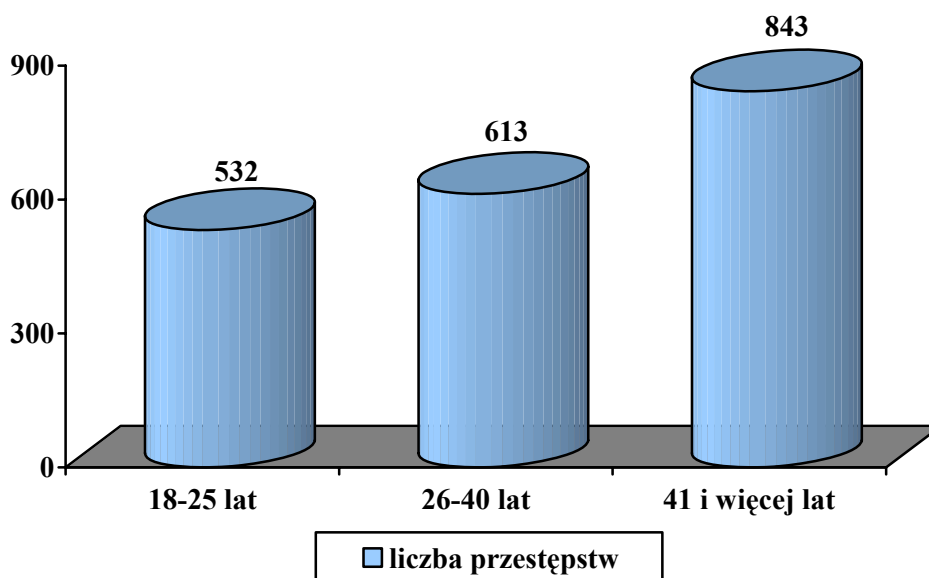
Liczba przestępstw ze względu na miejsce popełnienia w 2006 roku

Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy.

Do gmin najbardziej zagrożonych przestępczością zaliczyć należy gminę miejską Świdnica i gminę wiejską Świdnica (policja nie prowadzi statystyk dla każdej z tych gmin). Doszło tam do 53,1% przestępstw popełnionych na terenie całego powiatu. Następnymi w kolejności gminami były: gmina Strzegom, gdzie wydarzyło się 15,6% wszystkich przestępstw, oraz Świebodzice – 14,5%. Najbardziej bezpieczne były Marcinowice - 2% ogólnej liczby przestępstw.

Liczba przestępstw ze względu na wiek sprawcy

Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy.

Spośród 2.255 osób uznanych za sprawców czynów zabronionych, osoby nieletnie stanowiły 11,8%. Najwięcej przestępstw popełnili sprawcy w wieku 41 i więcej lat – 843, a także osoby w wieku 26-40 lat – 613 przestępstw. Osoby w wieku 18-25 lat były sprawcami 532 czynów zabronionych.

W latach 2004-2006 kuratorzy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Świdnicy objęli dozorem i nadzorem następujące grupy osób z terenu powiatu świdnickiego:

Dozory i nadzory kuratorskie w latach 2004-2006

Liczba osób objętych kuratelą w latach:		2004	2005	2006
Charakter działania kuratora	Kontrolowanie zachowania skazanego w okresie próby	4.532	4.933	5.208
	Składanie wniosków o zmianę okresu próby oraz zmianę obowiązków w okresie próby	42	27	15
	Składanie wniosków o odroczenie lub przerwę w wykonywaniu kary, o warunkowe zwolnienie lub zwolnienie od reszty kary ograniczenia wolności	28	36	47
	Składanie wniosków o podjęcie postępowania warunkowo umorzonego, zarządzenie wykonywania kary zawieszanej, odwołanie warunkowego zwolnienia, odroczenia lub przerwy wykonywania kary	271	218	242
	Udzielanie pomocy z funduszu pomocy postpenitencjarnej	93	87	74
	Inne (wnioskowanie o pomoc do wydziałów lokalowych, ZBM/ADM, OPS, PCK, zakładów gazowniczych i energetycznych)	96	78	87
Dozór/nadzór	karny	1.641	1.751	1.821
	uproszczony	2.891	3.182	3.387

Dane Sądu Rejonowego w Świdnicy.

Liczba osób objętych kuratelą w latach 2004-2006 - przyczyny i charakter pomocy

Liczba osób objętych kuratelą w latach:		2004	2005	2006
Przyczyny nadzoru związane ze:	sprawami nieletnich	224	211	235
	sprawami opiekuńczymi nad małoletnimi	535	589	1.002
	sprawami rodzinnymi i opiekuńczymi osób pełnoletnich	120	110	119
Charakter udzielonej pomocy:	przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w sprawach rodzinnych i opiekuńczych	1.094	958	651

Dane Sądu Rejonowego w Świdnicy.

Uzupełniając powyższe dane Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich Sądu Rejonowego w Świdnicy w zakresie charakteru udzielanej pomocy, należy dodać, że na zlecenie sądu kuratorzy stosowali wywiady kontrolne dotyczące sytuacji dziecka, nad którym ustanowiono opiekę i udzielali pomocy w sprawowaniu tej opieki; kontaktowali małżonków rozwodzących się z RODK; udzielali pomocy osobom dochodzącym praw alimentacyjnych; na zlecenie sądu nadzorowali działalność opiekunów, kuratorów i doradców tymczasowych osób pełnoletnich oraz informowali o możliwościach skorzystania z pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. Udzielana w latach 2004-2006 pomoc miała charakter diagnostyczny, profilaktyczny i kontrolny.

2.7. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne powiatu, była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, szkoła, a także do pracowników socjalnych PCPR, radnych, burmistrzów i wójtów, prezesów organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców powiatu. Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących społeczność powiatu świdnickiego.

Trudności w funkcjonowaniu rodziny w powiecie

Według ankietowanych gradacja problemów dotyczących rodziny mieszkające w powiecie jest następująca:

1. uzależnienia (24 wskazania);
2. bezrobocie (22);
3. bezradność w sprawach wychowawczych i brak czasu dla dzieci (10);
4. osłabienie więzi rodzinnych, emigracja zarobkowa, ubóstwo, problemy mieszkaniowe (po 9);
5. przemoc, w tym przemoc w rodzinie (8);
6. dysfunkcje w rodzinach (5);
7. znieczulica społeczna (4);
8. inne (2).

Wymieniając najistotniejsze problemy respondenci odpowiadali jednocześnie na pytanie dotyczące ich nateżenia w przyszłości. Prognoza wskazuje na nasilenie się takich problemów, jak: uzależnienia, bezradność w sprawach wychowawczych, emigracja zarobkowa, osłabienie więzi rodzinnych, problemy mieszkaniowe. Większość ankietowanych uznała natomiast, że bezrobocie w nadchodzących latach będzie miało tendencję malejącą.

Wśród trudności, na jakie napotykają rodziny mieszkające na terenie powiatu świdnickiego, pojawia się jeszcze kilka innych zagadnień. Najistotniejszym są uzależnienia, głównie od alkoholu, i rozwijająca się na tym podłożu przemoc domowa. Szczególną uwagę zwrócono na problem uzależnień wśród młodzieży, kojarzony z niedostateczną ofertą zagospodarowania czasu wolnego i agresją w środowisku szkolnym.

Niemniej ważną niż uzależnienia kwestią jest bezrobocie członków rodzin oraz związane z nim ubóstwo, które dotyka zwłaszcza dzieci. Niepokój budzą niskie zarobki, które w konfrontacji z relatywnie wysokimi kosztami utrzymania prowadzą do ubożenia grup mających pracę. Kolejną bolączką jest duża skala emigracji zarobkowej powodująca brak należytej opieki rodziców nad dziećmi. Zaniepokojenie respondentów wzbudza także spadek odpowiedzialności za dzieci, wyjaśniany brakiem czasu. W kontekście kłopotów wychowawczych wskazywano na potrzebę zwiększenia dostępu do specjalistów – psychologów i pedagogów, a także szeroko rozumianego poradnictwa związanego z rozwiązywaniem różnych problemów życiowych. Pojawiła się również kwestia braku perspektyw dla młodych ludzi, którzy na terenie powiatu mają kłopoty z kontynuowaniem nauki zgodnie z wymaganiami rynku pracy. W związku z tym po zakończeniu edukacji nie mogą znaleźć zatrudnienia.

Poważnym problemem podkreślanym przez respondentów jest również niedorozwój budownictwa mieszkaniowego. Trudna sytuacja finansowa wielu rodzin zamyka przed nimi szansę na uzyskanie własnego mieszkania. Problemy lokalowe, doskwierające szczególnie młodym mieszkańcom powiatu, pogłębia niedorozwój taniego budownictwa socjalnego. Zdaniem respondentów kłopoty mieszkaniowe będą się nasilać.

Rodziny najbardziej odczuwające skutki problemów

Osoby uczestniczące w badaniach ankietowych samodzielnie wskazywały kategorie rodzin, które najbardziej odczuwają skutki wymienionych wyżej problemów. Po sklasyfikowaniu odpowiedzi uzyskano następujące liczby wskazań:

1. rodziny wielodzietne (31);
2. rodziny niepełne, samotnie wychowujące dzieci (25);
3. rodziny patologiczne, uzależnione od alkoholu (20);
4. rodziny z osobami niepełnosprawnymi (15);

5. rodziny dotknięte bezrobociem (14);
6. rodziny ubogie (12);
7. pozostałe kategorie: rodziny starsze, niezaradne życiowo, słabo wykształcone, na dorobku (14).

Atuty powiatu

Wśród atutów powiatu, które mogą skłonić osoby z innych regionów kraju do zamieszkania w powiecie świdnickim, respondenci najczęściej wymieniali walory turystyczno-krajobrazowe, w oparciu o które rozwija się m.in. agroturystyka. Natomiast w aspekcie gospodarczym podkreślali korzystne położenie powiatu (blisko Wrocławia i granicy państwowej) i pozytywne zmiany na rynku pracy, do których niewątpliwie przyczynia się funkcjonowanie specjalnej strefy ekonomicznej oraz rozwój przemysłu i usług. Wśród pozytywów wymieniano również dobrą sieć placówek oświatowych i dobry poziom nauczania oraz wielość i różnorodność obiektów zabytkowych. Podkreślano również istnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej. Niewielka część badanych akcentowała takie elementy, jak: dobry poziom ochrony zdrowia i komunikacji, aktywność służb społecznych, życzliwość mieszkańców powiatu i ich gotowość do współpracy.

Najważniejsze problemy społeczne w powiecie

Za najważniejsze problemy dotyczące rodzinę w powiecie uznano bezrobocie, szczególnie wśród kobiet, a także niskie dochody mieszkańców (łącznie 39 wskazań). Poważnym zagrożeniem jest też wzrost liczby osób uzależnionych, głównie od alkoholu (14 wskazań). Równie ważny problem w opinii badanych to bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Mieszkańcom powiatu doskwiera także niedorozwój budownictwa mieszkaniowego i złe warunki mieszkaniowe. Innymi, poważnymi zagadnieniami, akcentowanymi przez respondentów, są duże rozmiary biedy oraz wysoki poziom emigracji zarobkowej, która w wielu wypadkach prowadzi do kolejnego problemu, jakim jest rozbitcie rodzin. Ponadto zwrócono uwagę na potrzebę poprawy stanu bezpieczeństwa, kłopoty komunikacyjne i niedomogi w ochronie zdrowia.

Instytucje pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Większość ankietowanych zgłaszała generalny postulat dotyczący rozwijania różnych form doradztwa i poradnictwa, które obejmowałoby takie obszary funkcjonowania rodzin i osób, jak kwestie wychowania dzieci, problemy socjalno-bytowe, problemy związane z uzależnieniami oraz pomoc dla osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych. Podkreślano znaczenie

prawidłowego obiegu informacji, pozwalającego na łatwe dotarcie osób zainteresowanych do kompetentnej w konkretnej sprawie instytucji. Taką rolę spełnia m.in. Biuro Informacji i Porad Obywatelskich w Starostwie Powiatowym udzielające porad z różnych obszarów życia. Dla stworzenia sprawnego systemu informacji ważna jest współpraca instytucji i organizacji działających w sferze społecznej, m.in. PCPR, OPS, Kuratorium Oświaty, Sądu Rodzinnego czy pedagogów szkolnych. Pojawił się też pomysł powołania centrum współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się problemami rodzin i osób potrzebujących pomocy. Byłoby ono istotnym elementem wspomnianego systemu.

Zdaniem respondentów, konkretna pomoc winna być poprzedzona zdiagnozowaniem sytuacji rodzin. Na przykład w przypadku dzieci z rodzin o niskich dochodach wsparcie może polegać na zakwalifikowaniu tej grupy do programu „Wyrównywania szans”, pomocy w uzyskaniu stypendiów (naukowych, socjalnych), pomocy rzeczowej, organizowaniu akcji charytatywnych oraz objęciu programem dożywiania uczniów. W przypadku środowiska osób starszych i samotnych w działaniach pomocowych należy wykorzystać wolontariat.

Ważnym wyzwaniem dla podmiotów działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie jest uatrakcyjnienie oferty spędzania czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia. W tym kontekście podkreślano znaczenie programów wychowawczych i profilaktycznych realizowanych w szkołach oraz zajęć pozalekcyjnych. Nieodzownym elementem pracy z dzieckiem jest działalność zmierzająca do szerzenia wiedzy i kultury pedagogicznej wśród rodziców. Ponadto postulowano rozszerzenie pomocy psychologicznej i prawnej.

Problemy związane z dziećmi i młodzieżą na terenie powiatu

Respondenci, wskazując trudności, na jakie natrafiają dzieci i młodzież mieszkający na terenie powiatu świdnickiego, wymienili: złą sytuację materialną rodzin, która nie pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb, prowadzi do dyskryminacji w szkole dzieci z rodzin ubogich i utraty przez nie poczucia własnej wartości (22 wskazania), a także niewystarczającą ofertę zajęć pozalekcyjnych i ograniczoną liczbę miejsc spędzania czasu wolnego (placów zabaw, świetlic osiedlowych i środowiskowych, klubów, obiektów sportowo-rekreacyjnych). Ankietowani podnosili również problem uzależnień (narkomania, gry komputerowe, wczesne sięganie po alkohol; 24 wskazania) oraz przemocy, za pomocą której rozwiązuje się konflikty rówieśnicze (8 wskazań). W tym kontekście wskazywano na zanik wzorców moralnych i zaniedbania wychowawcze, dysfunkcje występujące w domu, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodzin. Efektem tego jest powiększanie się grupy młodzieży zdemoralizowanej, nieprzystosowanej do życia w społeczeństwie, wywodzącej się z patologicznych rodzin. Krytycznie oceniano utrudniony dostęp do leczenia uzależnień, wskazując jednocześnie na

łatwość w dostępie do narkotyków. Zwracano uwagę na negatywne konsekwencje społeczne związane z emigracją zarobkową (rozbitcie rodzin, brak właściwej opieki nad dzieckiem; 9 wskazań). Zgłaszano zastrzeżenia co do opieki nad osobami niepełnosprawnymi, wskazując np., że w Świdnicy nie ma szkół średnich integracyjnych, występują bariery architektoniczne i przejawy nietolerancji wobec osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy obszarów wiejskich podnosili z kolei problem braku zorganizowanego dowozu na zajęcia szkolne i pozalekcyjne, niedorozwoju bazy kulturalno-oświatowej, a także krytycznie oceniali brak opieki medycznej w szkołach (w tym stomatologicznej). Ponadto zwracali uwagę na występowanie zjawiska niskiej motywacji do nauki z uwagi na niewielkie perspektywy zatrudnienia po zakończeniu edukacji i brak zainteresowania rodziców dalszym kształceniem dzieci. Bariery w prawidłowym rozwoju rodzin są również złe warunki mieszkaniowe i niewystarczająca liczba mieszkań.

Analizując problemy związane z dziećmi i młodzieżą, wskazano głównie na konieczność zapewnienia alternatywnych form i – co się z tym wiąże – miejsc spędzania czasu wolnego (m.in. w tym celu rozwijanie życia kulturalnego, zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych, zapewnienie wypoczynku w czasie wakacji) oraz na brak opieki rodziców nad dziećmi kończącymi zajęcia szkolne. W środowisku dzieci i młodzieży za pilny do rozwiązania problem respondenci uznali również rozpowszechnianie się różnych patologii (alkoholizm, narkomania, agresja, wandalizm, przestępczość). Jako remedium wskazywano powszechnie na znaczenie sensownego zagospodarowania czasu wolnego. **W związku z tym jednym z zadań władz samorządowych powinno być dofinansowanie placówek pozaszkolnych, by mogły należycie spełniać swoją rolę w tym zakresie.** Ponadto zwracano uwagę na potrzebę wsparcia funkcji opiekuńczej rodziny (brak nadzoru rodziców), podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa o zagrożeniach uzależnieniami, wzmożenie opieki nad dzieckiem ze strony pedagoga szkolnego i psychologa we współpracy z rodziną. Akcentowano również konieczność zapewnienia wieloaspektowej pomocy medycznej dzieciom niepełnosprawnym.

Liderzy lokalni wskazywali na konkretne rozwiązania możliwe do realizacji w środowiskach lokalnych. Ich zdaniem w celu poprawy sytuacji dziecka i rodziny w środowisku lokalnym należy podjąć następujące działania.

- Działania w zakresie sportu i wypoczynku: budowa ścieżek rowerowych i hal sportowych przy wszystkich szkołach oraz bezpłatne udostępnianie obiektów sportowych dzieciom i młodzieży, również w godzinach popołudniowych; tworzenie placów zabaw dla dzieci do 3 roku życia; lepsze wykorzystanie istniejących obiektów sportowych i wypoczynkowych; dofinansowanie letniego i zimowego wypoczynku dzieci i obejmowanie ofertą wypoczynku

dzieci z biednych rodzin; organizacja masowych imprez sportowych i imprez promujących zdrowy styl życia; organizacja wycieczek szkolnych; tworzenie, finansowanie i propagowanie działalności szkolnych klubów sportowych.

- Działania w zakresie poprawy stanu zdrowia i sprawności: profilaktyka (m.in. zachęcanie społeczeństwa do udziału w programach realizowanych przez placówki ochrony zdrowia, dostosowanie ciężaru tornistra do warunków fizycznych dziecka, realizacja szkolnych programów profilaktycznych); zagwarantowanie opieki medycznej w szkołach poprzez przywrócenie gabinetów lekarskich i zatrudnianie pielęgniarek; badania przesiewowe dzieci w szkołach przeprowadzane przez pediatrów i stomatologów, ewentualnie przez studentów medycyny w ramach stażu; zapewnienie pomocy specjalistycznej (logopeda, psycholog, rehabilitant); większa dostępność lekarzy rodzinnych; propagowanie zdrowego stylu życia (m.in. spotkania informacyjne, szkolenia, pogadanki); zwiększenie liczby lekcji z wychowania fizycznego i prowadzenie zajęć korekcyjnych; organizowanie bezpłatnych turnusów leczniczych i imprez masowych; zwiększenie dostępu do pływalni dla młodzieży szkolnej; systematyczna opieka logopedyczna i psychologiczna.
- Działania w zakresie poprawy sytuacji dzieci niepełnosprawnych: szybkie diagnozowanie niepełnosprawności; organizowanie turnusów rehabilitacyjnych i imprez integracyjnych; tworzenie klas (oddziałów) i przedszkoli integracyjnych; stworzenie programu stypendialnego dla uzdolnionej młodzieży niepełnosprawnej; udzielanie pomocy w uzyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego; eliminowanie barier komunikacyjnych (w tym likwidacja nierówności na chodnikach) oraz architektonicznych w placówkach i instytucjach publicznych; tworzenie miejsc pracy oraz organizowanie praktyk zawodowych dla osób niepełnosprawnych i pomoc w uzyskaniu pracy; tworzenie specjalnych programów edukacyjnych dla grup dzieci z określoną niepełnosprawnością; zapewnienie etatów dla asystentów osób niepełnosprawnych; pomoc psychologiczna, prawna i materialna dla rodziców dzieci niepełnosprawnych; prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych z elementami rewalidacji; aktywizacja organizacji pozarządowych działających w obszarze niepełnosprawności; zapewnienie nieodpłatnej rehabilitacji; dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych bazy szkolnej; podejmowanie na lekcjach wychowawczych problematyki dyskryminacji i równouprawnienia osób niepełnosprawnych.
- Działania w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży: respektowanie zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim; skuteczna walka z handlem narkotykami; zwiększenie nadzoru ze strony policji – monitorowanie miejsc gromadzenia się młodzieży (szkół, placów zabaw, klubów,

dyskotek); wprowadzenie instytucji „pedagoga ulicy”; zwiększenie liczby patroli straży miejskiej; zacieśnienie współpracy policji ze strażą miejską oraz rodziców ze szkołą; sąsiedzka pomoc w monitorowaniu dzieci i młodzieży; poprawa stanu oświetlenia ulic; instalowanie sygnalizacji świetlnej; legitymowanie podejrzanych osób przebywających w okolicach szkół i młodzieży przebywającej w miejscach publicznych po godzinie 22; zwiększenie kontroli rodziców nad czasem wolnym dzieci; zwiększenie liczby zajęć z profilaktyki dotyczących prawa karnego i skutków uzależnień; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; wzmocnienie bezpieczeństwa na drogach – wprowadzenie systemu oznakowania traktów komunikacyjnych między domem a szkołą; organizowanie pogadanek, spotkań profilaktycznych z udziałem policjantów, strażaków, pracowników ośrodków zdrowia na temat bezpieczeństwa na drogach.

- Działania w zakresie wsparcia dzieci z rodzin ubogich: zapewnienie rodzicom pracy; pomoc w uzyskiwaniu stypendiów socjalnych dla dzieci i stypendiów fundowanych przez sponsorów dla dzieci dobrze uczących się oraz pomoc w kontynuowaniu dalszej nauki; pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo; organizowanie zbiórek odzieży i żywności; finansowanie posiłków szkolnych dla jak największej liczby dzieci (tworzenie stołówek szkolnych) oraz dofinansowanie przez gminy wypoczynku dzieci i wyjazdów szkolnych; udzielanie pomocy finansowej organizatorom wypoczynku (ZHP, TPD, Caritas); zapewnienie podręczników i przyborów szkolnych (organizowanie giełd tanich podręczników); tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i świetlic środowiskowych, w których dzieci będą miały możliwość rozwijania swoich zainteresowań lub odrobienia lekcji; opieka psychologa w przypadkach rodzin dotkniętych patologią; pomoc dzieciom z rodzin ubogich w uzyskaniu szerszego dostępu do zajęć pozalekcyjnych; zwiększenie pomocy materialnej i finansowej dla rodzin ubogich; zapobieganie dyskryminacji dzieci z rodzin ubogich wśród rówieśników; ścisła współpraca rodziców ze szkołą i instytucjami powołanymi do pomocy.
- Inne możliwości: tworzenie rodzin zastępczych jako formy wypierającej domy dziecka; współpraca z parafiami i radami rodziców w szkołach; tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych; promowanie działań prospołecznych w mediach i przez polityków; zorganizowanie środowiskowej formy opieki nad dzieckiem, w czasie gdy rodzice pracują („przedszkole socjalne”); zmiana prawa rodzinnego w celu zabezpieczenia dziecku korzystnych warunków w sytuacji rozvodu rodziców; zapewnienie wypoczynku dzieciom, które nie wyjeżdżają na wakacje; podnoszenie świadomości rodziców o ich decydującej roli

w procesie wychowawczym; większe zaangażowanie wolontariatu; umożliwienie dostępu do obiektów sportowych w szkołach w godzinach pozalekcyjnych i dni wolne od nauki; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych w celu poprawy warunków życiowych dzieci ze środowisk zagrożonych; rozwijanie poradnictwa rodzinnego przy Ośrodkach Pomocy Społecznej i instytucjach pomocowych; organizowanie zajęć w świetlicach szkolnych w czasie wakacji i ferii; upowszechnienie działalności charytatywnej; długofalowa i szeroka pomoc osobom biednym na różnych płaszczyznach – finansowej, zdrowotnej, aktywizacji zawodowej.

W celu udzielenia skutecznej pomocy osobom niepełnosprawnym mieszkającym w powiecie świdnickim, należy: tworzyć zakłady pracy chronionej i aktywizacji zawodowej, informować pracodawców o korzyściach wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych, inspirować powstawanie organizacji i stowarzyszeń zajmujących się niepełnosprawnością, udzielać pomocy finansowej na prowadzenie własnej działalności gospodarczej, zacieśnić współpracę placówek ochrony zdrowia z OPS i PCPR w sprawie kierowania osób niepełnosprawnych do placówek specjalistycznych, tworzyć etaty asystenta osoby niepełnosprawnej (np. przy PCPR lub OPS); tworzyć hostele i mieszkania chronione umożliwiające w miarę samodzielną egzystencję, zlikwidować bariery psychologiczne i społeczne, a także architektoniczne w budynkach i na ulicach oraz komunikacyjne, zwiększyć pomoc finansową i rzeczową (wyposażanie w sprzęt, wypożyczalnie sprzętu ortopedycznego) i zintensyfikować system poradnictwa, prowadzić terapię i rehabilitację oraz dofinansowywać dojazdy na zajęcia rehabilitacyjne, organizować imprezy integracyjne i turnusy rehabilitacyjne, tworzyć grupy wolontariuszy pomagających osobom niepełnosprawnym i kluby integracji społecznej, zaangażować środowisko niepełnosprawnych w działania grup samopomocowych, utworzyć środowiskowy dom dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zwiększyć dostęp do informacji wśród ludności wiejskiej o formach pomocy, pomagać rodzinom z osobami niepełnosprawnymi w sprawowaniu opieki, umożliwić lepszy dostęp do opieki medycznej, tworzyć atmosferę sprzyjającą integracji ze społeczeństwem.

Nowo powstające organizacje pozarządowe na terenie powiatu powinny się zająć: promocją regionu w kraju i za granicą; pobudzaniem lokalnego patriotyzmu i kształtowaniem świadomości obywatelskiej; integrowaniem lokalnych inicjatyw mieszkańców terenów przygranicznych z Polski, Niemiec i Czech; pomocą finansową w zakresie wypoczynku dla dzieci z ubogich rodzin; udzielaniem porad prawnych; prowadzeniem schronisk i stołówek; pomocą dla rodzin patologicznych i osób długotrwale bezrobotnych poprzez szkolenia i kursy; zakładaniem osiedlowych i wiejskich klubów seniora; prowadzeniem mieszkań chronionych;

doraźną pomocą w sprawach rodzinnych i bytowych; prowadzeniem hospicjum dla przewlekle chorych; promocją osiągnięć osób niepełnosprawnych; wspieraniem rodzin niewydolnych wychowawczo; edukacją w zakresie funkcjonowania rodzin zastępczych; wspieraniem ludzi znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji materialnej, m.in. matek samotnie wychowujących dzieci, rodzin wielodzietnych; rodzin z osobami niepełnosprawnymi, dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych (poprzez tworzenie świetlic środowiskowych); zapobieganiem patologiom; stwarzaniem korzystniejszych warunków do tworzenia miejsc pracy; utworzeniem skutecznego systemu wolontariatu; wspieraniem inicjatyw lokalnych; organizowaniem zajęć sportowych i kulturalnych oraz pomocy żywnościowej dla najuboższych.

Grupy społeczne, na których powinna koncentrować się strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych w powiecie świdnickim

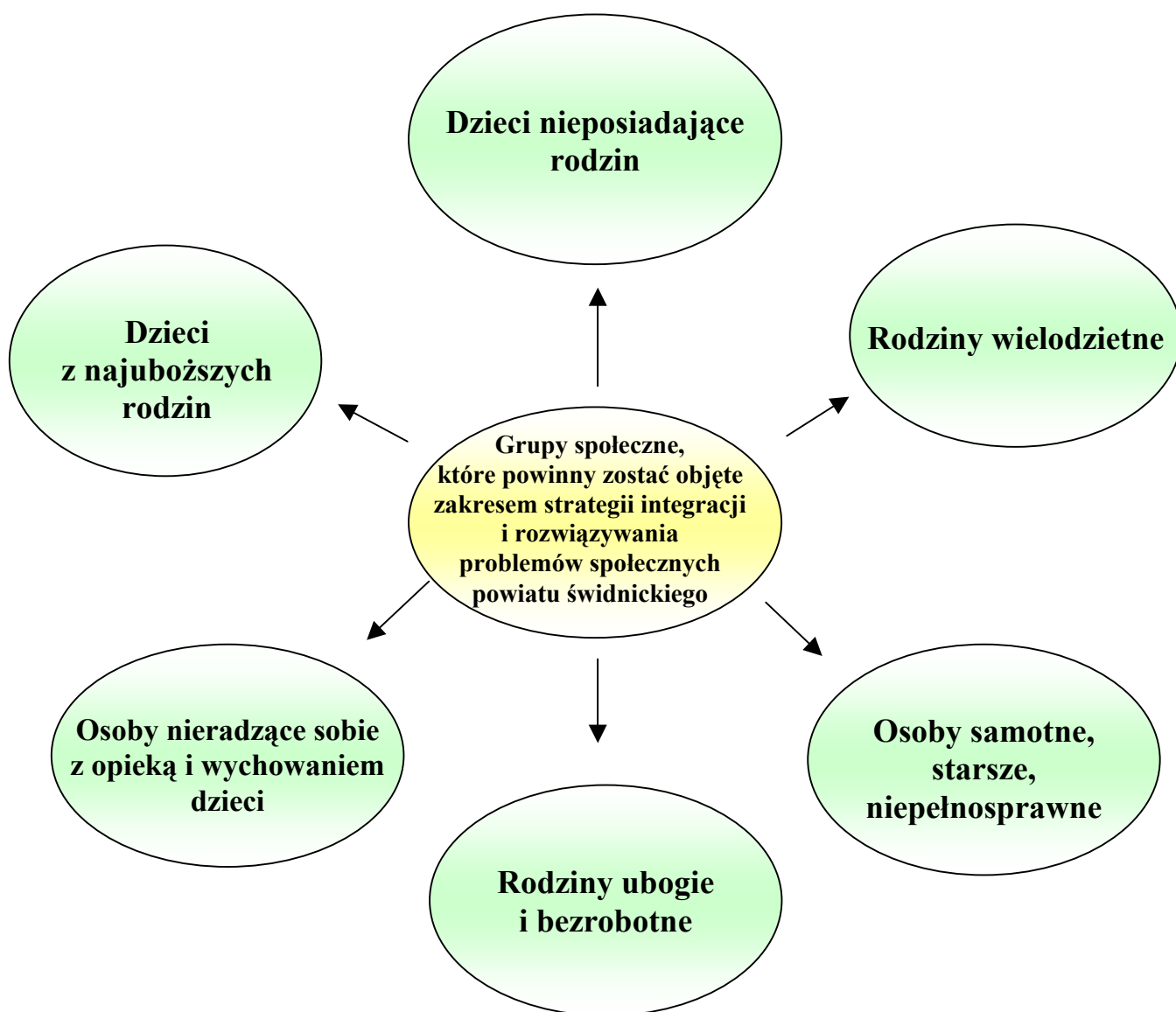
Ankietowani wybierali trzy grupy wymagające szczególnej interwencji z zamkniętego katalogu. Przedstawiamy grupy, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Grupy społeczne	Liczba wskazań
1.	Osoby samotne, starsze i niepełnosprawne	34
2.	Osoby nieradzące sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza z rodzin niepełnych i wielodzietnych	25
3.	Dzieci z najuboższych rodzin	21
4.	Rodziny wielodzietne	16
5.	Dzieci nieposiadające rodzin	15
6.	Rodziny z osobami niepełnosprawnymi	14
7.	Rodziny i osoby dotknięte bezrobociem	11

Badanie własne Centrum AV.

Z powyższego zestawienia wynika, które grupy społeczne powinny znaleźć się w centrum uwagi odpowiedzialnych za realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych. Grupy te szeregujemy następująco:

Rozkład grup osób, które winny stać się obiektem szczególnej troski samorządu powiatowego

Badania własne Centrum AV.

Ponadto do grup, które powinny stać się obiektami szczególnej troski władz lokalnych, zaliczono rodziny z osobami niepełnosprawnymi (14 wskazań), rodziny i osoby dotknięte bezrobociem (11), samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej (4) oraz rodziny dotknięte skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi (1 wskazanie).

2.8. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w październiku 2007 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy przez 10 osób reprezentujących różne instytucje lokalne. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH			
Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości, podnoszenie swoich kwalifikacji przez osoby bezrobotne długotrwale, istnienie organizacji pozarządowych pomagających osobom bezrobotnym, z którymi współpracują władze lokalne, odpowiednie przygotowanie pracowników ośrodków pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi, istnienie lokalnych przedsiębiorstw wartych upowszechnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> wysoka skala i natężenie bezrobocia na terenie powiatu, występowanie bezrobocia długotrwalego zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, w tym na obszarach wiejskich, występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych, ograniczony potencjał organizacyjno-techniczny organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> zahamowanie wzrostu bezrobocia, bezrobocia długotrwalego i zjawiska dziedziczenia bezrobocia, istnienie lokalnych i regionalnych działań skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych, współpraca władz lokalnych i regionalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, przestrzeganie zasad partnerstwa we współpracy między władzami powiatu a organizacjami pozarządowymi, powiązanie programów skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych z programami skierowanymi na rozwój zasobów ludzkich, rozwój przekwalifikowań i reorganizacji, wzrost mobilności zawodowej i geograficznej, wzrost wynagrodzenia za pracę, rozwój nowych przedsiębiorstw w specjalnych strefach ekonomicznych i – co się z tym wiąże – większa liczba miejsc pracy i większy napływ podatków. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwijanie się zjawiska wykluczenia społecznego, ograniczona dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich, zjawisko osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem, istnienie zjawiska nielegalnego bezrobocia, znaczna przewaga kobiet wśród bezrobotnych (60% ogółu).

KWESTIA DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZINY

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobra komunikacja między pracownikami sfery samorządowej i pozarządowej, • aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • powoływanie nowych organizacji pozarządowych w powiecie, • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny, • prowadzenie działalności w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi, • istnienie placówki resocjalizacyjnej na terenie powiatu, • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny, • zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania wolnego czasu, • propagowanie idei wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży, • rozwój sieci szkół, w tym szkół specjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niedysponowanie dostateczną ilością środków finansowych, • ograniczony zakres współpracy między instytucjami zajmującymi się problematyką dzieci i młodzieży, • niedostateczna liczba specjalistów do pracy z rodziną, • niedostateczna liczba placówek dla samotnych matek z dziećmi, • niepełne wykorzystywanie potencjału zawodowego i naukowego pracowników, • mała aktywność w poszukiwaniu środków pozabudżetowych, • nieodpowiednie warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej, • ograniczona liczba punktów wsparcia dla rodzin w kryzysie, • słabo zorganizowany wypoczynek dzieci w czasie przerw w nauce. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży, • wzrost świadomości społecznej władz samorządowych, • członkostwo Polski w Unii Europejskiej szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny, • sprzyjająca pomocy społecznej dzieciom i młodzieży decentralizacja władzy, • prowadzenie programów profilaktycznych przez szkoły, • odpowiednia liczba ofert szkoleń i doskonalen zawodowych dla kadry w dziedzinie pracy z dziećmi, młodzieżą i rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności, • rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie, ubóstwo, • niski poziom współpracy między szkołą a rodziną, • niewystarczająca opieka medyczna w szkołach, • niewystarczające środki publiczne, • brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

KWESTIA OSÓB UZALEŻNIONYCH			
Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, • dysponowanie miejscami pobytu dla ofiar przemocy, • istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba osób przygotowanych do pracy z osobami uzależnionymi, • brak dobrze przygotowanej bazy lokalowej, • niefunkcjonowanie bazy lecznictwa odwykowego, • niewystarczające zatrudnienie w lecznictwie, • brak wymiany doświadczeń i informacji między instytucjami i organizacjami zajmującymi się uzależnieniami, • niewłączanie się społeczności lokalnych w działania pomocowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego, • zainteresowanie fachowców różnych dziedzin współpracą na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające możliwości sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, • brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy, • nieskuteczne i nieefektywne działania podejmowane na rzecz osób uzależnionych, • niedostatecznie wykorzystany system informacji, • zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności zachodzące w społeczeństwie.

KWESTIA OSÓB BEZDOMNYCH

Mocne strony	Slabe strony	Szanse	Zagrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie organizacji pozarządowej niosącej pomoc bezdomnym, • możliwość określenia miejsc grupowania się bezdomnych, • dysponowanie indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności, • dostrzeganie różnorodności problemu bezdomności i stosowanie działań zapobiegających bezdomności, • współdziałanie z różnymi podmiotami w ramach pomocy bezdomnym, • informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach pomocy, • istnienie struktury stacjonarnej dla osób bezdomnych, • posiadanie standardu usług dla osób bezdomnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niemożność określenia liczby osób bezdomnych, • niedostateczne angażowanie służb do działań na rzecz bezdomnych, • istnienie problemu minimalizowania zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych, • niewystarczająca infrastruktura na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności. 	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca pomiędzy organizacjami pozarządowymi a instytucjami samorządowymi i rządowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności, • niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych, • długotrwałe bezrobocie wśród osób bezdomnych, • ograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym.

KWESTIA LUDZI STARSZYCH

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie małymi formami pomocy społecznej dla osób starszych, • malejąca liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS, • wydłużenie średniego czasu trwania życia, • możliwość realizowania się osób starszych w organizacjach samopomocowych, • poprawianie sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych, • korzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym. 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, • brak profesjonalnego przygotowania kadry w dziedzinie spraw osób starszych, • niewystarczająca liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej, • a zajmujących się problematyką osób starszych, • niski poziom życia osób starszych; wzrastająca liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej, • zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową, • wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, • brak możliwości kontynuacji aktywności zawodowej przez osoby starsze, • brak pielęgniarek geriatrycznych, • brak opieki długoterminowej, • brak miejsc spotkań dla osób starszych z obszarów wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwienie systemu oświaty na problem osób starszych, • wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych, • prowadzenie promocji zdrowia wśród osób starszych, • system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej dla osób starszych szansą na poprawę warunków ich życia, • korzystne dla pomocy osobom starszym założenia systemu ochrony zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym, • niedostosowanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej, • wzrastająca liczba osób samotnych, • niedostosowana do osób starszych infrastruktura, • brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, • niedokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych, • niska świadomość społeczna dotycząca potrzeb osób starszych, • występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, • niesprzyjająca osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju.

KWESTIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie w sferze niepełnosprawności różnorodnych, aktywnie działających organizacji pozarządowych, • współpraca instytucji samorządowych z sektorem pozarządowym, • dobry przepływ informacji między podmiotami pomocowymi, • zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak upowszechniania w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych, • istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, • niedostateczne rozpoznawanie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście środowiska lokalnego, • nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym, • niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych, • niedostateczna oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi, • brak pełnego rozpoznania liczby osób niepełnosprawnych, • słaba edukacja rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych, • brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych i słaba edukacja w zakresie promowania pracy dla osób z upośledzeniem umysłowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, • prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych, • współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym, • sprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju, • zwiększająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • likwidacja barier architektonicznych w celu zwiększenia dostępności osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych, • wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej, usługi opiekuńcze.

ROZWÓJ KADR I SŁUŻB POMOCOWYCH			
Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowana kadra pracowników pomocy społecznej, • prowadzenie przez pracowników działań socjalnych z rodziną. 	<ul style="list-style-type: none"> • deficyt wyspecjalizowanych pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami, • przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań, • duża liczba osób ubiegających się o pomoc społeczną, • niewystarczająca liczba pracowników socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • dobre przygotowanie absolwentów szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej, • doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadre pomocy społecznej, • współpraca z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca ilość wykwalifikowanej kadry w stosunku do potrzeb, • wypalenie zawodowe pracowników służb pomocy społecznej.

POZIOM ZASPOKAJANIA POTRZEB UZNANYCH ZA PODSTAWOWE

Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia baza zabezpieczająca potrzeby społeczne: rozwinięta sieć placówek oświatowych, rozbudowane zaplecze kulturalne, wystarczająca sieć placówek służby zdrowia, • dostateczny dostęp do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, • istnienie terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych, • dobry dostęp społeczeństwa do opieki medycznej, • budowa nowych mieszkań komunalnych i socjalnych, • istnienie potencjału przedsiębiorstw budowlanych na terenie powiatu, • dysponowanie dobrze rozwiniętą siecią telekomunikacyjną. 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne dofinansowanie oświaty i nauki, • niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych, • niedostatecznie rozwinięta infrastruktura komunalna oraz sieć komunikacyjna na terenach wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się dostępność szkół ponadgimnazjalnych, wyższych i językowych, • wzrastający poziom wykształcenia mieszkańców, • rozwój przemysłu wysokich technologii, • wykorzystywanie środków pomocowych na ochronę środowiska, • rozwijanie agroturystyki, • korzystne dla komunikacji położenie regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • niepełne wykorzystanie bazy surowcowej i nowych źródeł energii, • brak kompleksowych rozwiązań technicznych i prawnych w ochronie i wykorzystywaniu środowiska naturalnego, • brak akwenów dla celów turystycznych, • istnienie zagrożenia powodziowego, • istnienie uciążliwych dla środowiska transportu i przemysłu, • niedysponowanie dobrymi powiązaniami sieci dróg lokalnych z krajowymi.

INNE MOCNE I SŁABE STRONY SYSTEMU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • duża liczba organizacji pozarządowych, • przychylność i otwartość władz na nowe rozwiązania, • dobry dostęp do ochrony zdrowia – szpital „Latawiec” oraz punkt dializ, • dobre położenie powiatu, • możliwość pozyskiwania środków finansowych z UE. 	<ul style="list-style-type: none"> • słaby przepływ informacji między instytucjami i organizacjami, • brak ośrodka wsparcia dla osób psychicznie chorych, • słabo rozwinięty wolontariat, • mała liczba mieszkań socjalnych i komunalnych, • pogarszający się dostęp do dużych ośrodków miejskich (likwidacja linii komunikacyjnych).

2.9. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.9.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Na terenie powiatu świdnickiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, prowadzonych przez samorzady oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy i działający w ramach PCPR Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Ośrodki Pomocy Społecznej w mieście Świdnica, gminie Świdnica, Świebodzicach, Strzegomiu, Żarowie, Jaworzynie Śląskiej, Marcinowicach i Dobromierzu, Dom Pomocy Społecznej w Jaskulinie dla 70 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych dysponujący 68 miejscami, Środowiskowy Dom Samopomocy dla 25 podopiecznych, Ośrodek Informacji dla osób niepełnosprawnych w Świebodzicach, Dom Dziecka w Bystrzycy Górnej (68 miejsc), placówki wsparcia dziennego TPD w Świdnicy (55 miejsc) i Strzegomiu (31 miejsc), Warsztaty Terapii Zajęciowej dla 35 osób, Schronisko dla Bezdomnych (80 miejsc) oraz Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Świdnicy, Strzegomiu i Świebodzicach.

Informację na temat gminnych ośrodków pomocy społecznej oraz instytucji prowadzonych przez samorząd powiatowy, oferujących pomoc i wsparcie mieszkańcom powiatu przedstawiamy w formie kart zasobów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy

ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Starostwo Powiatowe w Świdnicy.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej oraz rehabilitacji społecznej i zawodowej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

PCPR realizuje następujące formy pomocy:

- pomoc dla rodzin zastępczych,
- pomoc dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrywanie osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- usuwanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych,
- rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych,
- poradnictwo rodzinne.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Kadrę PCPR stanowi 21 osób, w tym 1 osoba na stanowisku dyrektorskim oraz 5 pracowników socjalnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

ul. Różana 1, 58-100 Świdnica.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miejski w Świdnicy.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 37 pracowników, w tym dyrektora oraz 15 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach

ul. Piłsudskiego 8, 58-160 Świebodzice.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miejski w Świebodzicach.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 24 pracowników, w tym kierownika oraz 8 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzegomiu

ul. Bankowa 13, 58-150 Strzegom.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miasta i Gminy Strzegom.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 33 pracowników, w tym kierownika oraz 13 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie

ul. Armii Krajowej 54, 58-130 Żarów.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miasta i Gminy Żarów.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 14 pracowników, w tym kierownika oraz 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzynie Śląskiej

ul. Wolności 2, 58-140 Jaworzyna Śląska.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Miasta i Gminy Jaworzyna Śląska.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 8 pracowników, w tym kierownika oraz 2 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

ul. Głowackiego 4, 58-100 Świdnica.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy w Świdnicy.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 11 pracowników, w tym kierownika oraz 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Marcinowicach

ul. Tuwima 22, 58-124 Marcinowice.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Marcinowice.

4. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 6 pracowników, w tym kierownika oraz 2 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu

ul. Cmentarna 14, 58-170 Dobromierz.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Urząd Gminy Dobromierz.

2. KAPITAŁ LUDZKI:

Ośrodek zatrudnia 6 pracowników, w tym kierownika oraz 3 pracowników socjalnych.

Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w poszczególnych gminach powiatu realizują zadania wobec osób potrzebujących pomocy zgodnie z ustawami o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych. Oferta jednostek skierowana jest do mieszkańców gmin, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy

ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne w zakresie uzależnień,
- terapie krótkoterminowe i systemowe,
- współpraca z instytucjami w rozwiązywaniu problemów klientów.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki jest skierowana do mieszkańców powiatu świdnickiego. W 2006 roku udzielono wsparcia 210 osobom (Ośrodek istnieje od października 2006 r.).

Dom Dziecka w Bystrzycy Górnej

Bystrzyca Górna 43, 58-100 Świdnica.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Świdnicki.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Dom Dziecka jest placówką opiekuńczo-wychowawczą, specjalizacyjną, obejmującą opieką całkowitą dzieci pozbawione stale lub czasowo opieki rodzicielskiej, dla których niemożliwym było umieszczenie w rodzinnej opiece zastępczej. W Domu przebywają dzieci w wieku od 3 do 18 lat, mieszkańcy powiatu świdnickiego. Placówka dysponuje 68 miejscami dla podopiecznych – 34 miejsca w budynku głównym w Bystrzycy Górnej w trzech autonomicznych grupach mieszkalnych i 34 miejscami w trzech mieszkaniach usamodzielnienia i aktywizacji życiowej w Świdnicy. Dom Dziecka zapewnia kompleksową opiekę w zakresie wychowania i zapewnienia dzieciom całkowitego utrzymania, określone w ustawie o pomocy społecznej i rozporządzeniu o placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówka współpracuje z rodzicami biologicznymi dzieci w celu zapewnienia możliwości rekonstrukcji rodziny oraz

z kandydatami na rodziców zastępczych. Placówka prowadzi hostel na 6-8 miejsc dla kobiet będących ofiarami przemocy w rodzinie i młodych ludzi będących w trudnej sytuacji życiowej.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców powiatu świdnickiego, dzieci pochodzących ze środowisk ubogich i patologicznych, sierot pozbawionych opieki rodzicielskiej, a także osób dorosłych, zwłaszcza kobiet znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i rodzin dysfunkcyjnych, wymagających wsparcia oraz rodzin i kandydatów na rodziny zastępcze.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

Kontynuacja dotychczasowych kierunków działania i osiągnięcie wysokich standardów opieki nad dzieckiem; rozwój działań profilaktycznych i szkoleniowych dla rodzin z powiatu w formie Ośrodka Wspierania Rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych czasowo w Domu Dziecka, w rodzinach zastępczych.

Dom Pomocy Społecznej w Jaskulinie

Jaskulin 13, 58-170 Dobromierz

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Powiat Świdnicki.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

- usługi pielęgnacyjne,
- usługi zdrowotne,
- usługi rehabilitacyjne,
- usługi socjalne,
- usługi terapeutyczne,
- usługi edukacyjne,
- usługi religijne.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do 70 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, mieszkańców DPS oraz, poprzez działania prospołeczne, do społeczności gminy, powiatu i województwa.

4. PROPOZYCJE W ZAKRESIE ROZWOJU PLACÓWKI (POTRZEBY):

- stworzenie bazy rekreacyjno-wypoczynkowej dla potrzeb mieszkańców, która stanie się miejscem animacji kulturalnej również dla społeczności lokalnej i przyczyni się do integracji różnych środowisk, w tym osób z problemami społecznymi (np. bezrobotnych, rodzin ubogich),

- zaangażowanie wolontariatu i sektora organizacji pozarządowych do pozyskania środków unijnych na realizację projektów unijnych,
- promocja twórczości osób niepełnosprawnych m.in. poprzez przydzielanie funkcji ambasadora-promotora tej twórczości przedstawicielom władz samorządowych,
- uczestnictwo personelu Domu w specjalistycznej ofercie edukacyjnej w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udział w procesie osvajania społeczeństwa z problemem niepełnosprawności poprzez wykorzystanie mediów,
- angażowanie do działalności wolontariackiej z osobami niepełnosprawnymi młodzieży ze środowisk zagrożonych innymi problemami z terenu powiatu,
- stała współpraca z władzami gminy i powiatu w realizacji oferty kulturalnej, inicjowanie współpracy z podmiotami spoza regionu.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świdnicy

ul. Pionierów 14, 58-100 Świdnica.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świebodzicach

ul. Skłodowskiej Curie 9, 58-160 Świebodzice.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzegomiu

Al. Wojska Polskiego 16A, 58-150 Strzegom.

1. PODMIOT PROWADZĄCY:

Starostwo Powiatowe w Świdnicy.

2. CO OFERUJE (ZAKRES USŁUG):

Poradnie działają w powiecie świdnickim i przeprowadzają badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne i lekarskie oraz świadczą pomoc pośrednią w postaci wydawania opinii oraz orzeczeń, a także pomoc bezpośrednią w postaci prowadzenia zajęć specjalistycznych, udzielania porad i przeprowadzania badań przesiewowych. Ponadto jednostki udzielają wsparcia nauczycielom, rodzicom i wychowawcom w postaci przeprowadzania treningów, warsztatów i rad pedagogicznych, prowadzenia terapii oraz organizowania prelekcji, wykładów i spotkań.

3. DO KOGO SKIEROWANA JEST OFERTA JEDNOSTKI (KATEGORIE I ILOŚĆ KLIENTÓW):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci, młodzieży i rodziców oraz wychowawców i nauczycieli z placówek oświatowo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu.

2.9.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Samorząd powiatu współpracuje z lokalnymi organizacjami należącymi do sektora pozarządowego w oparciu o przyjmowany corocznie uchwałą Rady Powiatu program współpracy Powiatu Świdnickiego z organizacjami pozarządowymi. Poniższe zestawienie tabelaryczne prezentuje organizacje należące do sektora pozarządowego (wraz z charakterystyką ich działania), które prowadzą współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. Współpraca ta odbywa się w następujących formach:

- dofinansowania działalności statutowej organizacji (2 przypadki – TPD w Świdnicy i TPD w Strzegomiu),
- wsparcia rzeczowego (bezpłatne przekazanie sprzętu komputerowego przez PCPR dwóm organizacjom pozarządowym),
- dofinansowania działalności sportowej, turystyczno-rekreacyjnej i kulturalnej organizacji pozarządowych zajmujących się osobami niepełnosprawnymi (25 przypadków).

Lista organizacji pozarządowych współpracujących z PCPR

Lp.	Nazwa	Adres	Charakterystyka działania	Kategorie klienta	Liczba osób objętych opieką w 2006 r.
1.	Świdnickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych	58-100 Świdnica, ul. Kilińskiego 53/1, tel. 640-25-05	<ul style="list-style-type: none"> • porady, szkolenia, • spotkania integracyjne, • wypożyczanie sprzętu rehabilitacyjnego, • grupy samopomocowe 	Osoby niepełnosprawne i ich rodziny	106 osób
2.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta – Koło w Świdnicy	58-100 Świdnica, ul. Westerplatte 51, tel. 856-97-70	<ul style="list-style-type: none"> • pobyt w schronisku: nocleg, korzystanie ze świetlicy, telewizji, prasy, wyżywienie, pralnia, łazienka, • pomoc prawna i socjalna, • posiłek dla ubogich, • pomoc rzeczowa, • terapia dla uzależnionych i współuzależnionych, • pomoc poradniczo-informacyjna w rozwiązywaniu problemów życiowych 	Osoby bezdomne, ubogie, w tym niepełnosprawne	80 osób

3.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Świdnicy	58-100 Świdnica, ul. Słobódzkiego 28, tel. 852-10-39 Tel. 850-89-28 Tel. 857-75-02	OREW – Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Świdnicy: <ul style="list-style-type: none"> • edukacja (spełnianie obowiązku szkolnego dla dzieci z głębszym upośledzeniem umysłowym), • rehabilitacja, • rewalidacja, • terapia psychologiczna, • terapia logopedyczna, • muzykoterapia WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Mokrzeszowie: <ul style="list-style-type: none"> • rehabilitacja, • rewalidacja, • pomoc psychologiczna, • pracownie terapeutyczne, • zajęcia uspołeczniające ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Świdnicy: <ul style="list-style-type: none"> • rehabilitacja, • rewalidacja, • pomoc psychologiczna, • pracownie terapeutyczne, • muzykoterapia 	OREW – dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym od 3 do 24 roku życia WTZ – osoby z upośledzeniem umysłowym w wieku od 18 roku życia ŚDS – osoby z upośledzeniem umysłowym od 16 roku życia	46 osób 35 osób 25 osób oraz ok. 66 członków
4.	Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”	58-100 Świdnica, ul. Grodzka 19, tel. 852-03-46, 58-130 Żarów, ul. Armii Krajowej 56, tel. 857-03-50.	<ul style="list-style-type: none"> • leczenie, opieka medyczna, • opieka duszpasterska, • opieka paliatywna, • pomoc w zdobyciu sprzętu rehabilitacyjnego (wypożyczanie sprzętu medycznego), • pomoc psychologiczna, • usługi opiekuńcze, • pomoc rzeczowa (leki, materiały opatrunkowe), • pomoc poradniczo-informacyjna, • organizowanie czasu wolnego, • organizowanie wypoczynku nieuleczalnie chorym, 	Terminalnie i nieuleczalnie chorzy, rodziny osób chorych i niepełnosprawnych	155 osób

			<ul style="list-style-type: none"> • grupy wsparcia i samopomocy, • opieka wolontariuszy (pomoc w robieniu zakupów, w przygotowaniu posiłków) 		
5.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Świdnicy	58-100 Świdnica, ul. Al. Niepodległości 4, tel. 852-05-67	<ul style="list-style-type: none"> • usługi opiekuńcze i pielęgnarskie, • opieka paliatywna dla osób chorych, • pomoc rzeczowa, • posiłek dla potrzebujących, • wydawanie odzieży, • realizacja talonów na wyprawki dla niemowląt i środki czystości, • klub dla osób samotnych, • pomoc w załatwianiu formalności 	Chorzy i niepełnosprawni, osoby starsze i kombatanci, bezrobotni, bezdomni, uchodźcy, rodziny w ogóle, zwłaszcza wielodzietne	625 osób
6.	Stowarzyszenie Pomocy na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Świebodzicach	58-160 Świebodzice, ul. Mieszka Starego 6, tel. 666-96-21	<ul style="list-style-type: none"> • rehabilitacja wraz z basenem, • lekcje języka angielskiego, • korepetycje i zajęcia świetlicowe, • dystrybucja żywności dla osób potrzebujących pomocy 	Dzieci i młodzież niepełnosprawna	71 osób
7.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Środowiskowe Ognisko Wychowawcze „Nasze Gniazdo” w Świdnicy	58-100 Świdnica, ul. Kościelna 40, tel. 853-64-97	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc żywnościowa, • zajęcia wyrównujące braki edukacyjne, • pomoc w nauce szkolnej, • poradnictwo pedagogiczne dla rodziców, • terapia dla dzieci z rodzin alkoholowych, • organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży, • zajęcia z socjoterapii i promocji zdrowia, • prowadzenie małych form teatralnych, • rozwój zainteresowań i uzdolnień 	Dzieci i młodzież z rodzin biednych, dysfunkcyjnych, patologicznych	55 osób

8.	Polski Czerwony Krzyż – Zarząd Rejonowy w Świdnicy	58-100 Świdnica, Pl. Grunwaldzki 3, tel. 852-23-88	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc rzeczowa (zbiórka i wydawanie przedmiotów codziennego użytku, odzieży), • spotkania dla honorowych dawców krwi 	Rodziny biedne, potrzebujące pomocy	1371 osób
9.	Polski Związek Niewidomych	58-100 Świdnica, ul. Al. Niepodległości 12, tel. 852-18-76. 58-160 Świebodzice, ul. Świdnicka 8, tel. 854-08-64. 58-150 Strzegom, ul. Paderewskiego 36, tel. 855-00-27	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie spotkań środowiskowych, • prelekcje i odczyty, • wypożyczanie czasopism i pism breilowskich, • pomoc w załatwianiu formalności, • kierowania na leczenie, • porady prawne, • zajęcia rehabilitacyjne, • rozwój zainteresowań i uzdolnień 	Osoby niewidome i niedowidzące	232 osoby
10.	Fundacja „SERCE” Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej	58-100 Świdnica, ul. Długa 33, ul. Kościelna 15, tel. 852-52-90	<ul style="list-style-type: none"> • opieka nad dziećmi chorymi i niepełnosprawnymi, • organizacja zajęć o charakterze integrującym, • prowadzenie Dziecięcego Telefonu Zaufania, • dożywianie, • pomoc rzeczowa dzieciom, wyposażanie w podręczniki szkolne dzieci z rodzin najuboższych, • pomoc w nauce szkolnej, • terapia dla dzieci z rodzin alkoholowych, • organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży, • praca z rodziną, konsultacje wychowawcze, • propagowanie i obrona praw dziecka 	Dzieci i młodzież z rodzin ubogich, dysfunkcyjnych, patologicznych, dzieci chore i niepełnosprawne	59 osób

11.	Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”	58-100 Świdnica, ul. Mickiewicza 9, tel. 853-33-27	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przedszkola dla dzieci w wieku 3-6 lat, • świetlica dla dzieci w wieku szkolnym, • hostel dla ofiar przemocy, • pomoc rzeczowa, • pomoc żywnościowa, w tym wydawanie posiłków, • organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży, • organizacja wypoczynku letniego i zimowego, • praca z rodziną, konsultacje wychowawcze, • pomoc w nauce szkolnej, • socjoterapia 	Dzieci i młodzież z środowisk ubogich, patologicznych, ofiary przemocy domowej	150 osób
12.	Fundacja „Nasze Dzieci”	58-130 Żarów, ul. Akacyjowa 12, Tel. 857-09-40	<ul style="list-style-type: none"> • edukacja i opieka przedszkolna, • prowadzenie działalności wychowawczej i formacyjnej, • promocja zdrowia, • profilaktyka i edukacja zdrowotna, • niwelowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania dzieci niepełnosprawnych, • wszechstronny rozwój dzieci 	Dzieci z rodzin ubogich, chorych, niepełnosprawnych, wybitnie uzdolnionych, pochodzących z rodzin patologicznych	31 osób
13.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	58-100 Świdnica, Rynek 26, tel. 852-27-17, 58-160 Świebodzice, ul. Żeromskiego 13/15, tel. 854-29-49	<ul style="list-style-type: none"> • leczenie i opieka medyczne, • organizowanie wypoczynku, turnusy rehabilitacyjne, • zajęcia rehabilitacyjne, • pomoc w uzyskaniu zniżki na przejazdy publicznymi środkami transportu 	Osoby starsze i kombatanci	22 osoby

14.	Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze Stomią „Życie”	58-100 Świdnica, ul. Spacerowa 2, tel. 640-61-32	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc informacyjno-poradnicza, • kierowanie do odpowiednich placówek, instytucji osób potrzebujących pomocy, • pomoc w zdobyciu sprzętu medycznego, rehabilitacyjnego, • pomoc psychologiczna, • spotkania, animacja środowisk, • zajęcia rehabilitacyjne, • pomoc w załatwieniu formalności 	Osoby ze stomią i ich rodziny	219 osób
15.	Dolnośląskie Stowarzyszenie Ochrony Bezrobotnych	58-100 Świdnica, ul. Wodna 4, tel. 856-94-39	<ul style="list-style-type: none"> • szkolenia zawodowe, przekwalifikowania, doradztwo • pomoc w załatwianiu formalności, • porady prawne, • pomoc rzeczowa • żywność, posiłki 	Osoby bezrobotne i ich rodziny, osoby bezdomne	6724 osoby
16.	Świdnickie Stowarzyszenie „Amazonki”	58-100 Świdnica, ul. Długa 33, tel. 857-77-27.	<ul style="list-style-type: none"> • udzielanie wsparcia kobietom dotkniętym rakiem piersi, niesienie im pomocy i dzielenie się doświadczeniami, • terapia grupowa, • spotkania integracyjne, • rehabilitacja, • wykłady lekarzy specjalistów, • turnusy rehabilitacyjne, • pomoc finansowa 	Kobiety dotknięte rakiem piersi i ich rodziny	35 osób
17.	Klub Abstynenta „Access”	58-100 Świdnica, ul. Chrobrego 4, tel. 857-84-86	<ul style="list-style-type: none"> • grupy wsparcia i samopomocy, • pomoc informacyjno-poradnicza, • pomoc w załatwianiu formalności, • interwencje, • profilaktyka, • pomoc dzieciom osób uzależnionych 	Osoby uzależnione i współuzależnione, ich rodziny	
18.	Klub Abstynenta „Arka”	58-150 Strzegom, pl. Jana Pawła II 10, tel. 608-370-594	<ul style="list-style-type: none"> • grupy wsparcia i samopomocy, • pomoc informacyjno-poradnicza, • terapia dla osób 	Osoby uzależnione i współuzależnione, ich rodziny, sprawcy przemocy	

			<p>uzależnionych i współuzależnionych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • terapia dla sprawców przemocy, • terapia dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym 		
19.	Stowarzyszenie Inicjatywa Wobec Zagrożeń „ANAN”	58-100 Świdnica, Pl. Wojska Polskiego 4, tel. 853-89-80	<ul style="list-style-type: none"> • grupy wsparcia i samopomocy, • poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne, • socjoterapia, • terapia indywidualna i rodzinna, • prowadzenie programów profilaktycznych, • szkolenia dla podopiecznych i ich opiekunów, • pomoc prawna, • telefon zaufania • prowadzenie grup dziecięco-młodzieżowych, organizowanie im wypoczynku 	Osoby uzależnione i współuzależnione, ich rodziny	
20.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych „Rodzinka”	58-150 Strzegom, ul. Świdnicka 21-23, tel. 697-886-509	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc rodzinom zastępczym w różnych potrzebach losowych, • rozwiązywanie problemów wychowawczych, • propagowanie polityki prorodzinnej, • organizowanie imprez rozrywkowych, kulturalnych, oświatowych, sportowych, szkoleń, poradnictwa i doradztwa, • wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania rodzin zastępczych i innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, • pomoc w usamodzielnieniu się pełnoletnich wychowanków, • pomoc prawna 	Rodziny zastępcze, wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodziny problemowe	

21.	Koło Ligi Polskich Kobiet	58-100 Świdnica, ul. Długa 33	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc psychologiczna, • pomoc prawna 	Osoby potrzebujące pomocy ogółem	
22.	Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne	58-100 Świdnica, ul. Muzealna 1, tel. 853-52-60	<ul style="list-style-type: none"> • żywność, posiłki, • dystrybucja darów rzeczowych, odzieży, • profilaktyka uzależnień, • hostel 	Osoby bezdomne, uzależnione, ubogie	2009 osób
23.	Fundacja Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”	58-100 Świdnica, ul. Podmiejska 11	<ul style="list-style-type: none"> • dożywianie, • socjoterapia, • pomoc w nauce, • zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców, • rozwój zainteresowań, • profilaktyka uzależnień, • pomoc psychologiczna 	Dzieci i młodzież w wieku szkolnym, głównie z dzielnicy „Zawiszów”, które nie mają zapewnionych warunków socjalno-bytowych w domu lub prawidłowych postaw i wzorów wychowawczych, dzieci niedostosowane społecznie	25 dzieci z rodzinami oraz doraźnie 50 osób

2.10. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Zespół dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie powiatu świdnickiego korzystał z szeregu możliwości pozyskania informacji od jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, korzystano ze źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT. Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu.

Zmiany demograficzne, problem starzenia się mieszkańców

Zachodzące procesy demograficzne w istotny sposób oddziałują na sytuację społeczno-ekonomiczną ludności. Prognozy demograficzne dla powiatu świdnickiego zapowiadają umacnianie się pewnych tendencji, co powoduje konieczność zaplanowania działań mających na celu dostosowanie polityki społecznej do skutków tych zmian oraz stymulowanie zjawisk sprzyjających niwelacji niekorzystnych trendów. Do zjawisk, które w największym stopniu wpływają i będą wpływały na sytuację społeczno-ekonomiczną powiatu, należą: spadek dzietności kobiet oraz wzrost przeciętnej długości życia.

W najbliższych latach na sytuację demograficzną w powiecie będzie również oddziaływać ruch migracyjny ludności, zarówno krajowy, jak i zagraniczny, przy czym wpływ tego pierwszego będzie większy (będą przeważały, występujące od kilku lat i związane ze zjawiskiem suburbanizacji, przemieszczenia z miast na obszary wiejskie). Powyższe zjawiska spowodują, iż struktura społeczna powiatu w najbliższych latach będzie kształtować się podobnie jak całego kraju.

Według *Prognozy ludności na lata 2003-2030* opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny, struktura ludności powiatu świdnickiego w poszczególnych grupach wiekowych będzie się przedstawiała następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) – do 2030 roku liczba dzieci i młodzieży będzie systematycznie maleć (z 35.153 w 2006 r. do 19.672 w 2030 r.). Sytuacja ta może stać się szansą dla systemu edukacji, gdyż łatwiej będzie podołać obowiązkowi kształcenia i opieki nad dziećmi przy mniejszej populacji. Istniejąca infrastruktura i baza dydaktyczna na terenie powiatu może posłużyć do rozwoju bogatszej oferty edukacyjnej zarówno dla dzieci, które wymagają dodatkowej pomocy w nauce lub chcą rozwijać umiejętności, jak również dla dorosłych, którzy stoją obecnie przed koniecznością udoskonalania swoich umiejętności poprzez kształcenie ustawiczne i szkolenia.
- osoby w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-65 lat – zmniejszanie się od 2005 r. liczby osób w wieku 19-24 lata (z 16.299 w 2005 r. do 7.386 w 2030 r.) oraz spadek od 2009 r. udziału osób w wieku niemobilnym (powyżej 44. roku życia) w grupie osób będących w wieku aktywności zawodowej (z 42.725 w 2009 r. do 34.979 w 2021 r.). Grupa ta będzie kończyć aktywność zawodową i zasili grono osób w wieku poprodukcyjnym.
- osoby w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni powyżej 65 lat i kobiety powyżej 60 lat) – liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie stale rosła (z 24.792 w 2006 r. do 41.409 w 2030 r.), zwiększając silną obecnie presję na system zabezpieczenia społecznego. Zważywszy na to, iż jednym z obszarów zainteresowań polityki społecznej powinno stać się wspieranie aktywnej starości, należy zadbać o to, aby czas, jakim dysponują współcześni i przyszli seniorzy, mógł być efektywnie i satysfakcjonująco wykorzystany. Ponadto konieczne będzie zapewnienie dla osób starszych odpowiedniej opieki całodobowej, w pierwszym rzędzie mającej charakter rodzinny, a dalej instytucjonalnej.

Niepełnosprawność

Wzrost udziału osób starszych w ogóle mieszkańców powiatu świdnickiego z pewnością przyczyni się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – w 2002 roku na terenie powiatu udział osób niepełnosprawnych w gronie osób w wieku poprodukcyjnym wynosił aż 44,8% (10.895 osób). Nie ulega wątpliwości, że w związku z zakresem kompetencji samorządu powiatowego należy zaprogramować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne łamanie barier architektonicznych, a z drugiej – będą ułatwiały poprzez rehabilitację powrót przynajmniej części osób niepełnosprawnych na rynek pracy.

Rodzina, sytuacja dziecka

Analizując sytuację rodzin zamieszkujących powiat świdnicki, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na problem uzależnień oraz trudności na rynku pracy i problemy finansowe, które w istotny sposób utrudniają im funkcjonowanie. W działaniach samorządu powiatu świdnickiego szczególne znaczenie powinny mieć inicjatywy służące rozwojowi różnych form doradztwa i poradnictwa, które obejmowałyby m.in. takie obszary funkcjonowania rodzin, jak trudności socjalno-bytowe, kwestie wychowania dzieci oraz problemy związane z uzależnieniami i przemocą domową. Świadczona pomoc winna być poprzedzona zdiagnozowaniem sytuacji rodzin – np. w przypadku dzieci z rodzin o niskich dochodach wsparcie może polegać na zakwalifikowaniu tej grupy do programu „Wyrównywania szans”, pomocy w uzyskaniu stypendiów (naukowych, socjalnych), pomocy rzeczowej, organizowaniu akcji charytatywnych oraz objęciu programem dożywiania uczniów. Ważnym wyzwaniem dla podmiotów działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie w powiecie powinno być również uatrakcyjnienie oferty spędzania czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia, wolnego od używek, aktów agresji i przemocy oraz przestępczości. W tym kontekście istotne znaczenie ma prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, tworzenie miejsc spędzania czasu wolnego (placów zabaw, świetlic osiedlowych i środowiskowych, klubów, obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych), dofinansowanie placówek pozaszkolnych, by mogły należycie spełniać swoją rolę, realizowanie programów wychowawczych i profilaktycznych, organizowanie akcji w tym zakresie oraz prowadzenie kampanii informacyjnych w środowiskach lokalnych mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat przestępczości oraz zagrożeń wynikających ze stosowania używek. Nieodzownym elementem pracy z dzieckiem powinna być również działalność zmierzająca do szerzenia wiedzy i kultury pedagogicznej wśród rodziców.

W działaniach samorządu powiatu świdnickiego szczególne znaczenie powinny mieć również inicjatywy zabezpieczające sytuację dziecka, które musiało opuścić rodzinę. Należy stawiać na opiekę rodzinną (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka), a dopiero gdy ta będzie niewystarczająca, na instytucjonalną. Nie można zapominać o aktywizowaniu do właściwej działalności struktur gminnych, tak by odebranie dziecka rodzinie było zdecydowanie ostatecznością.

Analiza sytuacji rodzin zamieszkujących powiat świdnicki wykazała również występowanie problemów mieszkaniowych, które wiążą się z niedostatecznym rozwojem budownictwa mieszkaniowego oraz złymi warunkami mieszkaniowymi. Problemy lokalowe, doskwierające szczególnie osobom mającym trudną sytuację finansową i młodym, pogłębia niewystarczająca liczba tanich mieszkań socjalnych.

Ubóstwo

Problem ubóstwa w zasadniczy sposób dotyka rodziny zamieszkujące powiat świdnicki. Niepokój budzą niskie zarobki, które w konfrontacji z relatywnie wysokimi kosztami utrzymania prowadzą do ubożenia grup mających pracę, co z kolei negatywnie wpływa na sytuację dziecka w rodzinie. Według danych OPS-ów funkcjonujących na terenie powiatu ubóstwo stanowi główną przyczyną ubiegania się o wsparcie z systemu pomocy społecznej. W 2004 roku z uwagi na brak dostatecznych środków do życia wsparciem objęto 23.203 osoby w rodzinach, co stanowiło 14,4% ogółu mieszkańców powiatu. Dwa lata później sytuacja była lepsza – pomocy z powodu ubóstwa udzielono 17.247 osobom w rodzinach, których udział w ogólnej liczbie ludności powiatu wynosił 10,8%. Ta korzystna tendencja nie zmienia jednak faktu, iż jest to nadal najistotniejsza przyczyna ubiegania się osób i rodzin o wsparcie. Z uwagi na to, iż rozwiązywaniem problemu ubóstwa zajmują się przede wszystkim jednostki organizacyjne pomocy społecznej na poziomie gminnym, konieczne jest – ze strony samorządu powiatowego – wspieranie ich w tych działaniach pod względem metodycznym i merytorycznym.

Bezrobocie

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych (w grupie osób, które nie pracują, można zidentyfikować największy odsetek doświadczających biedy). Jest ona uzależniona m.in. od poziomu wykształcenia (wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie bezrobociem), co bardzo wyraźnie widać w przypadku osób bezrobotnych zamieszkujących w powiecie świdnickim. Według danych PUP-u w latach 2004-2006 na terenie powiatu problem braku zatrudnienia w najmniejszym

stopniu dosięgał osób z wykształceniem wyższym i średnim, a w największym – osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym.

Trudności na rynku pracy w największym stopniu przyczyniają się do ubożenia mieszkańców. Z jednej strony brak pracy, utrata zasiłku dla bezrobotnych uniemożliwiają zarobkowanie, a dodatkowo pozostawanie w bezrobociu przez kilka lat zmniejsza szanse na ponowne zatrudnienie. Z drugiej jednak, wykonywanie niskopłatnej pracy i zatrudnienie w rolnictwie dla osób posiadających niewielkie gospodarstwa również nie zabezpieczają dochodów rodzin na wystarczającym poziomie. Jedną z konsekwencji takiej sytuacji jest emigracja zarobkowa, w przypadku powiatu świdnickiego na dużą skalę, która prowadzi do rozluźnienia więzi rodzinnych oraz braku należytej opieki rodziców nad dziećmi.

Ważność problemu bezrobocia w powiecie świdnickim potwierdzają dane OPS-ów funkcjonujących na jego terenie. W 2004 i 2006 r. brak zatrudnienia był drugą co do wielkości, pod względem liczby beneficjentów, przyczyną udzielania wsparcia z systemu pomocy społecznej. W 2004 roku z uwagi na bezrobocie wsparciem objęto 17.611 osób w rodzinach, co stanowiło 10,9% ogółu mieszkańców powiatu. Dwa lata później sytuacja była lepsza – pomocy z powodu braku pracy udzielono 15.275 osobom w rodzinach, których udział w ogólnej liczbie ludności powiatu wynosił 9,5%. Jest to korzystna zmiana, niemniej trzeba mieć na uwadze fakt, iż bezrobocie jest nadal jedną z najistotniejszych przyczyn ubiegania się osób i rodzin o wsparcie z systemu pomocy społecznej.

Wykluczenie i marginalizacja

Odrębna kategoria problemów dotyczy poszczególnych grup społecznych, które z racji niekorzystnie toczących się kolei losu, czynników mniej lub bardziej zawinionych, doświadczają szczególnie silnej ekspozycji na zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Na terenie powiatu świdnickiego można zidentyfikować następujące grupy znajdujące się w trudnej sytuacji: osoby bezdomne, osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, w szczególności osoby z problemem alkoholowym, osoby będące ofiarami przemocy, osoby opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze. Integracja tych grup wymaga wdrażania przemyślanych, kompleksowych programów, które będą uwzględniały specyfikę członków danej grupy.

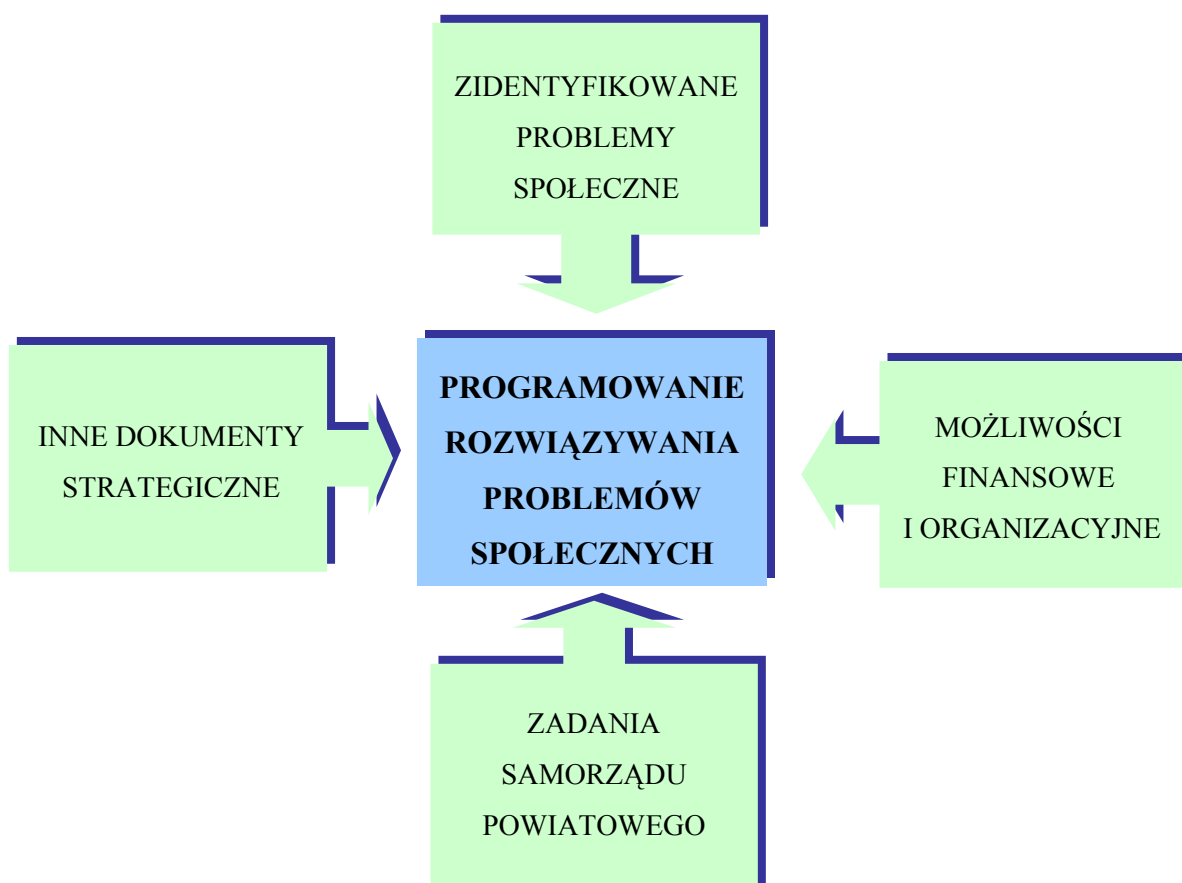
Kapitał społeczny i ludzki

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnych społeczności wpływają również kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz system monitorowania i oceny pojawiających się problemów społecznych. Samorząd powiatu świdnickiego powinien rozwijać

współpracę z sektorem pozarządowym, aby móc w skuteczny sposób realizować nowatorskie rozwiązania i występować o fundusze wspomagające rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Nie należy zapominać równocześnie o dalszej profesjonalizacji służb publicznych, a w szczególności pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodkach Pomocy Społecznej, którzy powinni stać się w niedługim czasie liderami i animatorami rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Szkolenia, rozwój zawodowy i zwiększone nakłady na służby społeczne powinny zaowocować zwiększoną efektywnością zawieranych kontraktów socjalnych, programowanych i realizowanych projektów socjalnych.

Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym, zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej, nie sposób nie dostrzec tych kwestii w dokumencie programowym i nie wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju.

ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ

Powyższy wykres przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych powiatu. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu powiatowego oraz warunki finansowe, nieco mniejsze, choć także istotne, inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. Założenia te są spójne z zapisami dokumentów programowych, które powstały na poziomie kraju, województwa i powiatu, tj. Narodowej Strategii Integracji Społecznej, Krajowego Planu Działania na Rzecz Integracji Społecznej, Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności 2007-2013), Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na lata 2005-2013 oraz Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego.

3.1. MISJA

***POWIAT ŚWIDNICKI WSPIERA RODZINĘ, AKTYWNIIE PRZECIWDZIAŁA
MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ ORAZ DAŻY DO ROZWOJU
OBYWATELSKIEGO MIESZKAŃCÓW***

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

***POWIAT ŚWIDNICKI WSPIERA RODZINĘ, AKTYWNI
PRZECIWDZIAŁA MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ ORAZ DAŻY
DO ROZWOJU OBYWATELSKIEGO MIESZKAŃCÓW POPRZEZ:***

**Zintegrowany system wsparcia rodziny, ze szczególnym
uwzględnieniem pozycji dzieci i młodzieży**

**Aktywizację i integrację grup zagrożonych
marginalizacją społeczną**

**Rozwój systemu rehabilitacji, aktywizacji i wsparcia
osób niepełnosprawnych oraz seniorów**

Partnerstwo na rzecz aktywizacji lokalnych grup społecznych

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny nr 1
**ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
POZYCJI DZIECI I MŁODZIEŻY**

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
<p>Rozwój systemu sprzyjającego rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych</p>	<p>1. Podejmowanie kompleksowych działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom bądź rozwiązaniu ich we wczesnym stadium, szczególnie poprzez dokształcanie kadr pomocy społecznej w powiecie.</p> <p>2. Rozwój usług społecznych na rzecz dzieci i młodzieży poprzez dokształcanie kadry pedagogicznej w celu podniesienia poziomu i jakości edukacji.</p> <p>3. Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży.</p> <p>4. Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego.</p> <p>5. Wsparcie rozwoju sieci placówek edukacyjnych, kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności do bazy już istniejącej (szczególnie w godzinach popołudniowych).</p>	<p>jednostki organizacyjne pomocy społecznej</p> <p>jednostki oświatowe</p> <p>jednostki organizacyjne gminne i powiatowe</p> <p>jednostki organizacyjne gminne i powiatowe</p> <p>jednostki organizacyjne gminne, ośrodki kultury, ośrodki sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba świadczeniobiorców przypadająca na 1 pracownika, • liczba pracowników objętych dokształcaniem, • liczba zorganizowanych warsztatów i konferencji dla kadry pedagogicznej, • liczba realizowanych programów z zakresu pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób w nich uczestniczących, • liczba rodziców objętych programami i projektami szkolnymi, • liczba osób objętych poradnictwem pedagogicznym i psychologicznym, • liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych, • liczba imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, • liczba punktów świadczących pomoc psychologiczną.

Cel strategiczny nr 1

**ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
POZYCJI DZIECI I MŁODZIEŻY**

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
<p>Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji</p>	<p>1. Wsparcie rodziny biologicznej w środowisku oraz pomoc w przezwyciężaniu trudności materialnych, emocjonalnych i wychowawczych, w szczególności poprzez współpracę z gminnymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej oraz wdrażanie programów wspierających rodzinę.</p> <p>2. Objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną: – rozwój zastępczej opieki i rodzinnej, – dążenie do zabezpieczenia mieszkań dla wychowanków opuszczających system opieki zastępczej, w tym organizacja mieszkań chronionych.</p> <p>3. Wsparcie rozwoju sieci placówek, w tym opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.</p> <p>4. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia schroniska dla kobiet i samotnych matek.</p> <p>5. Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych, w tym budowa nowych o niskich kosztach budowy i utrzymania.</p>	<p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, RODK</p> <p>PCPR, Sąd – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Dom Dziecka, organizacje pozarządowe, urzędy gminne, rodziny zastępcze</p> <p>Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe</p> <p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe</p> <p>gminy</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2009</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2009-2010</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych wsparciem, • liczba realizowanych programów i projektów socjalnych, • liczba zawiązanych rodzin zastępczych, • liczba mieszkań chronionych przeznaczonych dla młodzieży opuszczającej placówki opiekuńcze, • liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, • liczba placówek wsparcia dla kobiet i samotnych matek, • liczba nowych mieszkań socjalnych, • liczba osób objętych pracą socjalną, • liczba spotkań z przedstawicielami gminnymi w ramach zespołu interdyscyplinarnego, • liczba akcji propagujących rozwój rodzicielstwa zastępczego, • liczba szkoleń dla rodzin zastępczych oraz liczba ich uczestników, • liczba zawartych kontraktów socjalnych.

Cel strategiczny nr 1

**ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
POZYCJI DZIECI I MŁODZIEŻY**

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	6. Prowadzenie pracy socjalnej skierowanej na odbudowę rodziny.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej,	2008-2013 praca systemowa	
Przeciwdziałanie przemycy w rodzinie	1. Kontynuacja funkcjonowania i rozwój form pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej oraz zwiększenie bazy lokalowej.	PCPR, Starostwo Powiatowe	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej, • liczba osób objętych poradnictwem i terapią, • liczba zespołów interdyscyplinarnych do spraw przemycy w rodzinie i interwencji w sytuacjach kryzysowych, • liczba spotkań, konferencji i seminariów oraz liczba osób w nich uczestniczących, • liczba realizowanych programów i projektów oraz liczba osób nimi objętych, • liczba osób objętych wsparciem z powodu przemycy w rodzinie, • liczba ośrodków wsparcia dla ofiar i sprawców przemycy w rodzinie.
	2. Rozwój poradnictwa i terapii z zakresu praw ofiar przemycy.	gminy, PCPR, Policja	2008-2013 praca systemowa	
	3. Utworzenie i funkcjonowanie interdyscyplinarnych zespołów złożonych z przedstawicieli samorządów terytorialnych, policji, ochrony zdrowia w celu rozwiązywania problemów przemycy w rodzinie oraz opracowywania procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, Urzędy Gmin	2008-2013 praca systemowa	

Cel strategiczny nr 1

**ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM
POZYCJI DZIECI I MŁODZIEŻY**

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	4. Edukacja społeczna w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.	PCPR, Gminy, media, Policja	2008-2013 praca systemowa	
	5. Tworzenie i wdrażanie programów edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy.	PCPR, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	
	6. Zainicjowanie uruchomienia gminnych zespołów interdyscyplinarnych.	PCPR, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	
	7. Prowadzenie hostelu dla ofiar przemocy.	Dom Dziecka	2008-2013 praca systemowa	
	8. Monitorowanie bazy instytucji wspierających rodzinę.	Starostwo Powiatowe, PCPR	2008-2013 praca systemowa	

Cel strategiczny nr 1

ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM POZYCJI DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
<p>Wspieranie rodzin z dziećmi, w tym szczególnie z dziećmi niepełnosprawnymi</p>	<p>1. Rozwój opieki przedszkolnej – promowanie idei ogródków jordanowskich, opracowywanie projektów socjalnych związanych z opieką przedszkolną.</p>	<p>gminne jednostki organizacyjne</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba placówek oferujących opiekę przedszkolną, • liczba projektów socjalnych, • liczba grup i klas integracyjnych oraz placówek specjalnych, • liczba dzieci w grupach i klasach integracyjnych oraz placówkach specjalnych, • liczba rodzin objętych wsparciem i opieką, • liczba ośrodków wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
	<p>2. Zwiększenie dostępności do opieki przedszkolnej, szkolnictwa integracyjnego i specjalnego.</p>	<p>gminne i powiatowe jednostki organizacyjne</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	
	<p>3. Inicjowanie działań mających na celu obejmowanie opieką i wsparciem rodzin z dziećmi w wieku do 6. roku życia poprzez uruchomienie ośrodka wczesnej interwencji.</p>	<p>PCPR, organizacje pozarządowe, gminne jednostki organizacyjne</p>	<p>2009-2013 praca systemowa</p>	
	<p>4. Umożliwienie rozpowszechniania informacji o potrzebach rodzin borykających się z problemem niepełnosprawności poprzez zamieszczenie tablic informacyjnych.</p>	<p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe</p>	<p>2008</p>	

Cel strategiczny nr 1

ZINTEGROWANY SYSTEM WSPARCIA RODZINY, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM POZYCJI DZIECI I MŁODZIEŻY

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
Współpraca w tworzeniu spójnego systemu wsparcia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze	1. Określenie potrzeb i możliwości w zakresie mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków z placówek i rodzin zastępczych.	PCPR, Dom Dziecka	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób usamodzielnianych, • liczba osób objętych poradnictwem pedagogicznym i psychologicznym, • liczba mieszkań chronionych, • liczba osób objętych wsparciem pieniężnym, • liczba programów edukacyjno-integracyjnych.
	2. Objęcie opieką i wsparciem psychologiczno-pedagogicznym wychowanków w procesie usamodzielnienia.	PCPR, Dom Dziecka, organizacje pozarządowe, Poradnie P-P	2008-2013 praca systemowa	
	3. Tworzenie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków.	PCPR, Dom Dziecka, organizacje pozarządowe	2008-2009	
	4. Przynawanie pomocy pieniężnej dla pełnoletnich wychowanków placówek i rodzin zastępczych.	PCPR	2008-2013 praca systemowa	
	5. Opracowanie i wdrażanie programów edukacyjno-integracyjnych wspierających usamodzielnionych wychowanków w wejściu w dorosłe życie.	PCPR, Dom Dziecka, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Efekty realizacji celów:

Sprawnie funkcjonujący system wsparcia na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, zapewniający dzięki współpracy poszczególnych uczestników i kompetencji kadry różnorodnej formy pomocy, w szczególności uprzedzający sytuacje kryzysowe i zabezpieczający poszanowanie praw dzieci. W sytuacji kryzysowej system przyjmuje funkcje ratownicze i opiekuńcze, nie pozostawiając żadnego dziecka i rodziny z własnymi problemami.

Cel strategiczny nr 2

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ SPOŁECZNĄ

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
<p>Tworzenie systemu wsparcia dla osób pozostających bez pracy</p>	<p>1. Rozwijanie stałej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.</p> <p>2. Objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych (poradnictwo, zapoznanie z aktywnymi technikami poszukiwania pracy, programy dla grup szczególnego ryzyka, w tym osób powyżej 50 roku życia).</p> <p>3. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, tworzących nowe miejsca pracy, m.in. poprzez: przygotowanie przez samorząd lokalny terenów dla pozarolniczej działalności gospodarczej, oraz opracowanie i wdrożenie systemu dogodnych ulg podatkowych z tytułu podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej.</p> <p>4. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji poprzez zastosowanie instrumentów rynku pracy, włącznie sektora NGO, organizacji pracodawców.</p>	<p>PUP, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe</p> <p>PUP, organizacje pozarządowe</p> <p>Urzędy Miast i Gmin</p> <p>PUP, OHP, organizacje pozarządowe</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wielkość stopy bezrobocia, • liczba osób długotrwale bezrobotnych z uwzględnieniem wieku i wykształcenia, • liczba nowych projektów i programów oraz liczba osób nimi objętych, • liczba osób bezrobotnych objętych poradnictwem przez Powiatowy Urząd Pracy oraz liczba osób uzyskujących pracę, • powierzchnia (ilość) nowych terenów pod inwestycje, • liczba nowych inwestorów, • liczba dotacji udzielanych osobom bezrobotnym na tworzenie nowych miejsc pracy i utrzymanie tej działalności, • liczba osób bezrobotnych uczestniczących w szkoleniach i kursach umożliwiających podwyższenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, • liczba inicjatyw realizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, • liczba pracowników Powiatowego Urzędu Pracy objętych szkoleniami, • stopień powszechności informacji o wolnych miejscach pracy i możliwości nawiązywania współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu,

Cel strategiczny nr 2

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ SPOŁECZNĄ

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	<p>5. Systematyczne podnoszenie jakości usług na rzecz bezrobotnych przez personel PUP (szkolenie, podnoszenie kwalifikacji, system motywacji i oceny), zintegrowany system informatyczny, pozwalający w sposób łatwy i szybki pozyskać informację o wolnych miejscach pracy, nawiązać kontakt z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, co pozwoli monitorować lokalny rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych zamieszkujących obszary zdegradowane i objęte rewitalizacją.</p>	PUP	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba przedsięwzięć służących promowaniu idei planowania rozwoju zawodowego, liczba programów aktywizacji zawodowej oraz liczba osób nimi objętych.
	<p>6. Rozwój działań polegających na podwyższaniu usług poradnictwa zawodowego poprzez promowanie na każdym etapie życia zawodowego idei planowania rozwoju zawodowego (szczególnie wśród młodzieży np. targi pracy).</p>	PUP, placówki oświatowe, RODK	2008-2013 praca systemowa	
	<p>7. Opracowanie i wdrażanie programów aktywizacji zawodowej dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>	Gminy, PCPR, Dom Dziecka		
<p>Współpraca w zakresie tworzenia warunków sprzyjających ograniczeniu i eliminowaniu skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży</p>	<p>1. Rozwój profilaktyki poprzez tworzenie i umacnianie środowiskowych form pomocy dzieciom i rodzinie.</p> <p>2. Propagowanie zdrowego stylu życia, w tym spędzania wolnego czasu jako czynnika sprzyjającego ograniczeniu skutków niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży.</p>	gminy, organizacje pozarządowe	2008-2013, praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba dzieci i rodzin objętych środowiskowymi formami wsparcia, liczba osób objętych programami z zakresu promocji zdrowia, liczba dzieci i młodzieży objętych i korzystających z alternatywnych form spędzania czasu wolnego, liczba realizowanych programów profilaktycznych oraz liczba osób nimi objętych,
		organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	2008-2013, praca systemowa	

Cel strategiczny nr 2

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ SPOŁECZNĄ

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	3. Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży.	Policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba wspieranych projektów organizacji pozarządowych.
	4. Wspomaganie funkcjonowania organizacji pozarządowych prowadzących działania na rzecz dzieci i młodzieży.	Starostwo Powiatowe, gminy	2008-2013 praca systemowa	
Promowanie właściwych postaw społecznych, ważnych dla przeciwdziałania zjawisku narkomanii i przestępczości.	1. Zwiększenie świadomości w środowiskach lokalnych na temat zjawiska narkomanii i przestępczości – kampanie informacyjne.	gminy, policja, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba kampanii informacyjnych poświęconych narkomanii i przestępczości, liczba realizowanych programów profilaktycznych oraz liczba osób nimi objętych, liczba badań diagnostycznych przeprowadzonych w obszarze uzależnień oraz liczba osób nimi objętych, liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii i przestępczości oraz liczba osób nimi objętych.
	2. Zbadanie rozmiaru problemu uzależnień w powiecie.	gminy	2008-2013, praca systemowa	
	3. Szkolenia na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii i przestępczości dla różnych grup zawodowych.	gminy	2008-2013, praca systemowa	

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Efekty realizacji celów:

Wzrost liczby osób zaktywizowanych i zintegrowanych ze społecznością lokalną. Wzrost liczby osób opuszczających system pomocy społecznej i usamodzielniających się, zmniejszająca się liczba osób popadających w bezdomność. Stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu kompleksowego wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin. Wzrost zaufania i poczucia bezpieczeństwa społecznego, spowodowanego zmniejszeniem się zjawiska niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży oraz zjawiska narkomanii i przestępczości.

Cel strategiczny nr 3

ROZWÓJ SYSTEMU REHABILITACJI, AKTYWIZACJI I WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ SENIORÓW

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
<p>Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych, ich praw i uprawnień oraz form pomocy</p>	<p>1. Upowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz dostępnych formach pomocy za pośrednictwem mediów lokalnych.</p>	<p>PCPR, Starostwo Powiatowe, media, organizacje pozarządowe</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wielkość nakładu opublikowanych informatorów, • liczba zorganizowanych szkoleń oraz liczba osób w nich uczestniczących.
	<p>2. Opracowywanie i rozpowszechnianie informatorów o organizacjach pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>PCPR, Starostwo Powiatowe</p>	<p>2008-2009</p>	
	<p>3. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.</p>	<p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej, PUP, organizacje pozarządowe</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	
	<p>4. Propagowanie w prasie lokalnej dobrych praktyk dotyczących życia w społeczeństwie ludzi starszych.</p>	<p>organizacje pozarządowe, PCPR, Dom Dziennego Pobytu, Urzędy Miast i Gmin, media</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	
<p>Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji</p>	<p>1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach z nich korzystania.</p>	<p>Starostwo Powiatowe</p>	<p>2008</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób niepełnosprawnych korzystających z opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych, • liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, • liczba wolontariuszy wspierających niepełnosprawnych, • liczba szkoleń zorganizowanych dla wolontariuszy, • liczba wspieranych inicjatyw organizacji pozarządowych,
	<p>2. Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi.</p>	<p>gminy, organizacje pozarządowe</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	

Cel strategiczny nr 3

ROZWÓJ SYSTEMU REHABILITACJI, AKTYWIZACJI I WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ SENIORÓW

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	3. Wspieranie form pomocy przy udziale wolontariuszy.	gminy, organizacje pozarządowe, powiatowe jednostki organizacyjne	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych wsparciem w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej.
	4. Podnoszenie jakości i dostępności usług świadczonych dla osób niepełnosprawnych.	PCPR, służba zdrowia, gminy, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	
	5. Wspieranie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych.	PCPR, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	2008-2013 praca systemowa	
	6. Kontynuacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej określonych ustawą z dn. 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych ze środków PFRON.	PCPR	2008-2013 praca systemowa	
Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem	1. Analiza i monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2008-2013	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, liczba niepełnosprawnych uczestniczących w imprezach sportowych, kulturalnych i kolach zainteresowań, liczba przedsięwzięć sportowych i kulturalnych, liczba nowych projektów i programów integracyjnych oraz liczba osób nimi objętych, liczba nowych ośrodków i punktów wsparcia dla osób niepełnosprawnych,
	2. Systematyczny lobbying na rzecz łamania barier architektonicznych.	Urzędy Miast i Gmin, Starostwo Powiatowe	2008-2013 praca systemowa	

Cel strategiczny nr 3

ROZWÓJ SYSTEMU REHABILITACJI, AKTYWIZACJI I WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ SENIORÓW

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	<p>3. Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w działalności sportowej i kulturalnej.</p> <p>4. Opracowywanie programów integrujących ze środowiskiem osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone i chore psychicznie.</p> <p>5. Wspieranie realizacji programów integracyjnych obejmujących niepełnosprawne dzieci od najmłodszych lat.</p> <p>6. Dalszy rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>7. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.</p>	<p>PCPR, organizacje pozarządowe</p> <p>jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe</p> <p>PCPR, organizacje pozarządowe, przedszkola i szkoły integracyjne</p> <p>jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe</p> <p>organizacje pozarządowe, instytucje pomocy społecznej</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2010</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób mających dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego.
Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej	<p>1. Rozwijanie systemu informacji, m.in. tworzenie internetowego systemu informacyjnego.</p>	<p>PUP</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób niepełnosprawnych objętych szkoleniami i przekwalifikowaniami zawodowymi,

Cel strategiczny nr 3

ROZWÓJ SYSTEMU REHABILITACJI, AKTYWIZACJI I WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ SENIORÓW

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
	2. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym udziału w szkoleniach i przekwalifikowaniach zawodowych.	PUP	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • liczba nowych ośrodków świadczących usługi w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
	3. Wspieranie pracodawców w tworzeniu i przystosowywaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych stosownie do ich potrzeb i możliwości.	PUP	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> • liczba jednostek samorządowych, pracodawców i organizacji pozarządowych oraz ich wspólnych inicjatyw w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
	4. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia zakładu aktywności zawodowej.	jednostki organizacyjne gminne, PCPR, organizacje pozarządowe	2009-2013	<ul style="list-style-type: none"> • liczba programów edukacyjno-korekcyjnych oraz liczba osób nimi objętych.
	5. Działanie służące rozwijaniu i promocji form współpracy pomiędzy pracodawcami, organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym, zwiększające możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych.	PUP, Starostwo Powiatowe, zakłady pracy, prywatni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, jednostki samorządowe	2008-2013 praca systemowa	
	6. Opracowywanie i wdrażanie programów edukacyjno-korekcyjnych zmierzających do zmiany postaw osób bezrobotnych.	ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2008-2013 praca systemowa	
	7. Propagowanie pozytywnych rozwiązań w zakresie aktywizacji bezrobotnych.	PUP, ośrodki pomocy społecznej, gminy	2008-2013 praca systemowa	

Cel strategiczny nr 3

ROZWÓJ SYSTEMU REHABILITACJI, AKTYWIZACJI I WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ SENIORÓW

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
Rozwój opieki rodzinnej i poprawienie standardów w placówkach instytucjonalnych	1. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz ludzi starszych w promowaniu opieki rodzinnej.	gminy	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba wspieranych inicjatyw organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów, liczba osób objętych szkoleniami,
	2. Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką środowiskową.	Starostwo Powiatowe	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej, liczba nowych miejsc w domach pomocy społecznej,
	3. Systematyczne podnoszenie jakości usług w domach pomocy społecznej.	jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzinnych ośrodków wsparcia, liczba mieszkań chronionych, liczba wolontariuszy działających na rzecz seniorów,
	4. Promowanie rodzinnych form wsparcia, w tym rodzinnych domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych.	gminy	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba klubów seniora, liczba domów dziennego pobytu, liczba grup samopomocowych,
	5. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.	jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2008-2013 praca systemowa	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób objętych środowiskowymi formami wsparcia.
	6. Promowanie środowiskowych form wsparcia, w tym klubów seniora, dziennych domów pomocy i grup samopomocowych.	jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2008-2013 praca systemowa	

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Efekty realizacji celów:

Zwiększenie wiedzy lokalnej społeczności na temat niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych. Jak największa liczba osób zatrudnionych i usprawnionych. Efektem realizacji celu winna być także wzrastająca jakość usług rehabilitacyjnych i społecznych oraz aktywny wolontariat. Zwiększenie udziału seniorów w życiu publicznym, wysoka jakość świadczeń na ich rzecz usług socjalnych, zwiększenie dostępności i wiedzy na temat instytucji pomocowych i samopomocowych. Uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych, wzrost liczby wolontariuszy, szczególnie młodych, działających na rzecz seniorów, poszerzenie oferty działań wspierających, integrujących, edukacyjnych.

Cel strategiczny nr 4

PARTNERSTWO NA RZECZ AKTYWIZACJI LOKALNYCH GRUP SPOŁECZNYCH

Cele operacyjne	Zadania do realizacji	Jednostki odpowiedzialne za realizację zadania	Okres realizacji	Proponowane wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego
<p>Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej</p>	<p>1. Wzmocnienie oddziaływań pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej klientów systemu poprzez systematyczne dokształcanie pracowników socjalnych i rozwój kadr socjalnych z terenu gmin.</p> <p>2. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu poprzez organizację superwizji.</p>	<p>PCPR, ośrodki pomocy społecznej</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba pracowników socjalnych uczestniczących w szkoleniach, • liczba pracowników socjalnych uczestniczących w superwizji, • liczba spotkań i szkoleń.
<p>Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>1. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie wspólnych działań.</p> <p>2. Wspieranie działań na rzecz tworzenia aktywnych środowisk lokalnych.</p> <p>3. Promocja i wspieranie aktywności i współpracy środowisk lokalnych, gospodarczych, pozarządowych i samorządowych na rzecz rozwoju społecznego.</p>	<p>Starostwo Powiatowe</p> <p>Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin</p> <p>Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin</p>	<p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p> <p>2008-2013 praca systemowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wspieranych projektów organizacji pozarządowych, • liczba wolontariuszy, • liczba inicjatyw obywatelskich.

Środki finansowe na realizację celów:

Budżet powiatu, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.

Efekty realizacji celów:

Profesjonalna kadra merytoryczna, wysoka jakość usług świadczonych na rzecz beneficjentów pomocy społecznej, zróżnicowane formy współpracy z organizacjami pozarządowymi i zwiększające się obszary tej współpracy. Wzrost aktywności społecznej lokalnej społeczności i świadomości własnych możliwości i potencjału (wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych).

3.3. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. W zarządzaniu strategią brać będą udział następujące organy:

1. Koordynator
2. Zespół Zarządzający
3. Forum

Nadzór nad strategią przebiegać będzie wielotorowo poprzez badanie poziomu osiąganych poziomów realizacji, analizę działań i wskaźników, okresowy przegląd postępów oraz cykliczne sporządzanie raportów z realizacji celów strategii.

Realizacja celów określonych w Strategii nie jest możliwa bez współpracy działających na terenie powiatu jednostek, instytucji, służb i organizacji, których współpraca powinna być koordynowana oraz monitorowana przez organ powołany do zarządzania strategią.

- **Koordynator**

W celu skutecznego zarządzania strategią oraz zapewnienia jak najlepszych warunków współpracy dla realizacji założeń przyjętych w strategii powołany zostanie koordynator, którego zadaniem jest organizowanie posiedzeń zespołu zarządzającego oraz stałe zbieranie danych dotyczących realizowania celów strategii i współpraca w tym względzie z instytucjami pomocy społecznej, służbami zatrudnienia i organizacjami pozarządowymi. Koordynator w porozumieniu z innymi jednostkami, wyznaczonymi jako odpowiedzialne za realizację zadań zapisanych w strategii, przygotowuje materiały dla Forum oraz Zespołu Zarządzającego.

- **Zespół zarządzający strategią**

Do zadań Zespołu Zarządzającego należy w szczególności:

1. Przygotowywanie i przyjmowanie rocznych planów wdrażania strategii obejmujących:
 - planowane do realizacji w danym roku projekty realizacyjne,
 - wskazanie instytucji zaangażowanych w ostateczne opracowanie i wdrożenie projektów realizacyjnych, wskazanie źródeł ich finansowania;
2. Okresowy przegląd postępów osiągania celów operacyjnych strategii poprzez ocenę wskaźników monitoringowych założonych do każdego celu operacyjnego;

3. Opracowanie rocznych raportów z realizacji strategii wskazujących na stopień osiągniętych rezultatów (wskaźników) i formułowanie wniosków;
4. Przekazywanie opracowanych raportów Radzie Powiatu, komisji stałej Rady właściwej ds. polityki społecznej, uczestnikom społecznego Forum ds. Realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz innym zainteresowanym instytucjom i organizacjom;
5. Podejmowanie działań korygujących w przypadku stwierdzenia odchylenia od zamierzonych celów.

Posiedzenia zwołuje przewodniczący Zespołu nie rzadziej niż raz do roku. Zespół Zarządzający będzie składał się z siedmiu osób powołanych przez Starostę Powiatu.

1. Forum

Forum ds. Realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi reprezentację społeczną instytucji, organizacji i osób zainteresowanych realizacją strategii w tym również przedstawicieli władz samorządowych.

Forum w postaci wniosków z dyskusji:

- opiniuje projekty realizacyjne,
- opiniuje zaawansowane wdrażania Strategii na podstawie oceny raportów okresowych z realizacji Strategii,
- formułuje postulaty kierunkowe dotyczące dalszej realizacji strategii,
- wskazuje konieczność aktualizacji strategii.

Forum jest zwoływane przez Przewodniczącego Zespołu Zarządzającego nie rzadziej niż raz do roku.

3.3.1. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Do oceny i obserwacji wdrażanych działań i zaplanowanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przydatne nam będą wskaźniki monitoringowe. W tym celu, aby móc jasno określić stopień efektywności realizacji strategii, dla każdego celu operacyjnego wyznaczono wskaźniki oceny efektywności jego realizacji.

Oceny wskaźników dokonuje się w procesie zarządzania strategią. Analiza wskaźników monitoringowych może być użytecznym narzędziem do podejmowania decyzji związanych z realizacją strategii rozwiązywania problemów społecznych. Dokument, jakim jest strategia powinien wskazywać, jakie instytucje są odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych celów

operacyjnych a ponadto, jakie gremia czy osoby będą zaangażowane w proces podejmowania decyzji dotyczących bieżącej realizacji strategii.

3.3.2. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Powiatu rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty PCPR-u),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Powiatu stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinna je cechować:

1. **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania, a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
2. **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy określonym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia

jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).

3. **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.3. PROPONOWANE PROJEKTY – BANK POMYSŁÓW

Prezentowane projekty powstały w trakcie prac nad dokumentem strategicznym i przedstawiamy je na zasadzie „banku pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy wnioskodawcy projektów pozyskają na nie środki finansowe. Należy dodać, że zaproszenie do budowania projektów przekazano organizacjom pozarządowym i instytucjom gminy działającym w obszarze polityki społecznej.

1. „Jesteśmy razem”

Wnioskodawca:	Zespół Szkół Ekonomicznych w Świdnicy
Cel strategiczny:	Kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi (pomoc i szacunek dla drugiego człowieka) – wolontariat
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty i szkolenia, • wizyty w organizacjach i instytucjach publicznych (PCPR, OPS, Stowarzyszenie „ANAN”, Hospicjum, Stowarzyszenie „Serce”, Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych, Fundacji „Ut Unum Sint”)
Grupa objęta działaniem:	Projekt przeznaczony jest dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych w Świdnicy i dzieci z Fundacji „Ut Unum Sint”

2. „Różnorodne formy pomocy dla osób chorych, niepełnosprawnych oraz biednych”

Wnioskodawca:	Zarząd Miejsko-Gminny Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Świdnicy
Cel strategiczny:	Dobrowolne, bezinteresowne niesienie pomocy osobom i rodzinom, które z różnych przyczyn są niezadowolone z rozwiązywania swych życiowych problemów. Dotarcie do wszystkich grup społecznych potrzebujących pomocy
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none">• usługi opiekuńcze/specjalistyczne,• pomoc socjalno-psychologiczna,• działalność integracyjno-aktywizująca
Grupa objęta działaniem:	Seniorzy, osoby wymagające opieki oraz pomocy socjalnej, osoby cierpiące psychicznie i fizycznie

3. „Wsparcie dla rodziny”

Wnioskodawca:	Zespół Szkół Nr 1 w Świdnicy
Cel strategiczny:	Wspieranie rodzin poprzez poradnictwo w celu przełamania bezradności rodziców wobec problemów wychowawczych z własnymi dziećmi
Cele szczegółowe	Możliwość uzyskania porady specjalistów (psychologów, pedagogów)
Grupa objęta działaniem:	Rodzice, którzy mają problemy wychowawcze z dziećmi i napotykają na trudności w komunikowaniu się z nimi

4. „Hostel - dom dla osób niepełnosprawnych intelektualnie”

Wnioskodawca:	PSOUU Świdnica
Cel strategiczny:	Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym intelektualnie. Utworzenie domu – hostelu (całodobowego) dla ludzi pozbawionych opieki i sierot
Cele szczegółowe	Osoby niepełnosprawne intelektualnie będą tworzyć małą społeczność na zasadzie rodziny zastępczej. Hostel dla 15 osób

	niepełnosprawnych (kadra: kierownik Domu i 4 opiekunów – asystentów osób niepełnosprawnych)
Grupa objęta działaniem:	<ul style="list-style-type: none"> • dorosłe osoby niepełnosprawne, które nie mogą egzystować samodzielnie, • instytucje opieki społecznej (OPS, PCPR, DPS), • rodziny osób niepełnosprawnych.

5. „ Moje miejsce w rodzinie - rehabilitacja społeczna niewidomych i słabosłyszących oraz członków ich rodzin”

Wnioskodawca:	Polski Związek Niewidomych, Koło w Świebodzicach
Cel strategiczny:	<p>Celem projektu jest uaktywnienie niewidomych i członków ich rodzin. Pokazanie niewidomemu możliwości funkcjonowania w społeczeństwie, usamodzielnienia się, rozwoju zainteresowań. Wsparcie niewidomego i rodziny przez psychologa, instruktora orientacji przestrzennej i samoobsługi. Pokazanie nowoczesnego sprzętu rehabilitacyjnego i optycznego, usprawniającego widzenie, ułatwiającego życie niewidomego</p>
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • rehabilitacja psychiczna – indywidualne spotkania niewidomego i członka rodziny z psychologiem (4 godziny w tygodniu), • rehabilitacja poprzez zajęcia z instruktorem orientacji przestrzennej (5 godzin dla niewidomego, 1 godzina dla członka rodziny), z instruktorem obsługi czynności codziennych (5 godzin dla niewidomego, 1 godzina dla członka rodziny). <p>Projektem ma być objęta większość członków Koła i członków ich rodzin. W szkoleniach ma uczestniczyć 5 osób w miesiącu. Elementem szkolenia byłyby ćwiczenia usprawniające wzrok oraz prezentacja sprzętu rehabilitacyjnego i optycznego</p>
Grupa objęta działaniem:	Osoby niewidome i słabowidzące, członkowie Koła PZN w Świebodzicach, członkowie ich rodzin

6. „Profilaktyka i życie kobiet po przebytej mastektomii”

Wnioskodawca:	Świdnickie Stowarzyszenie „Amazonki”
Cel strategiczny:	Szeroko rozumiane wsparcie psychofizyczne kobiet dotkniętych rakiem piersi
Cele szczegółowe	Dzielenie się przez wolontariuszki doświadczeniami, jak żyć pomimo choroby i obciążającego leczenia
Grupa objęta działaniem:	Każda osoba, która zgłosi się do Stowarzyszenia, szukająca wsparcia i informacji na tematy związane z chorobą nowotworową

7. „Mój uczeń na uczelni i w pracy zawodowej”

Wnioskodawca:	I LO im. Jana Kasprowicza w Świdnicy
Cel strategiczny:	Przygotowanie młodzieży Liceum do świadomego kształtowania własnej kariery zawodowej. Kształtowanie postaw ułatwiających zdobycie pracy i chroniących przed jej utratą
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • inspirowanie do poznawania siebie, swoich możliwości, sensu życia i drogi kariery zawodowej, • pomoc w wyborze właściwego kierunku studiów, • kształtowanie zdolności adaptowania się do zmieniającej się rzeczywistości, • planowanie własnego rozwoju zawodowego.
Grupa objęta działaniem:	Projekt przeznaczony jest dla uczniów Liceum, a w dalszej perspektywie dla młodzieży z innych szkół ponadgimnazjalnych

8. „Razem bezpieczniej – stop uzależnieniom”

Wnioskodawca:	Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych w Świdnicy
Cel strategiczny:	Promocja zdrowia, promocja zdrowego stylu życia
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia informacyjno-warsztatowe dla nauczycieli (podniesienie kwalifikacji w zakresie profilaktyki uzależnień),

	<ul style="list-style-type: none"> • umiejętność rozpoznawania uczniów sięgających po narkotyki, • właściwe reagowanie na przejawy zagrożeń, • uświadamianie młodzieży i rodzicom zagrożeń związanych z narkotykami
Grupa objęta działaniem:	Projekt przeznaczony jest dla młodzieży, rodziców i nauczycieli. Bezpośrednim adresatem jest młodzież, pośrednimi – rodzice i nauczyciele

9. „Wspieranie rodziny”

Wnioskodawca:	III LO w Świdnicy
Cel strategiczny:	Poprawa warunków wychowawczych rodzin mających dzieci w szkołach ponadgimnazjalnych. Wdrażanie rodziców do współpracy z nauczycielami
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców, • podnoszenie świadomości rodziców i młodzieży w zakresie wpływu na własne zdrowie (przeciwdziałanie anoreksji, bulimii i uzależnieniom), • przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, • kształtowanie zainteresowań młodzieży
Grupa objęta działaniem:	<ul style="list-style-type: none"> • młodzież – poszerzenie wiedzy, umiejętności, zainteresowań, • rodzice – poszerzenie kompetencji wychowawczych i wiedzy o zdrowiu, uzależnieniach

10. „Wyjazdy integracyjne”

Wnioskodawca:	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy w Świdnicy
Cel strategiczny:	Poprawa jakości życia osób starszych
Cele szczegółowe	Wycieczki plenerowe dla około 50 osób raz na kwartał
Grupa objęta działaniem:	Projekt przeznaczony jest dla emerytów, rencistów i inwalidów

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać.

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.